

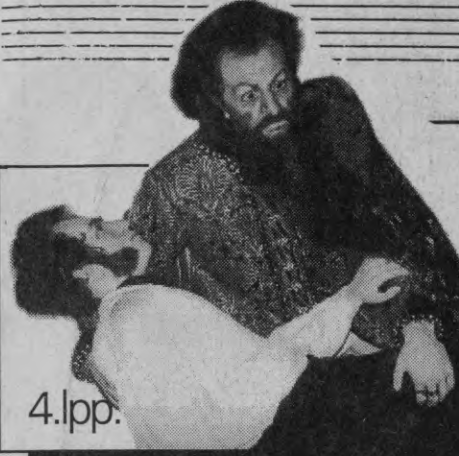

Diena

Latvijas Republikas Laikraksts

Stils

PIEKTDIENA, 21.APRĪLIS, 1995
NR.93 (1187)
CENA — Ls 0,15

Vaska
figūras
kretinu
dejās

Vai Latvijai jāatzīst
Čečenijas neatkarība?

Māris Graudiņš — 2.lpp.

Balvu avārijā
bojā gāja deviņi cilvēki

Māra Grinberga — 3.lpp.

Eltons Džons
— «ražots
Anglijā»
10.lpp.

Oklahomā teroristi uzspriecinājuši federālās valdības deviņstāvu ēku

Pastāvot ēkas sabrukšanas draudiem, traģedijas upuru skaits varētu pieaugt. Foto — EPA — A.F.I.

Ārzemju ziņu birojs

Oklahoma, 20.apr. Trešdien no rīta Oklahomas pilsētā ASV federālās valdības deviņstāvu ēkā noticis bumbas sprādziens, kurā bojā gājuši 36 cilvēki, 200 cilvēki ievainoti, bet aptuveni 200 cilvēku tiek uzskatīti par bezvēsts pazdušiem, ceturtdien paziņojušas ASV varas ie-

stādes, informē ziņu aģentūra AFP. Paredzams, ka terora akcijā bojā gājušo cilvēku skaits pieaugs. CBS televīzija, atsaucoties uz ASV federālo iestāžu pārstāviem, ziņojusi, ka upuru skaits pārsniegs pašreiz bojā gājušo cilvēku skaitu. ASV senators no Oklahomas Džeims Inhofis izteicis bažas, ka pēc bumbas sprādziena daudzi cilvēki tiks ievainoti, informē ziņu aģentūra AFP.

Pastāvot ēkas sabrukšanas draudiem, traģedijas upuru skaits varētu pieaugt, ziņo AP. Sagraudātāji ASV federālās valdības ēkā ik dienas strādāja vairāk nekā 500 cilvēku. Tajā atradās bērnu aprūpes centrs, sociālās apdrošināšanas administrācijas telpas, šeit bija ievietotas arī citas federālo varas iestāžu nodaļas. Uzskata, ka sprādzienu izraisījis 450—540 kilogramu smaga automašīnā paslēpta bumba. Sprādzeklis līdzās federālās valdības ēkai novietotajā automašīnā eksplodēja pulksten deviņos un četrās minūtes pēc vieteja laika, informē DPA.

Skat. Teroristi uzspriecinājuši federālās valdības ēku 12.lpp.

Likumprojektā definē valsts noslēpuma jēdzienu

Nellija Ločmele

Rīga, 20.apr. Valsts reformu ministrija (VRM) izstrādājusi likumprojektu «Par informācijas atklātību un aizsardzību valsts pārvaldē», kas uzliek valsts institūcijām par pienākumu sniegt to rīcībā esošo informāciju Latvijas iedzīvotājiem un juridiskām personām. Projektā definēts vispārējais un konfidencialitātes informācijas, kā arī valsts noslēpuma jēdziens. VRM cer, ka līdz jūnijam beigām projekts tiks iesniegts izskatīšanai Saeimā.

VRM izstrādātais likumprojekts attiecas uz informāciju, kas ir valsts pārvaldes institūciju rīcībā un ko tām ir pienākums pēc mutiska vai rakstiska pieprasījuma par velti vai atlīdzību noteiktā laikā sniegt jebkurai fiziskai vai juridiskai personai. Katras valsts institūcijas vadītājam jānorīko darbinieks, kas atbild par informācijas sniegšanu.

Likumprojektā informācija iedalīta trīs grupās: vispārējā informācija, konfidencialā informācija un valsts noslēpums. Vispārējā informācija ir tā, kas nav konfidenciala vai valsts noslēpums. Valsts noslēpums ir informācija, kura piekļūstot var tikt radīts risks vai draudi

valsts drošībai; tās izpaušana var nodarīt būtisku kaitējumu valsts politikai, aizsardzības spējam, drošībai, ekonomiskajam potenciālam, naudas politikai; ziņas par valsts drošības iestāžu personāla struktūru, skaitlisko sastāvu, finansēm, tehnisko aprīkojumu. Informāciju par valsts noslēpumu atzīst Ministru kabinets.

Konfidencialā informācija ir tā, kas paredzēta iestādes iekšējai lietošanai, attiecas uz uzņēmējdarbības noslēpumiem, atestāciju un projektu novērtējuma procesu, skar fiziskās personas privāto dzīvi, saistīta ar likumpārkāpumu kontroli un novēršanu. Pieprasot konfidencialu informāciju, iesniegumā jāpamato sava tiesiskā ierēģesība. Konfidencialitātes statusu informācijai tiesīgs noteikt tās autors vai iestādes vadītājs ar rīkojumu. Pret šo likuma normu jau izskanējuši iebildumi presē. «Ja šādu likumu pieņem, Latvija kļūs par slepenāko valsti Eiropā», 19.aprīlī redakcijas viedokli pauž Dienas bizness. VRM juridiskās nodaļas vecākā referente Ligita Cice Dienai ceturtdien sacīja, ka likumprojekts vēl var tikt labots, kaut gan VRM līdz šim vēl nav saņēmusi nekādus konceptuālus iebildumus no ministrijām. Projekts tuvāko nedēļu laikā tiks izskatīts Ministru kabineta valsts un sociālo lietu komitejā, MK sēdē un tad virzīts uz Saeimu.

Ministru kabinētā pagājušajā gadā jau bija sagatavots likumprojekts «Par informācijas aizsardzību», ko bija virzījis tieslietu ministrs Egils Levits, taču Māra Gaila valdība atzina, ka projekts ierobežo informācijas pieejamību, un VRM sāka izstrādāt likumu par informācijas atklātību.

«Par informācijas aizsardzību», ko bija virzījis tieslietu ministrs Egils Levits, taču Māra Gaila valdība atzina, ka projekts ierobežo informācijas pieejamību, un VRM sāka izstrādāt likumu par informācijas atklātību.

Gailis iepazīnīs ar Tieslietu ministrijas un tās struktūru darbu

Ministru prezidents Māris Gailis (no kreisās), LR Uzņēmumu reģistra direktors Rihards Zolotovs un tieslietu ministrs Romāns Apsītis. Foto — Normunds Mežiņš, A.F.I.

Juris Tihonovs

Rīga, 20.apr. Latvijas Ministru prezidents Māris Gailis, šodien tieslietu ministra Romāna Apsīša klātbūtnē tiekoties ar Uzņēmumu reģistra vadību, paudis viedokli, ka jebkuras valsts iestādes darbības traucēšana ir tiesā skatāms jautājums, ziņo valdības preses dienests. Ministru prezidents ticis iepazīstināts ar problēmām, kas saistītas ar automatizētās sistēmas pārnemša-

nu no SIA Lursoft. Atbilstoši likumam «Par Uzņēmumu reģistru» izziņas no tā datu bāzes izsniedzot pats Uzņēmumu reģistrs, tāpēc tikšanās dalībnieki secinājuši, ka nav pamatota SIA Lursoft pretestība pret datu bāzes pārnemšanu. M.Gailis apmeklējis arī citas Tieslietu ministrijas struktūras — Tiesību aktu ekspertīzes, Privāto tiesību un Starptautisko un salīdzinošo tiesību departamentu, kuru darbiniekiem viņš ieteicis aktivāk

Militārpersonu izraidīšana ir politisks jautājums

Jānis Kulmanis

Rīga, 20.apr. Krievijas militārpersonu izraidīšana ir politisks akts, tāpēc nepieciešams apsvērt visus par un pret no dažādiem aspektiem — šādu viedokli telefon-sarunā ar Dienu puda Imigrācijas policijas priekšnieks Aivars Kurpnieks. Galvenais — nepieņemt nepareizus lēmumus, lai mums nevar pārmest cilvēktiesību pārkāpumus, ka mēs kādu mokām, ka Latvijā atdzimst neonacisms, sacīja A.Kurpnieks. Šā iemesla dēļ viņš Dienai apstiprināja, ka tuvākajā laikā militārpersonu piespiedu izraidīšana nav paredzama. Šis problēmas risināšanai būtu jāizmanto pārliecināšana, iedalot militārpersonām, kuru atrašanās Latvijā ir pretrunā ar Latvijas un Krievijas līgumiem, ka viņiem Latvijā ir jāatstāj. Viņš minēja kādu gadījumu, kad Igaunijas varas iestādes pirms kāda laika izraidījušas vienu militārpersonu, tādējādi izraisot milzīgu aģitāciju. Uz Dienas jautājumu, vai šāda piesardzība pamatojas, piemēram, uz iekšlietu ministra vai kāda cita valdības locekļa ieteikumu rīkošies piesardzīgi, A.Kurpnieks sacīja, ka šāda politiska akta — Krievijas militārpersonas piespiedu izraidīšanas — veikšanai nepieciešama ministra atļauja. Skat. Militārpersonu izraidīšana 12.lpp.

Pils iela 12, Tālr. 2211133, Fax: 227530

Šodien Latvijā mainīgs mākoņu daudzums bez nokrišņiem. Pūtis dienvidaustrumu, dienvēdus vējš 4—9 m/s. Gaisa temperatūra dienā no +10 līdz +15°C, naktī no +5 līdz +10°C. Medicīniskais laika tips — II (labvēlīgs).

FORUMS

Kas sekmē vai traucē zemniekiem sadarboties?

Diena

Galvenā redaktores
Sarmīte Elerte
Redakcijas adrese: Pils ielā 12, Rīga,
PDP, LV-1963. **Tālrunis 220019.**
Iznāk kopš 1990. gada 23. novembra.

Datorsalikums. Ofsetiespiedums. 6 uzsk. iespaidloksnes.
Iespēstais a/s *Preses nama* tipogrāfija Balasta dambī 3,
Konta nr. 014467485 A/s Latvijas Zēnes banka.
Izdevējs — a/s *Diena*.
Reģistrācijas apliecības nr. 1046.
Lai kraksts iznāk katru dienu, izņemot svētdienas.
The Newspaper of the Republic of Latvia *Diena* (The Day),
12 Pils St., Rīga, PDP, LV-1963, Latvia.
Mētiens latviešu izdevumam 54 020, krievu — 14 240.

© Ārpuslatviešu un citēšanas gadījumā atsauc uz *Dienu* obligāti
Sludinājums *Dienā* pieņem Pils ielā 12, tālr. 221133
Pašūtājuma indekss 68116
Manuskripti iesniedzami divos eksemplāros mašīnrakstā,
nos nerezecēti un atpakaļ neizsniedz.

1990.4.V — NEATKARĪBAS DEKLARĀCIJA

Šodien — pirms pieciem gadiem

1990.gada 21.aprīlis

Kompartija cenšas savaldīt presi

Ciņa publicē Latvijas kompartijas XXV kongresa rezolūciju par to, ka LKP tai piederošos informācijas līdzekļus uzskata par svarīgiem savas politikas un ideoloģijas realizēšanā. Tajā pašā laikā kongress uzlika par pienākumu CK pārtraukt to preses orgānu izdošanu, kuri ieņemusi antisociālistiskas pozīcijas. Turklāt kongress dara zināmu PSKP, ka Latvijas centrālā laikraksti, televīzija un radio nav vērtīgi pietiekami daudz uzmanības to procesu atspoguļošanai, kuri risinās Latvijas Padomju Sociālistiskajā republikā.

Izveidota kompartijas frakcija parlamentā

Tiek izveidota Latvijas kompartijas un tās piekritēju frakcija Latvijas PSR AP. Par tās līderi ievēlēts Sergejs Dimanis. LKP CK 1. sekretārs Alfrēds Rubiks aicināja, kaut arī frakcija neliela, koncentrēt visus spēkus produktīvam darbam jaunajā parlamentā.

Ciņa

V.I.Ļeņinam — 120

Sajā sakarā Maskavā PSRS Liepā teātri notikusi svinīga sanāksme ar partijas un valdības piedalīšanos, ar kopīgu *Internacionāles* dziedāšanu.

Laikraksts *Sovetskaja Latvija* šim notikumam atvēl gandrīz visu numuru. Lūk, dažas rindas:

«Pārbūve mums vēl vairāk tuvinājusi V.I.Ļeņinu. *Tekošais moments* arvien no jauna liek mums vērsties pie lielā domātāja un cilvē-

1990.gada 22.aprīlis. PSKP platformas piekritēji A.Rubiks, A.Klaucešs un A.Aleksejevs kopā ar Padomju armijas pārstāvjiem, viņu vidū arī F.Kuzmins (attēlā pa labi), dodas nolikt ziedus pie Ļeņina pieminekļa. Foto — Zigismunds Zālmanis, Rīgas Balss, Kodak—Auslat

ka darbiem un idejām.»

Latvijas Jaunatne šajā sakarā publicē zināmo fotogrāfiju, kur dārzā piņā solā Ļeņins sēž kopā ar Staļinu. Piebilde ir šāda:

«Bet mēs, piedāvādami jums aplūkot šo daļēji viltoto fotogrāfiju (kā zināms, Staļins vēlāk līcis iekopēt sevi blakus Ļeņinam), aicinām padomāt, ko jūs zināt par Vladimira Uljanova galveno pseidonimu — Ļeņins. Ļeņinu par strādnieku apsaušanu pie Ļeņas upes lūdzam nepiedāvāt.»

Māriti Rukmani izslēdz no PSKP

Ciņa ziņo, ka CK birojs nolēmis izbeigt partijas Kirova rajona komitejas darbību. Par PSKP idejiski politisko pamatu grausšanu un rīcību, kas vērsta uz LKP saskeļšanu, atbrīvojot M.Rukmani no partijas Kirova rajona komitejas 1.sekretāres amata un izslēgt viņu no PSKP rindām.

Igaunijas delegācija Maskavā

Ar M.Gorbačovu un N.Řižkovu tiekas Igaunijas delegācija. M.Gorbačovs igauņiem piedāvā kaut kādu abstraktu «ipašu konfederatīvo statusu». Igaunijai tam nepiekrīt. Pretēji M.Gorbačova nosvērtajam garastāvoklim N.Řižkova izturēšanās bija izteikti nelabvēlīga.

Latvijas Jaunatne

Lietuva savu politiku taisa pati

Ziņo *Latvijas Jaunatnes* korespondenti Līgita Liepa un Armands Puče:

«Jau divas nedēļas Lietuvas Republika ar skumju ironiju raugās uz Maskavas iecelto prokuroru, kuram nav vairāk pilnvaru (varbūt pat mazāk) par jebkuru republikas pilsoni.»

«Laukumā pie Augstākās Padomes cilvēku tūkstoši jau kuro reizi skandē — Lietuva! Lietuva!»
«No kāda pagalma izskrien raibi ģērbts sievišķis un kliež: «Dajut, dajut!» un rāda, ka viss notiek aiz stūra. Metos turp un ar savu sakāpināto interesi cenšos minēt — demonstranti, tanki, desantnieki... Ak, nē, šeit dodot deficitu — importa zekubikses.»

Sagatavojuši Lilita Bamberovska

AVĀRIJA

Rugāju tragēdijas mācība

Māra Grinberga

12.aprīļa ceļa posmā Balvi—Kapūne notikusi avārija ir lielākā pēdējos trijos gados Latvijā un prasīja deviņu cilvēku dzīvības.

Audi 100 iebruca pretējā joslā un saskrējās ar automašīnu Vaz 2106. Pie Audi 100 stūres sēdēja puisis, kam šā gada augustā būtu aprītejuši pilni sešpadsmit gadi. Vēl dūmo Audi 100 vraks

Viens no šīs tragēdijas cēloņiem ir arī bedrainais ceļš. Divdesmit gados uz katru Balvu—Rēzeknes ceļa kilometru varētu saskaitīt vismaz pa vienai avārijai. Foto no Balvu ceļu policijas arhīva

12.aprīlī pulksten 14.50 ceļa posmā Balvi—Kapūne 6 km no Balviem lielā ātrumā braucošais Audi 100 iebruca pretējā joslā un saskrējās ar automašīnu Vaz 2106. Tā bija lielākā pēdējos trijos gados Latvijā notikusi autoavārija, kas prasīja deviņu cilvēku dzīvības.

Balvu rajona Rugāju pagastā šī ir bēru nedēļa — bojāgājušie tiek atdoti zemei. Viņi paņēmuši sev līdzi arī atbildes uz mokošo jautājumu, kas nedod miera dzīvajiem —

kā tas varēja notikt?

12.aprīlī Rugāju pagasta Prolu un Culcānu ģimenēm bija darījumu diena. Pēteris Prols grasījās ar savu žiguli vest uz Gulbeni znotu Ivaru Džuli un viņa māti Elzu Džuli. Viņiem līdzi brauca arī Pētera sieva Velta Prola, kā arī Biruta Madernece ar četrgadīgo meitiņu Baibu. Pēcpusdienā viņi izbrauca no Rugājiem Balvu virzienā.

Audi 100 pasažieri bija tāš ipašnieks Aivars Culcāns, strādnieks Jakovs Alberhts, un pie stūres sēdēja Aivara Culcāna audzudēls, 1979.gadā dzimušais Juris Kristinš.

Kā stāsta Rugāju pagasta priekšsēdētāja vietnieks Pēteris Everts, ātrumam, ar kādu braukusi Jura Kristinš vadītā automašīna, vajadzēja būt ievērojamam, jo vēl nedaudz vairāk kā pusstundu pirms avārijas Audi esot redzēta pagasta teritorijā un bijusi ceļā uz Balviem, bet nelaime notikusi jau atpakaļceļā. Attālums no Rugājiem līdz rajona centram ir 18 kilometri.

Sadursmes brīdī žigulis tika saplacināts un nosviests no ceļa, bet Audi aizdegās un eksplodēja mirkli pēc tam, kad kāds garāmbraucējs

cējis no tās bija izvilcis visus trīs pasažierus. Viens no tiem tika aizvests uz slimnīcu, kur nodzīvoja līdz 15.aprīlim, kad nomira, tā arī nenācis pie samapas, bet pārējie astoņi pasažieri gāja bojā avārijas brīdī.

Avārijas vainieks bija pusaudzis, kas vadīja Audi 100. Mašīnu viņš vadīja bez braukšanas tiesībām, tās ātrumu avārijas brīdī varēja būt ap 160 km stundā vai pat vairāk. Turklāt šoseja šajā posmā ir ļoti bedraina. Iespējams, ka abi mašīnu vadītāji mēģināja tās apbraukt, bet Audi šoferis to vairs nepaspēja. Divdesmit gados, kopš strādāju ceļu policijā, uz katru šā ceļa kilometru varētu saskaitīt vismaz pa vienai avārijai,» stāsta Balvu ceļu policijas priekšnieks Arkādijs Kravalis.

Ar šo tragēdiju mūsu gada bilance jau «izpildīta»: četros mēnešos gājuši bojā 10 cilvēki, tas ir, tikpat, cik pērn visā gadā 26 nelaimes gadījumos. Mūsu šoferiem patīk ātri braukt, bet, ja kāds tiek pie ārzemju auto, tad vairs negrib respektēt nekādus noteikumus un līdina pa mūsu sliktajiem ceļiem kā pa rietumu maģistrāliem,» — tā notikušo vērtē priekšnieka vietnieks Valēntins Augustāns.

«Ceļu satiksmes negadījumiem

Balvu rajonā pērn ir divi galvenie cēloņi — ātruma pārsniegšana un braukšana dzērumā,» saka Balvu policijas priekšnieks Pēteris Baškērs.

Ceļu policijas statistika liecina, ka daudzas pērn notikušas avārijas izraisījuši gados jauni autovadītāji, taču viņu vidū piecpadsmit gadus vecais Juris Kristinš bijis pats jaunākais. Par braukšanu bez tiesībām un ātruma pārsniegšanu viņš sodīts jau 1994.gadā ar 15 latiem soda naudas.

«Viņam patika ātri braukt,» —

tā Dienai pastāstīja kāds tragēdijas aculiecinieks.

Tragēdija nav bijusi nejaušība — apgalvoja Rugāju pagasta centrā satīktie vīri. Culcānu ģimene esot bijusi ļoti uzpīcēji un bieži braukājuši uz Rīgu, tāpat bieži pie stūres manījis Juris Kristinš, un mašīna arvien braukusi ar ātrumu, kas pārsniedz 100 kilometrus stundā.

«Nedomāju, ka Juris būtu braucis dzērumā. Alkoholu viņš nelietoja. Varbūt patēvis viņam lika sēsties pie stūres,» sacīja liecinieks, kas savu vārdu nosaukt nevēlējās.

Pēteris Baškērs sacīja, ka policijas darbiniekiem šajā gadījumā atlicis vienīgi izpētīt un savākt visu, kas attiecas uz šo avāriju, taču krimināllietā acimredzot netīkšot ierosināta, jo ne vaininieku, ne cietušo vairs nav dzīvo vidū.

Sprīžot pēc ceļu policijas rīcībā esošās statistikas, aptuveni ceturto daļu visu ceļu satiksmes negadījumu Balvu rajonā izraisījuši no 19 līdz 30 gadus jauni braucēji. Ve-

cāki bieži maksā sodus viņu vietā, taču nekādu mācību no tā negūst.

«Sankcijām par ātruma pārsniegšanu un braukšanu dzērumā jābūt daudz bargākām. Tagad 50 latu viņi samaksā smēdamies,» teica Pēteris Baškērs.

Pagājušajā gadā Balvos par ātruma pārsniegšanu un braukšanu dzērumā nav notiesāts neviens braucējs, saņemti nosacīti sodi vai naudas sodi, kas, pēc policistu domām, situāciju nebūt neuzlabo.

Vainīgo nav

«Esam satriekti par notikumu. Domāju, ka viens no tragēdijas cēloņiem varēja būt sliktais ceļš. Mūsu rajona budžetā ceļu remontam šogad iedalīti vairāki desmiti tūkstoši latu, līdzekļus devusi arī valdība, taču arī tas ir nepietiekami. Cenšamies pierādīt, ka tik svarīgu ceļa uzturēšanai kā Balvi—Rēzekne, nepieciešamas daudz lielākas naudas summas,» — tā telefonsarunā Dienai sacīja Balvu rajona padomes priekšsēdētājs.

Pagasta darbiniece Ina Poiša pastāstīja, ka visi bojā gājušie bijuši strādīgi cilvēki. Viņiem palikuši tuvinieki — no Prolu ģimenes — astoņpadsmit gadus vecs puisis, kas vēl mācās skolā, un Sandra, kas vienā mīklī palikusi bez vīra un vecākiem. Bez apgādnieka palikusi Jakova Alberhta ģimene — sieva un četri bērni, bet Birutas Maderneces abus dēlus tagad audzinās viņas vīrs. Pagasta valde sniegusi tuviniekiem visu iespējamo materiālo palīdzību, taču tas arī viss mierinājums. ♦

NOPELNIET AR SERTIFIKĀTIEM

NOPĒRKOT ŠODIEN

UN VĒLĀS PĀRDOTOT, PROGNOZĒJAMĀS PRIVATIZĀCIJAS SERTIFIKĀTUS CENAS PIEAUGUMS JUMS ĻAUS NOPELŅĒT LĪDZ 25% MĒNEŠĒ SERTIFIKĀTU OPERĀCIJĀ LĪKUMĪBĀ IR APSTIPRINĀTA AR LICENCI №30/1 NO 1994. GADA 21.JŪLIJA

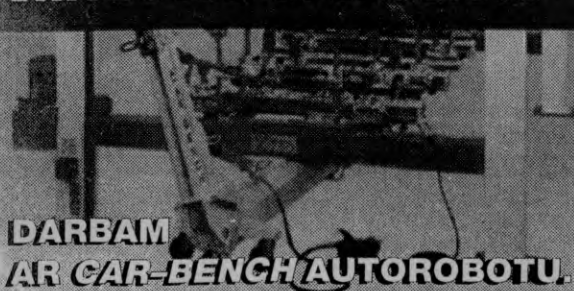
APRĪLIS	MAIJS	JŪNIJS
SERTIFIKĀTA CENA	SERTIFIKĀTA CENA	SERTIFIKĀTA CENA
2,0 Ls	2,5 Ls	3,5 Ls
PROGNOZĒJAMĀS CENAS PIEAUGUMS	PROGNOZĒJAMĀS CENAS PIEAUGUMS	PROGNOZĒJAMĀS CENAS PIEAUGUMS
25% PAR 1 MĒNEŠI	75% PAR 2 MĒNEŠIEM	

PRIVATIZĀCIJAS SERTIFIKĀTU PIRKŠANA - PĀRDOŠANA

Rīga, Raiņa bulv. 25 210238 ☎ 223613

Rīga, Dzīrnavu 33 6. stāvs ☎ 331173

VAJADZĪGS AUTOMOBILU VIRSBŪVJU SPECIĀLISTS

DARBAM AR GAR-BENCH-AUTO-ROBOTU.

TĀLR. 392615

KRĀSOJAM AUTO

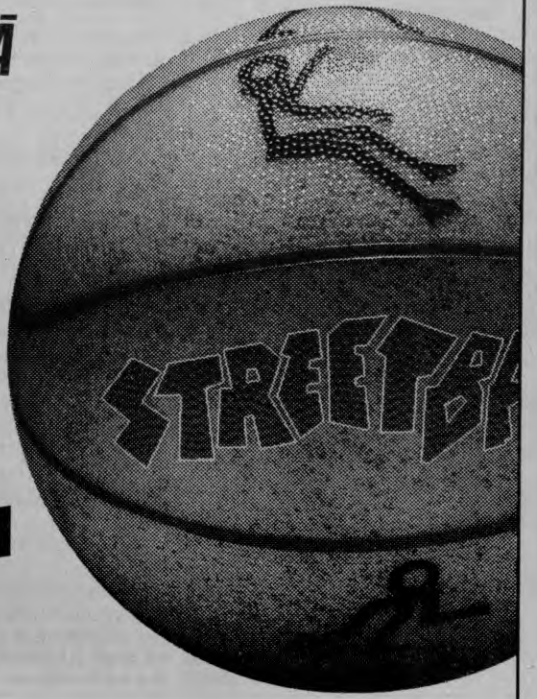

Jaunā vācu krāsošanas kamera. **Standex** krāsas. Tālr. 392615.

3. REIZI 3. JŪNIJĀ Kalpaka bulvārī, RĪGĀ

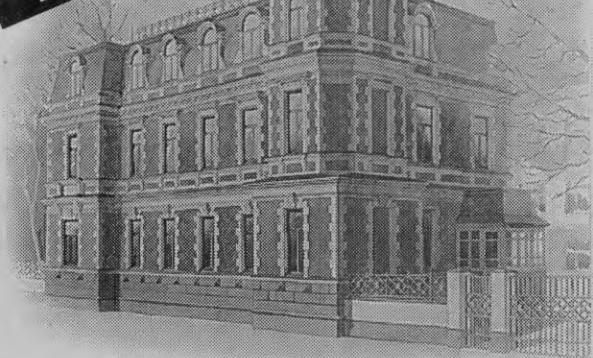
Komandu pieteikšanās līdz 15. maijam visos ADIDAS veikalos Latvijā. Rīgā — Kr. Barona ielā 7/9. Tālruni uzziņām: 217993, 281569

PĀRDOD IZSOLE

PĒDĒJO SAVRUPMĀJU RĪGAS CENTRĀ

SĀKUMCENA
Ls 95000

1.Ganību dambi 19 (bijusī Sverdlova iela)

Prestīža vieta.
Liela izolēta teritorija.
Zaļā zona.
Kopējā platība 530 m².
Visas komunikācijas.
Iespēja ierīkot autostāvvietu.
Ēka ir atbilstoša visiem standartiem.

BALTIC CONSULTANTS

A.Kalnīņa ielā 4. Tālrunis 286369, 282959

SWH
MEDICINAS CENTRS

ORGANIZĒ 5 NEDELĻU
ARSTNIECISKĀS
MASAŽAS KURSUS.

Nodarības 5x nedēļā. Maksa par kursiem – Ls 50.
Pieteikumus pieņem SWH MC, Rīgā, Ūnijas ielā 45/47,
3.stāva, pie sekretāres. Tāl. 569032, 562517.

4PA

Privatizācijas aģentūra

K. Valdemāra ielā 31,
Rīga, LV-1887, Latvija

Tāl.: 332082
Fakss: 1 - 7830363

PRIVATIZĀCIJAS AĢENTŪRAS VALDE
11.04.95. IR APSTIPRINĀJUSI
PRIVATIZĒJAMĀ VALSTS UZŅĒMUMA
"VECMILGRĀVJA APTIEKA"
PRIVATIZĀCIJAS NOTEIKUMUS.

Privatizējamā objekta atrašanās vieta:
A. Dombrovska ielā 23, Rīga, LV - 1015.

Objekta privatizācijas metode un privatizācijas paņēmieni:
1. Pārdošana uz nomaksu.
2. Pircēja noteikšana objekta pārdošanai uz nomaksu
izsolē ar pretendentu atlasi vai objekta pārdošana
vienīgajam pretendentam, ja tas atbilst atlases
kritērijiem.

Ar objekta privatizācijas noteikumiem
var iepazīties Privatizācijas aģentūrā
Rīgā, K. Valdemāra ielā 31, 2.stāvā,
darba dienās no plkst. 10.00 līdz 12.00
un no plkst. 13.00 līdz 16.00.
Tāl. 328535.

LATVIJAS HIPOTĒKU UN ZEMES BANKA
KONKURSA KĀRTĪBĀ AICINA DARBĀ

SEKRETĀRI

VECUMĀ LĪDZ 30 GADIEM, AR ANGLŪ (VACU) PAREIZRĀKSTĪBAS UN
SARUNVALODAS PRASMĪ, LABĀM IEMANĀM DARBĀ AR DATORU.
PIETEIKTIES DOMA LAUKUMĀ 4,
PERSONĀLA DAĻĀ, TĀLR. 228866.

**VENTSPILS PILSĒTAS DZĪVOKĻU
KOMUNĀLĀ APVIEŅĪBA**

IZSLUDINA KONKURSU PAR TIESĪBĀM
SAŅĒMT PASŪTĪJUMU DARBU IZPILDEI
ŠĀDOS OBJEKTOS VENTSPILĒ:

1. Tīrģus ielas kapitālais remonts. Objektā saskaņā
ar projektu 1995.gadā jāveic ielas labiekārtošana 1512 kv.
m ar komunikācijām. Segums – mākslīgais bruģis.
2. Audēju un Peldu ielas kapitālais remonts. Objektā
saskaņā ar projektu 1995.gadā jāveic ielas labiekārtošana
2947 kv. m ar komunikācijām. Segums – mākslīgais un
dabīgais bruģis.
3. Balasta ielas kapitālais remonts. Objektā saskaņā
ar projektu 1995.gadā jāveic ielas labiekārtošana 2990 kv.
m ar sabiedriskā tualeti un komunikācijām. Segums –
asfalts.

KONKURSA NOTEIKUMUS VAR SAŅĒMT VENTSPILĒ,
UŽAVAS IELĀ 8, DZĪVOKĻU KOMUNĀLĀ APVIEŅĪBĀ.
TĀLR. UZZINĀM VENTSPILS 24543.
PIETEIKUMUS AR APRĒKINIEM IESNIEGT DIVU NEDELĻU
LAIKĀ NO SLUDINĀJUMA PUBLICĒŠANAS BRĪŽA.

Apdrošināšanas akciju sabiedrības **ALTERNA**
valde, pamatojoties uz sabiedrības statūtiem, sasauk akcionāru kārtējo
pilnsapulci 1995.gada 28.aprīlī plkst. 14 AAS *Alterna* telpās Elizabetes
ielā 23 un piedāvā šādu dienas kārtību:

1. Par sabiedrības akciju otrā laida rezultātiem.
2. Valdes ziņojums par 1994.gada darbības rezultātiem un
sabiedrības 1994.gada pārskata pārbaudi un apstiprināšanu.
3. Sabiedrības kārtējā gada budžeta apstiprināšana un
darbības plāna apstiprināšana.
4. Par sabiedrības padomes un valdes locekļu atbrīvošanu
no amtiņiem.
5. Par izmaiņām un papildinājumiem sabiedrības statūtos.
6. Par izmaiņām sabiedrības padomes sastāvā.
Ar akcionāru pilnsapulces lēmumu projektam var iepazīties
darbdienās no plkst. 10 līdz 18 AAS *ALTERNA* telpās,
Elizabetes ielā 23, pie sekretāres.

Kāpēc pastāvēt radošai organizācijai?

Pauls Putniņš*

Ir dabīgi, ka cilvēks, kas sabiedrība grib saņemt informāciju — ne deformētu vai izkropļotu, bet maksimāli patiesu pēc būtības. Protams, mūsu katru uzvere un izpratne ir subjektīva. Tomēr patiesībai lielās līnijās vienmēr ir objektīvs raksturs. Tai patiesībai, ko šeit gribu atgādināt, liecinieki ir vairākus Latvijas Teātra darbinieku savienības 3.kongresa dalībnieki.

Patiesība ir tā, ka LTD ir profesionāla, radoša, sabiedriskā organizācija, kas pārvarējusi vislielāko apdraudētību savas pastāvēšanas laikā, stabila un darbospējīga mākslinieku apvienība. Patiesība ir tā, ka tālākās TDS darbošanās iespējas ir ļoti daudzpusīgas, par ko liecināja divu gadu laikā padarītās, ko kongress atspoguļoja gan informatīvos materiālos, gan TDS vadītāju ziņojumā. Patiesība ir tā, ka bez TDS intensīvas darbības Valsts garīgās kultūras kontā nebūtu nedz latviešu profesionālā teātra 125 gadu izvēstis svinības, nedz grandiozās teātra skates un konferences, nedz tāda mēroga paceltā Valtera 100 gadu jubileja, nedz mūsu teātrā kontakti ar ārzemju teātru pasauli, nedz pasaizlīdzīgais sociālais aprūpes darbs, it īpaši teātra veterānu apziņošana. Patiesība ir tā, ka, būtiski pilnveidojot likumu «Par sabiedriskajām organizācijām un to apvienībām», TDS iespējas nesalīdzināmi pieaug. TDS vēl vairāk būtu varējusi paveikt visas jomas, ja vien to atļautu finansiālais stāvoklis.

Tācu patiesība ir arī tā, ka no kongresa dalībniekiem visvairāk tika gaidīti ierosinājumi — ko savā darbā turpmāk akcentēt teātrā un organizācijā? Sasteigta vienpatnīga TDS orientēšanās pa arrodnieciskās darbošanās līniju nedotu nekādu jēdzīgu rezultātu.

Jā, no teātriem tika gaidīts aktīvs un konstruktīvs TDS līdzšinējās darbošanās vērtējums, pat varbūt apstrīdējums, taču sagaidīts netika. Tieši tas mani mulšināja, pat šokeja. Vai klusums bija tāpēc, ka galvenajā ziņojumā daudz kas tika detalizēti izskaidrots (publicēts laik-

raksta *Elpa* š.g. 1.IV)? Varbūt liekais bezkaislīgais domīgums bija citu iemeslu dēļ?

Patiesība vēl ir arī tā, ka kongresa zālē bija maz vai nemaz teātra jaunatnes — vien vecāka un vidēja paaudze. Pēc statūtiem paši jaunieši vēl nevar būt TDS biedri, taču lūgti bija visi.

Un patiesība vēl ir tā, ka daudzi skatuves mākslinieki atsauca savas kandidātūras jaunajai valdei, bet TDS priekšsēža amatam jaunizvirzītās kandidātūras atsauca itin visi. Palika viena pati iepriekšējā priekšsēža kandidātūra. Sapratu, ka man nav tiesību to noņemt — pašas TDS dēļ, personāla uzticības dēļ, pienākuma dēļ pret aizsāktajiem darbiem un latviešu teātri. Bet patiesība ir arī tā, ka nākamā valde un priekšsēdis nesaņēma amata brāļu apliecinājumu — vai Latvijā vispār vajadzīga šāda visu teātru un teātrā liela organizēšanās kopus darbiem, kā arī savu tiesību aizstāvēšanai? Kaut arī veco priekšsēdi no jauna ievēlēja ar labu balsojumu (no 299 kongresa balsstiesīgajiem par bija 253), gluži bezkonkurences apstākļos, tomēr ir vieta dziļām pārdomām. Par TDS? Bet varbūt vairāk tieši par mūsu teātrālo sabiedrību, ko pārstāv TDS?

Vai masu mediji informēja sabiedrību?

Visdziļāko paldies gribu izteikt Latvijas radio krievu valodas redakcijai — par lietas būtības skaidrojumu pirmsskaidrojuma laikā un saietā tiešu izgaismojumu. Esmu pateicīgs laikrakstam *Elpa* par galvenā ziņojuma publicēšanu, laikrakstiem *Izglītība un Kultūra*, *Rīgas Balso* u.c. par izvērstāku vai arī aprautāku ieskatu LTD 3.kongresā. Arī TV pirmās programmas 31.marta raidījums par teātri mēģināja skaidrot šo patiešām divaines vienpārības lēmumu kongresu.

Tācu bija arī citi centieni, es gribētu teikt, sabiedrību dezinformējoši. Ne kongresa piepildītās zāles būtībā sākots, bet pavisar garām skriejušā intervju noteikti. Pirmām kārtām te izcēlās TV *Panorāma*.

Volmārs kārtējo reizi pamulkoja savus mīļos skatītājus, turklāt piemēlojot, ka LTD kongressā klāt neesot bijis neviens ne no Saēmas, ne no valdības puses. Nenobrinieties, ka gadiem ilgi TV vadība nav pamanījusi, ar kādu patvaļību vizuālā medija populārākajā informatīvajā blokā tiek iespēlēta mūsu kultūras dzīve valstī. Vai ik vakaru kultūras panorāma tieši pa TV valsts kanālu pie skatītāja nāk vismaz tāda jocīgi paviegla. Reizēm pompozi saskrullēta. Lūk, tāda veidā plašā sabiedrībā tiek dēstīta gluži tāda pati pavieglā attieksme pret kultūru. Nemaz jau nerunājot par informācijas tiešu kroplošanu. Jā, kāpēc TV privātie kanāli par ikdienas kultūras notikumiem spēj informēt saturīgāk, nopietnāk, objektīvāk? Lai gan šoreiz diemžēl pavisam skatījuma klūmīgi orientējies bija arī NTV-5 žurnālists Rullis. Gluži tāpat LTD 3.kongresu jau starptautiskā izplatījumā iespēja radiostacija *Brīvā Eiropa* citkārt ļoti cienījamās Diānas Spertāles personā. Atkal itin neviena vārda, vērojuma vai secinājuma no kongresa būtības. Vai tas rada uzticēšanos *Brīvajai Eiropai*, iespējot pasaulē pavisam mūsu par mūsu teātru sabiedrības problēmām, kas varbūt divaini fokusējas tieši šajā lielajā saietā?

Iepreti tiem medijiem, kas ziņas par kongresu uz ātru roku greizā veidā iekasēja ārpus kongresa zāles, bija arī tādi, kas tāda pašā veidā to darīja zālē. Jauneklīgais Alberts Bels no NC — jau ilgāku laiku latvju teātru izrādes vienādi dāsnī apbārstījis ar komplimentiem —, tak laikam bija noskaņojies uz isti teātrālu paampeļēšanos tieši kongresa sēžu zālē notiekošā atainojumā. Bela kungs NC slejas nāvēgi vainoja statūtus, kas TDS pārvērtot par «gudro sirmgalvju klubu». Jā, sirnās galvas kongresā bija pamanījies ne tikai Bels. Un statūti tur nav vainīgi. TDS var pataisīt kaut vai par caurbraucamu stādulu — tas pats vien būs. Bet, ka Diāna Kuple, Ausma Kantāne un Harijs Liepiņš atsauca savas kandidātūras valdes sarakstam un vēlāk arī priekšsēža postenim, ir gan kāda pa-

«Ši manā mūžā ir visgrūtākā kalpošana teātrim.» —
LTS priekšsēdis Pauls Putniņš.
Foto — Normunds Mežiņš A.F.I.

zīme, taču ne tāda, kā Bels domā. Viena mākslinieku organizācija nekad nebūs sev pa varītiem pievilnātāja, sevi iemānītāja. Istenībā to organizāciju un dzīvi uztur paši mākslinieki — savu visvairāk mērķu sasniegšanai. Istenībā taču kongresa gaita uzrādīja mūsu teātra pasaules iekšējās problēmas. Var būt, ka lielais klusums pārpildītajā kongresa zālē liecināja, ka mūsu teātris sevi pārdzīvo kādā lielu drāmā? Ja tas patiešām tā, tad tā ir laba zīme, nākot-

ni soļoša. Vai arī teātru jaunatne aizies līdz šai iekšējās neapmierinātības atzīnai? Protams, pati. Ja nu šī atzīna neatnāk? Ja karojam tikai ar vainīgo ārpus sevis?

Kāpēc par teātri nerunāji tieši tu?

Te uzreiz jāaska: mani sarūgīnāja Marinas Janauas izteikumi TV *Labvakar* 1.aprīļa raidījumā. Aktriese un cilvēks, kuru es ļoti cīnu,

pēkšņi TV ekrānā sašutusi vērsās pret kongresu, kur nav runāts par galveno — par teātra mākslu. Marīna, ar noveļošanas sveicinot Tevi lielajā jubilejā, es gribu pajautāt Tevi: kāpēc nerunāji Tu? Tieši Tu! Savā ziņojumā es kongresa dalībniekus rosināju runāt par mūsu teātri, par tā stāju pret savu laiku, sabiedrību un tās mērķiem. Citā aspektā par to runāja Tavs mīļotais skolotājs Pēteris Pētersons. Trūka tieši Tavas balss. Gluži tāpat kā daudzus citu balsu gan šajā kongresā, gan vispār mūsu teātrālo kori, kad publikai jāapstrīd kāda liela nevērtība vai jāiestājas par kaut ko isti vērtīgu. Ja kongresam nācās vairāk risināt tiesos TDS jautājumus, tad tā vērtību tikai celtu dalībnieku piešķiršanās teātra mākslas laukumā. Bet kur nu tādas lietas! Pat īpaši šim jautājumam veļitājā konferencē pagājušā gada rudenī no teātriem bija atnākuši tikai dažādi, tieši aktieru bija vismazāk.

Ir grūti un nomācoši vadīt TDS un strādāt tur teātrālu vispārējās pasīvītes vai pat divaina nolieguma atmosfērā, organizācijai joprojām atrodoties pieticīgā finansiālā situācijā. Šī manā mūžā ir visgrūtākā kalpošana teātrim, kas nu atkal jānes tālāk. TDS, kāda tā pašlaik ir savā uzņemtajā gaitā, ir kultūras procesus veicinoša organizācija. Kāpēc to nav gribējusi ieraudzīt daļa no mūsu žurnālistiem?

Bet, kas attiecas uz jaunajiem, — tieši viņi pēdējā laikā biežāk griežas pie TDS ar konkrētām vajadzībām. Vismaz daļa no viņiem klūs par savas organizācijas piltiesīgiem locekļiem. Bet varbūt pat dibinās savu organizāciju? TDS ar gandarījumu to atbalstītu. Jaunie varbūt pat varētu pārņemt iniciatīvu visā TDS darbībā, tādējādi pārvarot pašreizējo spēka gados esošo teātrālu paaudžu inerci? Un nebūt neizslēdzot tuvinu sauli — ko mūsu profesionālā organizācija dos tieši man, tomēr vairāk orientējoties uz to, ko teātriņi apvienojoties spēj dot citiem, tātad sabiedrībai. ♦

*P.Putniņš — LTD priekšsēdis

Liktenīgās kretīnu dejas

Maskavas vaska figūru teātra *Tetrus* izstāde *Cilvēki Latvijas liktenos*.
Vaska personu spēles galerijā *Ars Longa* līdz 31.maijam.

Pauls Bankovskis, *Labrit*, speciāli *Dienai*

Kad

1793. gadā vannā nodevīgi tika nodurts žurnālists Žans Pols Marats, pavisam jau-

na vaska figūru meistare Tiso kundze viņam noņēma pēcnāves masku. Jau pēc nedēļas tieši tāpat viņa varēja iemūžināt giljotinēto Marata slepkavnieci — divdesmit četrus gadus veco Šarloti Kordē. Pirmajā mirklī šķiet, ka šiem notikumiem ar vaska figūru gatavošanas mākslu nav īpašas saistības, taču tā nav. Tas ir viens no daudzajiem pierādījumiem ne vien cilvēka dzīves nepastāvēšanai, bet arī arīdān ilustrāciju principiem (patiesība — šādu principu trūkumam), pēc kādiem tas vai cits cilvēks kļūst cienīgs uz mūžu sastingt no vaska darinātā tēlā. Līdz ar to vaska figūru muzejos redzami ne vien cienjami un ievērojami valdnieki, bet arī maniaki slepkavas un kumēdiju rādītāji.

Iespējams, tieši tādēļ izstādes *Cilvēki Latvijas liktenos*. *Vaska personu spēles* apmeklētājiem nebūtu iemesla sūkstīties. Lai gan sajūtu, kāda pārņem, uzlikojot Maskavas vaska figūru teātra *Tetrus* sarīpēto ekspozīciju, visprecīzāk būtu pielīdzināt bērnu pārdzīvojumiem pēc ceļojošā cirka trupas viesizrādēm provinces pilsētā: cerēto krēpāno lauvu un vingro roņu vietā atvests utains plūšķis un saurā rezervuārā pa pusei nosmacis ronis.

Sprīdēt šo izstādes nosaukuma, skatītājs var naivi lolot cerības ieraudzīt mūžīgi *savā vietā* palikušo tautas Vadoni, kādu tautas ienaidnieku, nelietīgo laupītāju Kaupēnu un citus. Taču jau pie ieejas apmeklētājus sagaida zemē salīmī Krievijas cars Jānis Briesmīgais, kas savā neprātā šoreiz nav nomušījis pats savu dēlu, bet gan dīzeno Krievijas dējnieku Puškinu. Savukārt pie vaska Staļina kājam eleganti sabrucis balts ģindenis, kas kopā ar blakus telpā aplūkojamo vienāda spožumā mirdzošo Vijas Artmanes seju un tēpu laikam jāuzskata par nozīmīgākajām personām Latvijas liktenos. Turpat līdzās, gluži kā dzīvs, drūmst Viktors Cojs un garā stiprais Stīrtics (Vjačeslavs Tihonovs). Pirmāis jau pēc savas traģiskās nāves noteicis daudz apkrastu sētu un autobusu pieturu likteni, bet otra cēlu Latvija izdibināt ir visai grūti. Taču tas nav viss — turpat netālu grozās Gorbačovs, Pēteris I, Žirinovskis, Berija, Šarls de Golls, garāki

cenšas pastiepties Leņins un Napoleons. Brežņevs, Kutuzovs un Hitlers sēž, bet Jelcins lasa latviešu avīzes. Līdzās politiķiem pazib pa kādam populāram krievu aktierim vai personai, kuras diemžēl man nebija tas gods nedz pazīt, nedz pēckāt atminēt.

Pirmajā mirklī šajā sabiedrībā pārņem savāda, šķietami neizskaidrojama sajūta — ar acu kaktiņu redzamie cilvēki gandrīz vienmēr izrādās tikai lelles. Turklāt liekas, ka attēlotās personas nebūt nelīdzinās fotogrāfijās, kinohronikās un televīzijas ziņu pārrādēs redzētajām. Vainojams, protams, ir sastingums — arī fotogrāfijas dzīvus cilvēkus nereti mēdz pārvērst izplūdušos plankumus. Pie tā var pierast, un tikai tad kļūst saprotams neomulības patiesais iemesls — vairums klātesošo ir svešinieki ne vien savā starpā, bet arī arīdān šajā izstādē, kuras nosaukums neatbilst saturam un otrādi.

Izstādi ieteicams apmeklēt visiem sveču leļļiem, bišu turētājiem un kašalotu zvejniekiem (no kašalotu tautieku iegūst īpašu vaska šķirni, ko sauc par spermacetu), lai smeltos iedvesmu kopīgām darbām un jaunām, Latvijas likteniem veltītām izstādēm. Ierosmei varu sniegt pāris ideju: šekspīriski izšķirīga ciniņa virs vannas sastingdzis deputāts un daļēji aiznāgta Latvijas skaistumkaraliene (populāra aktrise, TV

Vijas Artmanes vaska figūra

diktore — vajadzīgo pasvitrot), nīkna amatpersona ar sviedriem atvērtu pusķieģēli u.tml. Mācoties no Maskavas vaska figūru meistaru kļūdām, būtu ieteicams izstādīt vienāda daudzuma gan vīriešu, gan sieviešu dzimuma personas. Citādi kāds vai kāda var apvainoties un sabojāt visu ekspozīciju. ♦

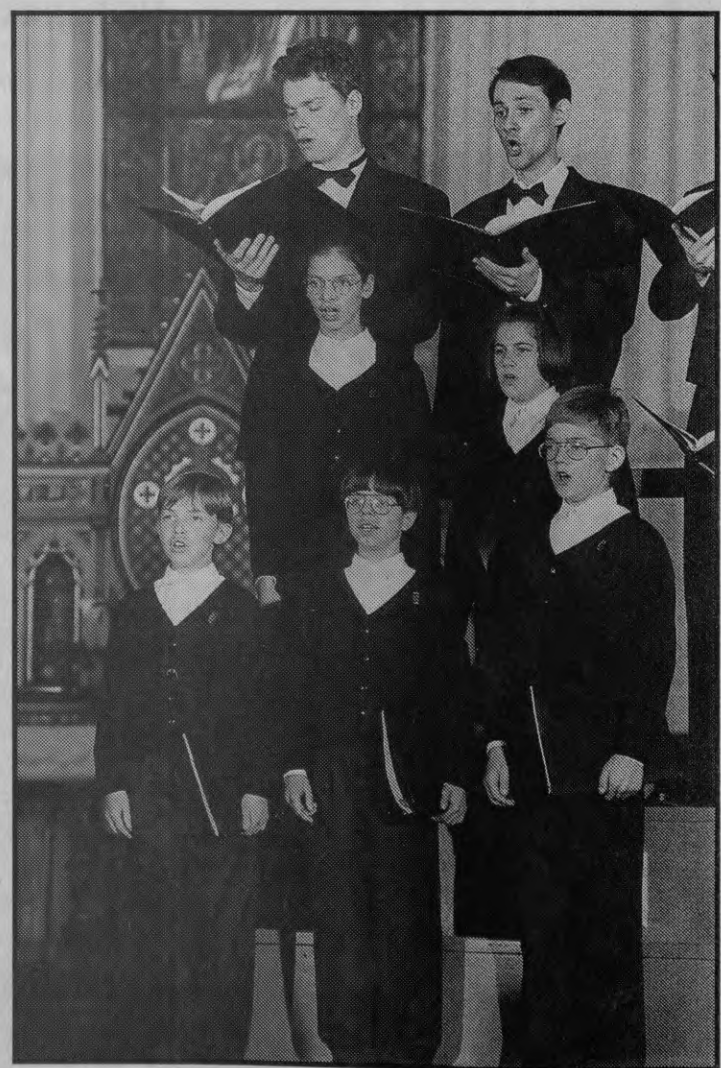
Adolfs Hitleris, Vjačeslavs Tihonovs un Mihails Kutuzovs
vaska figūru izstādē. Foto — Rītvārs Skuja, A.F.I.

Vēl divas dienas turpināsies zēnu koru festivāls

Orests Silabriedis, speciāli *Dienai*

Tāgad, kad vairāk vai mazāk dzirdēti visi festivāla *Rīgas Doms* 95 dalībnieki, man ir vieglāk izvēlēties pareizos vārdus koru aprakstīšanai — atklāšanas koncerts spilgti izcēla katra kolektīva labās un ne tik labās īpašības. Vispožāk dziedāja Versaļas baroka mūzikas centra zēnu koris *Les Pages de la Chapelle* un Ģintkas kora kolektīva zēnu koris no Sanktpēterburgas — abu koru sniegums bija profesionāls, skanīgs un, kas zēnu korim nav sevišķi raksturīgi, emocionāli pārpilns, it īpaši krievu kora dziedātais D.Bortjanskas garīgais koncerts. Labu iespaidu atstāja arī Amerikas zēnu kora un Vilpas zēnu kora *Ažuliukas* korektā uzstāšanās, toties Augsburgas Doma zēnu dziedājums likās mazliet nežēnīgs, tādā kā pirms laika pārbriedis. Ja pieminam abus pašmāju kolektīvus — Rīgas Doma zēnu kori un Jāz.Mediņa mūzikas skolas zēnu kori —, tad jāuzteic skanējuma tīrība un precizitāte, kurai tomēr nedaudz pietrūka atsauksmju dzīvīguma un spilgtuma. Tādi bija festivāla dalībnieki atklāšanas koncertā, un, protams, vispilnīgāko ainu par viņiem iespējams gūt tikai katra kora solokoncertos. Festivāls ilgs vēl divas dienas. **Šovakar plkst.18 Doma baznīcā** kopā ar Māra Kupča vadīto baroka mūzikas ansambli *Collegium Musicum Riga* uzstāsies Versaļas zēni — viņu programmā, kā parasti, franču baroks, proti, divi M.A.Sarpantjē ieldarbi: liturģiskā *Pusnaktis mesa*, ko aptuveni pirms gada Rīgā iestudēja Romāns Vagnars ar savu kori, un oratorija *Abraama upuris*, kuras pamatā Bībeles sižets. **Plkst.19.30** turpat varēsīm noklausīties Amerikas zēnu kori un Jāzēpa Mediņa mūzikas skolas zēnu kori. Mediņu sniegtā dzirdēsim T.Keņiņa, A.Perta un K.Monteverdi mūziku, savukārt amerikāņi dziedās stilistiski parābību programmu, kurā līdzās spīdēliem un vokalizētiem skanēs J.D.Zelenkas, G.Dufē, Z.Kodāja un A.Dvoržāka darbi. Trešdienas koncertā klausītāju aizkustinājumu varoja Amerikas zēnu kora scēniskie un akustiskie meklējumi. Kā būs šoreiz?

Les Pages de la Chapelle (Kapelas pāži) no Versaļas aizstāv dzimunu vienlīdzību un savā svītā aicina arī meitenes. Foto — Aigars Jansons, A.F.I.

Festivāla pēdējā dienā — **22.aprīlī plkst.14** Augsburgas Doma zēni sniegs labdarības koncertu visiem, ko spēj ielūkot renesanses un baroka laika angļu, vācu un itāliešu komponistu vokālā mūzikā, ko, pēc neoficiālām ziņām, augsburgieši dziedās dažādos Doma baznīcas nūstūros. Un tad atliek vēl tikai apmeklēt festivāla noslēguma koncertu Latvijas Universitātes aulā **plkst.16**. Katrs kolektīvs demonstrēs savus labākos darbus, bet neiztrūkstošo kopdziesmu godā koncerta finālā izvēlēta A.Bruknera motete *Locus iste* un R.Paula

hits *Atziedi, dvēsele*. Līdz ar to klausītājiem tiek piedāvāta iespēja salīdzināt — vai šo populāro himnu aizgājušajiem dienām labāk izprot Radio koris un *Dzintars* (ko klausījamies Lielās mūzikas balvas noslēguma koncertā) vai septiņi pasaules labākie zēnu kori?

Krievu garīgās mūzikas cienītājiem vēl varu piebilst, ka Sanktpēterburgas zēni piedalīsies divkalpojuma Pārcelzīgo katedrālē šovakar, **plkst.18**, bet visiem pārējiem gribu atgādināt, ka nākamais zēnu koru festivāls Rīgā notiks tikai pēc trim gadiem. ♦

Kasparovs gaidīja Kampomanesu

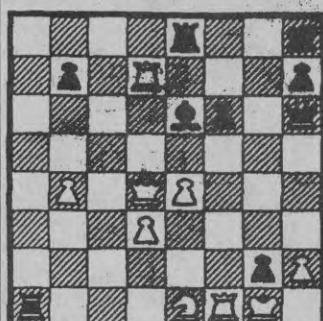
Arturs Vaiders

Rīga, Mihaila Tala memoriāls šahā, PCA Super Classic. 8.kārta. Timmans — Vaganjans 0,5:0,5, Kasparovs — Elvests 0,5:0,5, Anand — Jusupovs 0,5:0,5, Kramņiks — Ivancuks 0,5:0,5, Gulko — Sorts 0,5:0,5.

Turnīra tabula. 1.Kasparovs 5,5, 2.Ivancuks 5,5, 3.Anands 4,5, 4.— 5.Sorts un Kramņiks — pa 4, 6.Gulko 4, 7.Jusupovs 3,5, 8.—9.Timmans, Elvests pa 2,5, 10.—11.Kenģis, Vaganjans — pa 2.

Vaganjans — Kasparovs

1. d3 d6 2. c4 g3 3. g3 g7 4. g2 0-0 5. d3 c6 6. 0-0 e5 7. d3 e8 8. d1 e5 9. e3 e6 10. b4 e6 11. e4 d5 12. cd cd 13. g5 g6 14. e4 d4 15. d5 d6 16. e2 f6+ 17. f6 f7 18. f6 f7 19. d2 g2 20. f4 g2 21. g2 h6 22. d2 h6 23. d1 c2 24. b2 25. c7 c2 25. c2 e1 26. c7 e1 27. d4 d3 28. d4 f6.

29. d2 g2 30. f1+ 30. f1 c1+ 31. d2 e1 32. d7 g8 33. h3 d2+ 34. f1 e4 35. e3 e2. 0:1 1.59 — 1.50

Beidzot brīvdiena bija pienākusi arī Edvinam Kenģim. Viņam bija iespēja dalīties iespaidos par turnīru un gaidīt, ko iespēs tuvākie konkurenti. Visnēzdevīgākajā situācijā bija Elvests, kam ar mēļņiem

Šakils atpūšas

Nacionālā basketbola asociācija, 19.aprīlis. *Bullets* — *Magic* 123:117 (pag.).

Orlando *Magic* līderis Šakils O'Nils bija «paņēmis brīvu vakaru» pirms grūtājam *play-off* spēlēm, un NBA otra vājākā komanda — Vašingtonas *Bullets* — to prasnīgi izmantoja. Visa mača laikā pastāris bija vadība un, kaut arī favoriti rezultātu izlīdzināja un komandām vajadzēja spēlēt papildlaiku, *Bullets* to

bija jāturas pret Kasparovu. Pasaulē čempions šoreiz bija miermīlīgāks nekā parasti. Acimredzot ātrāk gribēja tikties ar savu jauno draugu Florenso Kampomanesu. Šajās dienās Rīgā viņus gaida nebūt ne vieglas sarunas. Visai ātri punktu dalīja Timmans ar Vaganjanu. Viens puslīti atālinājās no Edvina, otrs viņu panāca. Holandiešis atzinās, ka pašlaik nekādi nevar atrast savu labāko spēli. «Acimredzot pārāk maz esmu spēlējis. Bet arī Kasparovs ilgi nav piedalījies turnīros un ir ļoti labā formā. Turnīrs ir ļoti organizēts, un Rīga mani patīkami pārsteidza. Skaista pilsēta, daudz tīkama par Maskavu, kur nācies vairākkārt spēlēt,» piebilda Jans Timmans.

Pie uzvaras nekādi nevar tikt arī Jusupovs. Vislīgāk uz skatuves pavadīja Gulko un Sorts. Kaut laika trūkums «sita pa pirkstiem», Naidžels Sorts torņu galotnē saglabāja lielu bandinieku. Viri cīnījās turpat līdz plkst.21, tomēr PSRS un ASV čempions Boriss Gulko aizstāvējis precīzi, un arī šoreiz neizšķirts. Pirmo reizi turnīrā visās partijās fiksēts neizšķirts.

Ari Kampomaness jau Rīgā

Vienlaikus ar Tala memoriālu Rīgā ir paredzēta arī Starptautiskās šaha federācijas (FIDE) izpildkomitejas sēde. Viesis no Filipīnām mazliet aizkavējās (līdzostā viņu paspēja satikt arī lielais šaha draugs Krievijas vēstnieks Latvijā Aleksandrs Raņņihs), jo jau vairākas nedēļas ik pa brīdīm streiko te Kopenhāgenas, te kāda cita lidosta, un visairāk to jūt SAS pasažieri. Nolicis kofers viesnīcā, prezidents uzreiz steigās uz Kongresu namu. Vairākas parti-

jas jau bija beigušās, tomēr *open* turnīrā to vēl bija pietiekami. Florenso Kampomaness iemeta skatu arī preses centrā, sasveicinājās ar pazīstamākajiem šaha aprakstītājiem un apstāstītiem Juriu Vasiljevu un Jakovu Damski, tomēr no runāšanas atteicās — būšot oficiāla preses konference.

Māra Krakopa izrāvienis

Vakar *open* turnīra dalībniekiem bija pēdējā smagā diena — divas partijas. Pēdējās kārtās varenu izrāvēnu izdarīja jaunais išķīlētijs Māris Krakops. Vispirms viņš uzvarēja Gavrilovu, tad Gorjačkinu un asotājā kārtā sagādāja pirmo zaudējumu šeit teicami spēlējušajai slovāketi Evai Repkovej. Pirms tam ātru neizšķirtu bija uztaisījis Sveņņikovs ar Novikovu un līdz ar to Māris kopā Rīgā ieprecējušos Čelabinskā lielmeistaru un Mihailu Brodski no Ukrainas izveidoja izveidoja triumvirātu — astoņās kārtās 6,5 punkti. Tikpat sekmīgi pēdējās kārtās spēlēja vēl divi Latvijas jaunie šahisti. Daniels Fridmans uzvarēja Smilgu, Batakovu un Žuravlovu, bet Mieziš — Visocki un Kveini. Pēc astoņām kārtām viņiem bija pa 6 punktiem. Devītā kārtā beidzās vēl vakarā. Sveņņikovs ar Brodski ātri vienotās par neizšķirtu. Krakops spēlēja ar Miezi, un ir skaidrs, ka latvieši lideru grupā būs.

Sokolovs pret sešpadsmit

Simultānspēles seansā pret Andreju Sokolovu pie galdiņiem stājas sešpadsmit azartisti. Diviem no viņiem izdevās uzvarēt, diviem pat nāt neizšķirtu, bet pārējie zaudēja.

Irbe iztur apšaudi

Nacionālā hokeja līga, 19.aprīlis. *Stars* — *Sharks* 5:5 (0:2, 2:1, 3:2). Tenkils 3, Makarovs 7, Lariņovs 4, Oders 4, Brodņikovs 14, Hārvijs 6, 7, Brodņikovs 7, Ludvigs 2. Kaut gan Artūrs Irbe šajā mačā kapitulēja piecas reizes, tieši viņa veiksmīgā darbība *haizivim* ļāva tikt vismaz pie viena punkta. Mača laikā dalāsies uz *Sharks* vārtiem metušā 46 reizes, bet Sanhosē hokejisti sāncensu vārtus traucēja tikai 24 reizes (pēdējā trešdaļā metienu attiecība 21:5). Sandis Ozoliņš kopā ar Igoru Lariņovu

Jānis Latvels, Dienas korespondents Honkongā

Vakar bija gadskārtējā ATP sērijas tenisa turnīra *Salem open* ceturtdiena. Par favoritiem tiek uzskatīti Maikls Čangs un Džāms Kurjē. Tiesa, abu favoritu ceļš krustosies jau pusfinālā (protams, ja viņi uzvarēs ceturtdaļfinālā mačos). No tabulas ot «zara» līdz finālam varētu tikt Feireira, Enkvists vai Bjerkmans.

Pamatīgu triecienu turnīra rīkotājiem sagādājis pasaules pirmās raketes Andre Agasi atteikšanās piedalīties šajās sacensībās. Lēmuma iemesls — muguras trauma, kas gū-

Kurjē un Čangs spēlē galda tenisu

ta, spēlējot Tokijā. Nekas pārāk nopietns gan neesot, tomēr Agasi būšot spiets uzmanīties vismaz līdz *French open* turnīram — tā šo lietu *Dienai* komentēja kāds ATP vadības pārstāvis.

Turnīra rīkotāji bija pāriņējušies par savdabīgu atrakciju: Kurjē un Čangs sacentās trīs minūšu ilgā galda tenisa mačā. Tā laikā spēlētāju uzdevums bija nevis uzvarēt, bet gan akurātībā būtu bumbiņu pāri tīklam. Par katru veiksmīgu sitienu turnīra ģenerālsponsors *R.I. Rey-*

nolds Tobacco International (HK) Ltd. Honkongas tenisa asociācijai paredzētajā ziedojuma summā ieskaitīja 100 ASV dolārus. Kopā iznāca 18 400. Ātri un efektīgi.

20.aprīlis. Honkongā. ATP sērijas turnīrs *Salem open* (balvu fonds 328 000 USD). Astotdaļfināls. M.Cangs (ASV) — A.Radulesku (Vācija) 5:7, 6:3, 6:1; Dž.Kurjē (ASV) — Dž.Starks (ASV) 7:5, 6:1; J.Apels (Zviedrija) — M.Damms (Čehija) 6:7, 6:3, 6:3; A.Volkovs (Krievija) — T.Ho (ASV) 5:7, 7:5, 6:4; K.Karlsons (Dānija) — J.Simerinks (Nīderlande) 6:4, 2:6, 7:6.

Eiropas futbola klubu turnīros dominē itāļi

Čempionu līga. Pusfināls. AC Milan (Itālija) — Paris Saint German (Francija) 2:0 (1:0). Vārtus guva: Savičevičs (21. un 68.min.). Pirmajā spēlē — 1:0.

Itāļu aizsardzība ar veterānu Franko Baresi priekšgalā pilnībā paralīzēja citkārt aktīvo Parizes klubu uzbrucēju Vea un Žinolā spēli. Milānieši pārliecinoši kontrolēja spēles gaitu un divas reizes izmantoja franču kļūdas aizsardzībā.

AC Milan trešo reizi pēc kārtas spēlēs Čempionu līgas finālā. 1993.gadā izšķirīgajā mačā milānieši ar 11 m soda sitienu izveidoja Maršelas klubam *Olimpique*, bet pērn ar 4:0 sagrāva *FC Barcelona*. Savukārt *Paris SG* futbolisti trīs pēdējo gadu laikā spēlējuši visu Eiropas klubu turnīru pusfinālos, taču allaž piedzīvojuši neveiksmi.

Ajax (Amsterdamā, Nīderlande) — *Bayern* (Mīnhene, Vācija) 5:2 (3:1). Vārtus guva: Litmanens (11. un 47.min.), Fīnidi (41.), de Būrs (45.), Overmars (89.); Vitečeks (36.), Šolls (75., ar 11m soda sitienu). Pirmajā spēlē 0:0.

Minhenes kluba savainoto zvaigzni sarakstu (Mateuss, Pāpēns, Kostadinovs) papildinājis Helmers, kas traumas dēļ pameta laukumu pirmā puslaika beigās.

Novājūtāte bāvārieši šoreiz nebija nekādi nopietnie pretinieki Amsterdamas klubam, ko daudzi futbola speciālisti patlaban uzskata par labāko klubu komandu Eiropā un pat pasaulē.

Finālmačs notiks 24.maijā Vinē. 1969.gadā *AS Milan* un *Ajax* tikās Eiropas valstu čempionvienību kausa izcīņas finālmačā, un toreiz pārāk bija milānieši. Taču tā jau ir sena pagātnē. Bet gluži nesen — pērnā gada rudenī — Čempionu līgas grupu turnīrā *Ajax* itāļus pieveica kā savā, tā arī sāncensu laukumā.

Tiesa, finālspēles sākumā rezultāts atkal būs 0:0. *UEFA kausa izcīņa. Pusfināls. AS Parma* (Itālija) — *Bayer* (Leverkūzene, Vācija) 3:0 (1:0). Vārtus guva: Asprīļa (4. un 55.min.), Dzola (67.). Pirmajā spēlē 2:1.

Bayer treneris Ēriks Ribekss bija nolēmis brīvā aizsarga posteni izmēģināt slaveno Berndu Šusteru,

taču 36 gadus vecais veterāns ar savu pienākumiem galā netika. Pārmieši visus trīs vārtus guva viņa kļūdu rezultātā.

AS Parma trešo gadu pēc kārtas spēlēs Eiropas kausa izcīņas finālā (1993.gadā komanda ieguva kausu kausu, bet 1994.gadā zaudēja šā turnīra finālmačā).

Borussia (Dortmunde, Vācija) — *Juventus* (Turina, Itālija) 1:2 (1:2). Vārtus guva: Porini (6.min.), R.Badžo (31.min.); Žulio Cezars (10.min.). Pirmajā spēlē 2:2.

Borussia spēli aizvadīja bez septiņiem savainotiem pamatsastāva spēlētājiem. Izšķirošos vārtus ar skaistu soda sitienu guva Roberto Badžo. *Juventus* sešto reizi spēlēs *UEFA* kausa izcīņas finālā.

Finālmači notiks 3. un 17.maijā. Astoto reizi *UEFA* kausa izcīņas vēsturē par balvu cīnīsies divi vienas valsts klubi (līdz šim trīs reizes fināls ir bijis spēļu «iekšēja lieta», divas reizes — itāļu, pa reizei — vāciešu un angļu). Starp citu, *AS Parma* un *Juventus* savā starpā spēlēs arī Itālijas kausa izcīņas finālmačā.

vis aizvadīs svētdien — savā laukumā ar *Red Wings*.

Maple Leafs — *Mighty Ducks* 3:2 (0:0, 2:1, 1:1). Žils 6, Sundins 22, Gātners 9; Silindžs 3, Djuriss 10.

Red Wings — *Jets* 5:5 (1:4, 3:1, 1:0). Primo 13, Kofijs 11, 12, Separds 27, 28; Mensons 3, Šelāne 19, 20, Dreiks 7, Derlis Senons 4.

Rezultāts mainījās šādi: 0:2, 1:2, 1:4, 3:4, 3:5, 5:5. Sergejs Fjodorovs (*Red Wings*) izdarīja četras rezultatīvas piespēles.

Black Hawks — *Blues* 2:2 (1:0, 1:2, 0:0). Krivokrasovs 11, Saters 7; Roberts 2, 3.

Čikāgieši beidzot pārtrauca zaudējumu sēriju, kas ilga astoņus mačus. *Oilers* — *Kings* 2:0 (1:0, 0:0, 1:0). Bušbergers 7, Veits 6.

Rietumu zonas tabula
Red Wings 41 29 4 8 158:94 62
Blues 40 24 4 12 151:113 52
Flames 42 22 5 15 146:118 49
Maple Leafs 42 19 7 16 116:122 45
Blackhawks 41 19 4 18 132:104 42
Cannucks 41 15 10 16 128:128 40
Stars 42 15 8 19 117:109 38
Sharks 41 16 3 22 108:143 35
Jets 41 13 7 21 138:157 33
Kings 41 13 7 21 127:157 33
Oilers 41 15 3 21 115:153 33
Mighty Ducks 41 14 4 23 104:142 32
Bruins — *Sabres* 4:1 (3:1, 1:0, 0:0). Oatss 10, D.Svinjns 2, Burks 10, Nilijs 22; Mogilnijs 14.

Canadians — *Senators* 4:1 (0:1, 1:0, 3:0). Stivensons 3, 4, Turžons 22, Kins 10, Jašins 19.

Izšķirošie trīs vārti gūti trešās trešdaļas pirmajās četrās minūtēs.

PĀRDODAM
VISĀ VEIDA DEGVIELU.

ADRESE: BALTĀ IELA 27, 310.KAB.
TĀLR. 468892; 461535.
MOB. TĀLR. 8-29-344508.

SOLĪDA FIRMA AICINA PASTĀVĪGĀ DARBĀ VADOŠO MENEDŽERI.

PRASĪBAS:
— augstākā izglītība,
— līdz 45 gadu vecumam,
— angļu valodas zināšanas,
— prasme strādāt preču tirgos,
— spējas uztvert jaunu informāciju un operatīvi pieņemt lēmumus.

DARBS SAISTĪTS ar komandējumiem, alga — Ls 200, atkarībā no darba rezultātiem, prēmijas — līdz \$ 1000 mēnesi. JAIESMIEDZ: autobiogrāfija, rekomendācijas (ja tādas ir), fotogrāfija, diploma kserokopija.

RAKSTĪT: RĪGA, LV 1009, A/K 31.

Jāņa Rozes grāmatnīca aicina darbā gados un garā jaunus cilvēkus pārdevēju-konsultantu darbam savos veikalos K. Barona ielā, Brīvības ielā un Berga bazārā.

PRETENDENTIEM:

- jāpārvalda latviešu un krievu valoda,
- vismaz sarunu valodas līmeni jāzina ne mazāk kā 1 svešvaloda,
- jābūt spējīgiem ilgās stundas strādāt ar klientiem,
- jābūt vecumā līdz 35 gadiem.

Darbinieki tiks izvēlēti konkursa kārtībā. Pieteikties personīgi, iesniedzot paplašinātu autobiogrāfiju (CV) un fotogrāfiju. Pretendenti aicināti pieteikties līdz 1995.gada 1. maijam Jāņa Rozes grāmatnīcas administrācijā, K. Barona ielā 5.

UZBEKISTAN airways

CEĻOJUMI AR LIDMAŠĪNU

1.-11.maijs — **TAIZEME** (\$ 990),
28.aprīlis-6.maijs — **NUJORKA** (no \$ 1200),
1.-11.maijs — **DIENVIDKOREJA** (\$ 1280),
1.-12.maijs — **Taizeme, Malaizija** (\$ 1390).

Lidmašīnu biļetes ar sāskanošiem reisiem uz **DELI, KARACI** (28.04., 1.05., 5.05.).
Lidmašīnu biļetes uz Nujorku, Taškentu.

RĪGA, PILS IELA 14. TĀLR. 222919, 224727.

LA GEAR SPORTA APAVI

ATLAIDE LĪDZ **50%**

JAUNA GAISMA **new lights**

RĪGA, FIRMAS VEIKALS L.A.GEAR, ANTONIJAS IELA 13, TĀLR. 331519
(BLAUSĶI PARĒGI)
RĪGA, BRĪVĪBAS IELA 99, TĀLR. 273865
DAUGAVPILS, VEIKALS "LA.GEAR", MIHOELSA IELA 43, TĀLR. 23561

PĀRDOD VEĻAS UN TRAKU MAZGĀJAMĀS MAŠĪNAS.

ITĀĻU FIRMA INDERIT. Dažādi modeļi.Lēti, vairumā. Lietuva, Šauļi, tālr. (21) 426691, fakss 426558.

ILBRS LATVIJAS BŪVINĒJENĪRU SAVIENĪBAS **BŪVZINIS**

AUGSTI KVALIFICĒTI SPECIALISTI VEIC:

- ĒKU NOVĒRTĒŠANU — kredītu garantijai, ieguldīšanai uzņēmumā, īpašuma tiesību noteikšanai un citām vajadzībām (AR PAMATOTU APREKUNI),
- JAUNBŪVĀJU UN REKONSTRUKCIJAS PROJEKTU IZSTRĀDĀŠANU,
- ĒKU TEHNISKĀ STĀVOKĻA APSEKOŠANU (NOSAKA ARĪ AVĀRIJAS STĀVOKĻI),
- PROJEKTU EKSPERTĪZI,
- CELTNIECĪBAS PASŪTĪTĀJIEM — DARBU IZPILDĪTĀJU KONKURSU ORGANIZĒŠANU, KONSULTĀCIJAS CELTNIECĪBAS JAUTĀJUMOS.

Pasūtījums pieņem Rīgā, Grevinieku ielā 22/24, 406.istabā, no plkst. 9 līdz 13. Tālr. 228795.

Holandes firmas "Hoomark" vienīgais pārstāvis Latvijā aicina sadarboties dāvanu papīra realizācijā

☎ 320 602

ZIEMAS SEZONAS PRECĒM **30% ATLAIDE**

JAUNĀ PAVASARA-VASARAS KOLEKCIJA

Jauni vīriešu uzvalki

Marijas ielā 10

RĪGA, DZIRNAVU IELĀ 96
SMILSU IELĀ 12
VENTSPĪLĪ, KULDĪGAS IELĀ 15

T. 289737
287507

SPEĻĒ

Uzmanību autovadītāji!

No š. g. 17. aprīļa vilnī 105,2 FM stereo, Radio SWH un "Latvijas Nafta" kopīgi organizē **SPEĻI**. Ja uz Jūsu auto būs Radio SWH un "Latvijas Naftas" uzlīme, kuru bez maksas varēs saņemt jebkurā "Latvijas Naftas" uzpildes stacijā, tad iespējams, ka tieši Jūsu auto numurs būs tas, kurš izskanēs Radio SWH ēterā un laimēs talonu 20 l degvielas iegādei. Autovadītāji — esiet modri un klausieties Radio SWH. Tikai viena uzlīme un ļoti iespējams, ka veikties tieši Jums!

Latvijas Nafta

Tenisistes uz augšu netiek, bet lejup nektrt

Lamanā Federācijas kausa izcīņā tenisa dāmām Eiroāfrikas zonas ceturtdaļfinālā Latvija tikās ar Ungāriju. Una Buševica ar 3:6, 6:1, 3:6 zaudēja Petrai Mandulai un Larisa Neilande ar 4:6, 6:7 (4:7) Andreai Temešvari. Dubultspēlē Una Buševica un Agnese Blumberga ar 7:6 (7:5), 7:5 pārspēja Petru Mandulu un Andrea Temešvari. Mača rezultāts 2:1 Ungārijas komandas labā. Citu ceturtdaļfinālā maču rezultāti: Čehija — Slovēnija 3:0, Baltkrievija — Krievija 2:1, Beļģija — Rumānija 3:0.

Latvijas tenisistes zaudēja cerības pacelties vienu līgu augstāk. Arī nākamajā gadā mūsējās spēlēs šajā pašā līgā un zonā.

Latvijas amatieri brauc braši

Joprojām atzīstamus panākumus gūst Latvijas amatieru izlases riteņbraucēji. 80 km kritērija braucienā Nīderlandē pirmās finišēja Juris Siļovs, trešais — Tadeušs Rižijs un ceturtais — Egons Rozenfelds.

Nākamās sacensības Latvijas izlasei ir velobrauciens *Franco-Belge*. Tā pirmajā 152 km garaļā posmā trešais bija Rižijs, septiņpadsmitais — Vainšteins un divdesmit piektais — Rozenfelds. Kopējā posmā otrais mērķi sasniedza Vainšteins un astotais — Belohovščiks. Kopvērtējumā Romāns Vainšteins ieņem otro vietu, bet komandu ciņā Latvija ir trešā.

Berlīnes latvietes — ceturtais. Pagaidām

Vācijas čempionātā volejbolā dāmām pēdējā pamatturnīra spēlē Berlīnē *CJD*, kura sastāvā joprojām ir divas latvietes Anita Rosijska un Žanete Straziņa ar 3:0 uzvarēja Karbahas *DJK* un ierindojās ceturtajā vietā. Tagad sāksies *play-off* spēles.

Otrajā reizē Francijā Duhanovam neveicās

Francijā noticis vēl viens Pasaules kausa izcīņas posms modernajā piecīņā. Diemžēl šoreiz pusfinālā nepaveicās Vjačeslavs Duhanovs. Šausanā viens šāviens pistoles vainas dēļ neaizlidoja līdz mērķim un Vjačeslavam pietrūka dažu punktu, lai iekļūtu finalistu skaitā. Arī tā gadās...

Vadībā Skonto un Starts

Latvijas futbola čempionāta otrās kārtas spēlē Carnikavā *Skonto-Metāls* — *Vilān-D* (Daugavpils) 1:5 (0:2). Vārtus guva: Dementjevs (23.min.), Pogodins (32.), Tarasovs (55. un 58.), Zizeļevs (75.); Solomka (84.min. ar 11m soda sitienu). Jelgavā: *RAF* — *Olimpija* 2:0 (2:0). Vārtus guva: Baumanis (28. savos vārtos) un Aizazars (29.).

Aizvarkardienas spēles: *Amstrig* — *Vairogs* 0:1 (0:1), vārtus guva Duhubs (42.); *Kvadrats* — *Starts* 0:3 (0:1), vārtus guva Kudrassovs (39.), Čebotarjovs (52., savos vārtos), Kotovs (73.); *Skonto* — *Pārdaugava* 4:0 (1:0), vārtus guva Bauševs (13.), Mikuckis (65.), Monjaks (73.) un Ševļakovs (84.). Pēc divām kārtām *Skonto* un *Starts* — pa 4 punktiem, *Vairogam* un *Vilān-D* — pa 3, *RAF* — 2 (1 spēlē), *Skonto-Metāls* — 2, *Pārdaugava* — 1, *DAG-Liepāja* — 1 (1), *Amstrig*, *Kvadrats* un *Olimpija* — 0.

Basketbolisti Lieldienas svin turnīros

Lieldienai brīvdienās vairākas Latvijas jaunatnes basketbola izlases piedalījās starptautiskos turnīros. Uz Sabona kausa izcīņu Kauņā bija devušies 1981.gadā dzimušie spēlētāji Raivo Otersona vadībā. Finālā viņi ar 61:44 pārspēja iepriekšējo divu gadu uzvarētājus — mājiniekus. Nākamgad šai izlasei būs jāpiedalās Eiropas kadetu čempionātā kvalifikācijas turnīrā. Gadu vecāko puīšu komanda (treneris Jānis Pužaks), kuras kodolu veido ogriņnieši, gatavojoties nākamajam Eiropas un pasaules junioru čempionātam, spēlēja plašās sacensībās Dānijā, kurās piedalījās 290 komandas no 11 valstīm. Savā vecuma grupā (42 komandas) latvieši finālā ar 52:31 uzvarēja Kauņu un izcīnīja pirmo vietu.

22 gadus veci un jaunāki spēlētāji izlases kandidāti Pēteris Višņevica un Vara Krūmiņa vadībā piedalījās Lieldienā turnīrā Ībenbūrēnē (Vācijā). Šai komandai vasarā būs jāpiedalās Eiropas čempionātā kvalifikācijas turnīrā Rumānijā. Sarežģīta sacensību nolikuma dēļ latvieši, zaudējuši Stokholmas klubam, kurā spēlēja divi valsts izlases basketbolisti, zaudēja tiesības cīnīties finālā un palika piektajā vietā. Jāpiebilst, ka šajā turnīrā piedalījās arī *Metropole* un Policijas BK, kuru sastāvos arī spēlēja izlases kandidāti. Pēteris Višņevics savējo rindās uzteica Purni, Vitolu, Kiviču, Lukševicu.

Vieta ir. Vai Pārdaugava?

Kā ziņo laikraksts *Sport Ekspres*, piecas stundas ilga Starptautiskās hokeja līgas padomes sēde. Arī nākamā čempionāta forma palikusi tāda pati, kāda tā bija šajā sezonā. Komandas būs sadalītas divās zonās. Vienīgās izmaiņas ir zonu sastāvs — uz Austrumiem ir pārcelti Kijevas un Minskas klubi, bet uz Rietumiem — Kragandas un Ustjamenogorskas komandas. Latvijas komandai būtu vieta Rietumu zonā, vienīgi — vai kāds mūsu klubs būs tik bagāts, lai

UZNĒMĪGS CILVĒKS

Latvijas uzņēmējs atrodas zem banku papēža

Gunita Ozoliņa

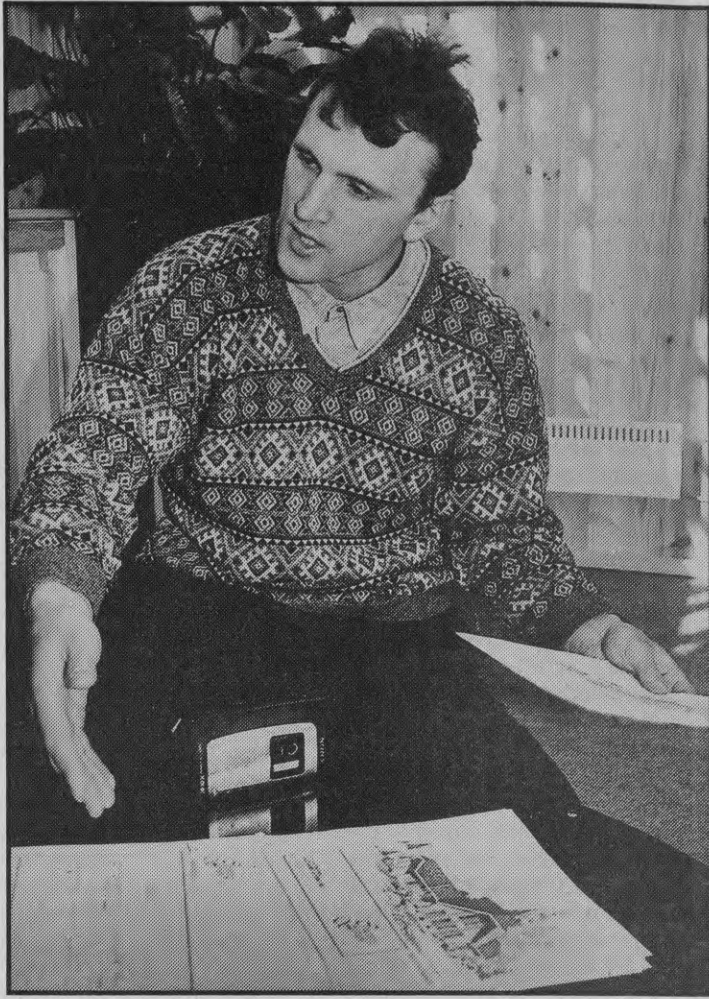
Starp nedaudzajām Latvijas firmām, kas Hannoverē rūpniecības mesē prezentēja mūsu valsts precī, bija arī Normunda Teko individuālais uzņēmums *Rūta* no Limbažu rajona Vilkenes pagasta. *Rūta* demonstrēja ekoloģiski tīru saliekamo koka māju, ko ar elektrību apgādāja ekoloģiski tīrs enerģijas avots — firmas *Baltarūta* ražotais vēja ģenerators. Šī jaunajam lauku uzņēmējam bija trešā lielākā izstāde. Pirms gada *Rūtas* māja tika izstādīta *Balt Tour* organizētajā tūrisma gadatirgū Rīgā, pagājušajā vasarā to izstādīja Malmē mesā *Baltic jubileju*, un iespējams, ka šovasar tā piedalīsies līdzīgā notikumā Anglijā. *Rūtas* mājas ir guvušas atzinību un tiek pieprasītas Vācijā, Dānijā, Zviedrijā, tām ir noiets Latvijā.

Ar kārti sportā, ar drosmi biznesā

Normundam ir divdesmit septiņi gadi, biteniekā izglītība, kas iegūta, mācoties Bulduru tehnikuma neklāties nodalā. Viņam nav pat biznesa kursu, bet ir tas, ko mēdz dēvēt par dzīves skolu. Viņš ir audzis bērnunamā un pietiekami ātri aptvēris, kāpēc vairākums vienaudžu aizgājuši to pašu ceļu kā vairākums viņu vecāki. Normundam palīdzēja sports. No Kandavas vajadzēja regulāri braukt uz Rīgu uz treniņiem. Viņam bija treneris, kas nekad nebija lēcis ar kārti, bet kas spēja dot to, ko nevarēja daudz citi, kuri gadiem ilgi paši bija sportojuši.

Normunds guva panākumus, piedalījās nometnēs ārzemēs, iekļuva PSRS izlasē. Vajadzēja gatavoties startam Barcelonas olimpiņķā spēlēs. Pienāca brīdis, kas lika izšķirties, — dot priekšroku godīgumam vai par katru cenu iet uz spēžām virsotnēm. Viņš ne bez grūtībām palika pie pirmā. Šādā situācijā vajadzēja savu enerģiju ieguldit kādā nopietnā lietā. Bites bija nodarbe, kas ļāva dzīvot saskaņā ar sevi. Pārņākot no Saldus uz Limbažu rajonu, Normunds turpināja biteniekā darbu Vilkenes saimniecībā. Kad kolhoza bišu saimes jau bija krietni pavairotas, kāds ar vieglu roku tās ņēma un nomāloja.

Tu kopš bērnības saskāries ar negatīvo dzīves pieredzi. Vai tas tev lika izdarīt secinājumus? To sliktos es vienmēr esmu centies dzēst. Es pats mēģināju orientēties apkārtējā vidē, tas ļāva saprast, ar ko varu un ar ko nevaru izdzīvot.

Normunds Teko. Foto — Jānis Bite

cām sevi vietējā tirgū. Tas jau bija daudz nopietnāk.

Latvijas uzņēmējs spiests spēlēt rupju spēli

Savu biznesu Normunds Teko sāka ar nelieliem ietaupījumiem, bet ar lielu risku. Sākumā viņš privatizēja bijušās saimniecības gateri, zāģēja tikai dēļus, jo citam trūka naudas. Pusotra gada viņš gaidīja *G-24* kreditu, startēja ar smagiem noteikumiem un lieliem slūžiem, bet, to gaidot, jau sāka angārā celtniecību un ražošanas laukuma izbūvi, cērot, ka iesterniņa naudu izdosies sa-

mainīt ar ilgtermiņa aizdevumu.

—Ko ražotājam nozīmē iesterniņa kredīts? Pašnāvību! Latvija nav savu kredītresursu, bet politika ir tāda, ka uzņēmēju var iznīcināt pie pirmā kļūmīga soļa. Acimredzot tāpēc Latvija ir tik maz uzņēmīgu cilvēku. Viena lieta ir, ja tev rokās ir liela nauda, ja vari pirkt, ko vēlies, sagādāt vajadzīgo un palēnām maksāt parādus. Tādām biznesam ir potenciāls. Mums nav tādu naudas uzkrājumu, nav tik lielu resursu, kas ļautu ieturēt neveiksmes pauzi. Varbūt šodien man nav klientu, man ir tukšais periods, bet nāksies sezona, netrūks nauda, ne darbs, ne pastījuma. Ja šajā atelpas brīdī nav iespēju izmantot naudu, ar to pašu esi zem ūdens. Man ir maza

uzņēmums, kur pašlaik strādā 42 cilvēki. Divus gadus es attīstīju ražošanu ar svešu naudu, tagad, kad kalte, iekārtas, darbgaldi ir sagādāti, nāksies piebremzēt. Es esmu pavisam citā situācijā. Man vēl nebija uzbūvēts viss vajadzīgais, kad jau bija jāmaksā nodevas. Visa nauda, kas ienāk, jānoliek kredīta procentiem, nodokļiem. Tas neļauj attīstīties. Smagi esmu gājis cauri šim biznesam. Redzot, ka mans darbs ir pietiekami nopietns, viena banka mēģināja inscenēt manu maksātnespēju un pārpirt uzņēmumu. No banku tirānijas nav pasargāts neviens uzņēmējs, ja viņš pats nepratis sevi sargāt. Šī ir rupja un nomācoša spēle.

Ir paradokss, ka lielākās finansu iespējas Latvijā ir kopuzņēmumiem. Tie tiek pie kredīta ar vieglākiem noteikumiem. Kopuzņēmums jebkurā variantā var dabūt garantijas kredītu caur Zviedrijas vai Dānijas valdību. Uz mūsu lētā darbaspēka un iecīvielu rēķina šo naudu atfiltrē atpakaļ. Ari precī uz ārzemēm aizlāz par lēto, lai savukārt realizētu par pietiekami augstu cenu. Man ir jāmaksā pavisam citi kredīta procenti, turklāt bankas piespiež to visu arī apdrošināt. Kur tādu naudu ņemt? Kā to tik ātri aprožot? — Jautā *Rūtas* saimnieks Normunds un stāstās par to, ka Latvijā nav informācijas par ārzemju firmām. To vidū netrūkst vieglā biznesa tīkotāju. Tās grib lēto un labāko precī, gaidot, lai laivas tiesu saņemtu no šeit strupceļā iedzītā ražotāja. Naudas dēļ daudzi ir spiesti kļūties un pieņemt visai neizdevīgus noteikumus. Ari *Rūta* savu divu gadu eksistenci jau piedzīvojuši dažus pūnus. Tomēr pat balansējot uz iespējamā bankrota bezbiedrības, koka māju ražotājs sagājis zaudēt savu patstāvību un saistīties ar bagātājiem ārzemju uzņēmējiem.

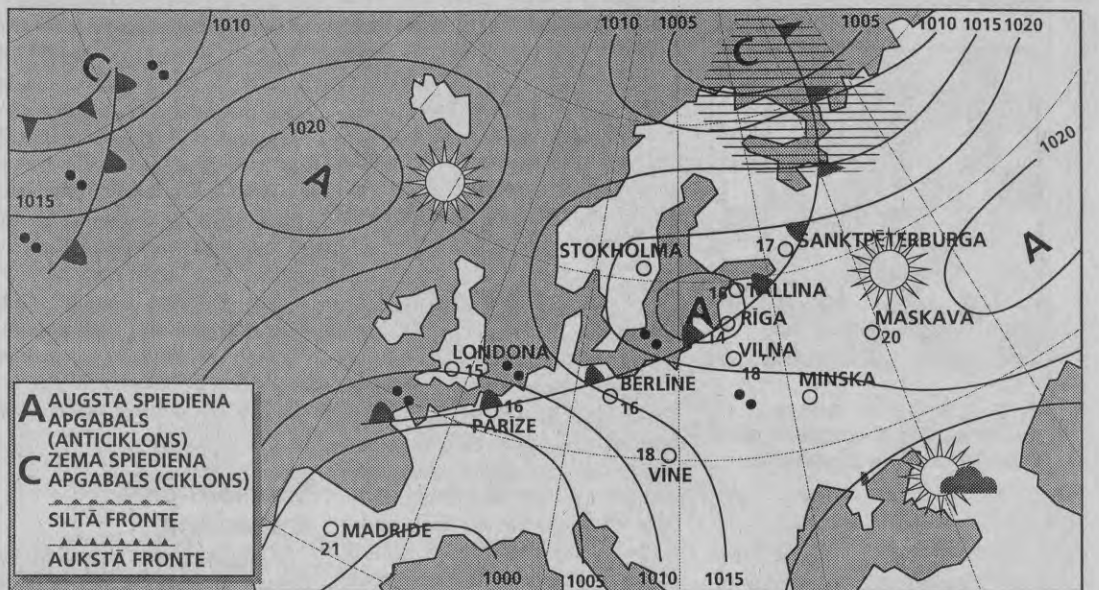
Koka mājas vilinājums

Rūtas komanda būs gandarīta, kad latvieši dzīvos koka mājās. Tie, kuri šim ar lielu māniju, būvē betona pilis. Ir gadījies, ka tāds iestēdzis būvētājs pārdomājis un meklējis *Rūtas* koku. Palāban firma strādā galvenokārt trim pasūtītāju grupām

— tūristiem, mazdārzņu īpašniekiem un tiem, kuriem ir līdzekļi un kam vajadzīgs savs koka nams. Projekti ir visdažādākie. Ja klientam kas nepatīk, iespējams namu nojaukt un sākt pavisam ko citu. Drīz *Rūta* sāks savas lielākās mājas uzstādīšanu Rīgas tuvumā. Tā būs 140 kvadrātmetru liela *Rūtai* ir iegādāta platība Langstipos, kur klienti varēs redzēt dažādu māju paraugus. Tas liecina, ka koka saliekamā māja itin drīz spēš no-

LAIKA KARTE

Smaidiet, laiks būs fantastisks!

Piektdien, 21.aprīlī

Mainīgs mākoņu daudzums. Bez nokrišņiem. Dienvidaustrumu, dienvidu vējš 4—9 m/s. Gaisa temperatūra no +10° līdz +15°, vietām līdz +21° C.

Medicīniskais laika tips I — labvēlīgs.

Sestdien, 22.aprīlī

Neliels mākoņu daudzums. Bez nokrišņiem. Austrumu vējš 3—7 m/s. Gaisa temperatūra naktī no +4° līdz +9°, dienā no +13° līdz +18°, austrumos līdz +22° C.

Medicīniskais laika tips I — labvēlīgs.

Svētdien, 23.aprīlī

Mainīgs mākoņu daudzums. Bez nokrišņiem. Dienvidaustrumu, dienvidu vējš 4—9 m/s. Gaisa temperatūra naktī no +5° līdz +10°, dienā no +16° līdz +21°, piekrastē no +10° līdz +15° C.

Medicīniskais laika tips I — labvēlīgs.

Klimatiskie dati Rīgā

	21.IV	22.IV	23.IV
Diennakts vidējā gaisa temperatūra	6,5°	6,7°	6,9°
Absolūtais gaisa temperatūras maksimums	24,1° (1964.g.)	20,9° (1952.g.)	24,1° (1962.g.)
Absolūtais gaisa temperatūras minimums	-5,7° (1979.g.)	-5,8° (1929.g.)	-5,7° (1974.g.)

RĪGĀ

Uzstādīs jaunus taksofonus

Ēriks Matulis

Rīga, 19.apr. Nākamnedēļ 50 telefonbūvdarības būs jaunie taksofoni, kas ļaus sazināties ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās. *Dienai* teica *SIA Lattelekom* taksofonu centra vadītājs Dainis Plate. Palāban Rīgā uzstādīti 19 jaunie taksofoni.

Tuvākajā laikā jaunus taksofonus uzstādīs visās Rīgas pasta nodalēs. Šogad Rīgā paredzēti ierīkot 1500 taksofonus. Vienlaikus ar jaunajiem

taksofoniem kādu laiku darbosies arī vecie taksofoni. Kā maksāšanas līdzekli jaunajos taksofonos izmantos magnētiskās kartes 2, 5 un 10 latu vērtībā, kuras varēs iegādāties visās pasta nodalēs un preses izplatīšanas vietās, teica D.Plate.

Nākamā pilsēta, kurā uzstādīs jaunus taksofonus, būs Cēsis. D.Plate pieļāva iespēju, ka jaunus taksofonus uzstādīs vietās, kur taksofonus lieto reti un tie nav komerciāli izdevīgi.

Domei jāuzņemas Uzvaras parka pārveidošana un Strēlnieku pieminekļa pārvietošana

Dzintra Āboliņa

Rīga, 20.apr. Kultūras ministrija (KM) un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (VKPAI) uzskata, ka konkurss par Uzvaras parka pārveidošanu un Latviešu strēlnieku pieminekļa pārvietošanu jāorganizē Rīgas domei. Domei esot jāuzņemas arī ar šiem darbiem saistītās finansālās rūpes.

Rīgas domes pilsētas attīstības komiteja nosūtījusi vairākmērīgu organizācijām vēstuli, kurā lūgts sakārāt ar Rīgas attīstības plāna pirmās redakcijas izstrādāšanu saistītus savus ieteikumus Uzvaras parka pārveidošanai, iespējamai Latviešu strēlnieku pieminekļa pārvietošanai, kā arī norādīt vietu, kur izveidot Latviešu pilsoņu piemiņas memoriālu.

Kultūras ministra Jāņa Dripes, VKPAI vadītāja Jura Dambja un Latvijas arhitektūras ministrija vadītāja Jāņa Lejnika parakstītajā atbildē Rīgas domes pilsētas attīstības komitejai teikts, ka priekšlikumus pārvietot Latviešu strēlnieku pieminekli un nojaukt tagadējo Okupācijas muzeju, lai realizētu Melngalvju nama būvplānu, «vienlaikus likvidētelpiskos pierādījumus veselam laikmetam Rīgas vēsturē». Vēstulē izskan brīdinājums, ka, «iznīcinot mākslinieciski pilnvērtīgu septiņdesmito gadu arhitektūras un māks-

slu sintēzes darījumu, tiktu veikta populāristiska «ikonu grautiņa» akcija. Tā var tikai pazemināt pilsētas vēsturiskā centra, kas var lepoties ar visu laikmetu iezīmēm, vērtību». Rīgas pilsētas attīstības komitejai piedāvāts «sarīkot konkursu, paredzot respektēt arī muzeja un skulptūras tiesības uz eksistenci, pat izmainīt vai pārbūvēt veidā».

KM un VKPAI iesaka «vienlaikus ar Uzvaras monumenta pārveidošanu, projektēt arī Latvijas republiki pilsoņu memoriālu», jo tuvu Uzvaras parkam ir Torpakalna pieturas stacija, no kuras 1941.gada jūnijā tika deportēti Rīgas iedzīvotāji.

Rīgas domes pilsētas attīstības komitejas priekšsēdētājs Juris Paeģle, komentējot šo vēstuli, *Dienai* teica, ka «LR KM un VKPAI ir visai pasīvas Latvijas valsts ideoloģijas veidošanā un kultūras un arhitektūras pieminekļu, kā arī vēsturiskā izcilo ēku atjaunošanas veicināšanā». J.Paeģle uzskata, ka ir vajadzīga tāda nodokļu politika, kas paredzētu atlaides to ēku būvniecībai un atjaunošanai, kam ir noteikta loma jaunas nacionāli valstiskas ideoloģijas veidošanā. J.Paeģle izteica arī neapmierinātību ar to, ka visas finansālās rūpes, kas saistītas ar šo Rīgas vēsturisko teritoriju tālākās attīstības plāna realizāciju, uzticētas tikai Rīgai.

Zemgales priekšpilsēta. Sakārā ar ceļu remontu O.Vācieša iela no 21.aprīļa līdz 24.aprīlim autotransporta kustība tiks daļēji ierobežota posmā starp F.Brīvzemnieku un Mārupes ielu. Satiksmi regulēs celi policisti.

Centra rajons. Notiek cēkla seguma remonts uz Vanšu tila pie Citadeles ielas. Līdz 15.maijam būs daļēji ierobežota satiksme, braucot no Pārdaugavas pilsētas centra virzienā.

Vidzemes priekšpilsētas valde nolēmusi lūgt Valsts ieņēmumu dienesta Vidzemes priekšpilsētas nodalā nodokļu inspekcijai izsniegt patentus un reģistrācijas apliecības 14 individuālā darba veicējiem. Tie nodarbošies ar dekoratīvu koka izstrādājumu izgatavošanu, psihiatru, automašīnu remontu un citiem darbiem.

Tirgosies un labiekārtos centru

Sarma Kočāne

Rīga, 20.apr. Centra rajona valde izskatījusi nestacionāro tirdzniecības vietu iekārtošanas konkurss rezultātus. Čaka ielā 29/31 tirdzotavu ierīkos *SIA Lin Arta S.B.L.* Šīs firmas teritorijas labiekārtošana, kas projekts tika atzīts par piemērotāko, kaut arī ar dažiem papildu nosacījumiem — firmai jāpūlējas, lai ēkas krāsojums būtu atbilstošs apkārtējai videi, jāparedz vieta tirdzniecībai ar preses izdevumiem, nav pielaujami tirdzniecības vietu izveidošana ārpus ēkas. Šī pati firma piedāvājusi ierīkot tirdzniecības vietu arī pie tramvaja pieturas 13.janvāra ielā, tādu valde šīs vietas iekārtošanu atvēlējusi *SIA Pīci*, *SIA Selna*, *SIA LN* un *SIA Rīgas*

zieds. Ieeju Vērmanes dārzā no K.Barona un Merķeļa ielas stūra rekonstruēs *SIA Abols*, šim nolūkam izmantojot arhīva materiālus, lai dārza iecja atgūtu savu kādreizējo izskatu. Tiks atjaunots paviljons preses izdevumu, saldumu un tabakas izstrādājumu tirdzniecībai, kā arī uzlikta nojume tramvaja pieturai. Teritoriju Lāčplēša un K.Barona ielas stūrī vēlas labiekārtot *SIA Ilga*. Šeit paredzēts ierīkot autostāvvietu firmas klientiem, kā arī vasara kafējini. Taču valde lēmušiem, nav pielaujami tirdzniecības vietu izveidošana ārpus ēkas. Šī pati firma piedāvājusi ierīkot tirdzniecības vietu arī pie tramvaja pieturas 13.janvāra ielā, tādu valde šīs vietas iekārtošanu atvēlējusi *SIA Pīci*, *SIA Selna*, *SIA LN* un *SIA Rīgas*

RĪGAS RAJONĀ

Mācību laikā zemessargi aiztur laupītājus

Sarma Kočāne

Babīte, 20.apr. Kārtējo Rīgas rajona policijas pārvaldes darbinieku vadīto mācību laikā 17.zemes-sardzes bataljona štābā tika saņemts ziņojums no 3.zemessargu rotas, ka Babītē noticis brupots iebūvums kādā privātmājā. Zemessargiem kopā ar policistiem izdevās laupītājus izsekot un aizturēt. «Zemessargi darbojas ļoti organizēti», — viņu rīcību novērtēja rajona kārtības policijas priekšnieks

Inčukalnieši ir pret izgāztuvi

Sarma Kočāne

Inčukalns, 20.apr. Daudzi Inčukalna pagasta iedzīvotāji bija pulcējušies uz tikšanos ar vides aizsardzības ministru, lai izteiktu protestu pret jaunas atkritumu izgāztuves veidošanu pagasta teritorijā. «Visi pagasta iedzīvotāji pret to iebilst. Es domāju tāpat kā mani vēlētāji. Nebūtu prātīgi šādu ekoloģiski bīstamu objektu ierīkot tur, kur jau ir gudrona diķis», *Dienai* sacīja pagasta padomes priekšsēdētājs Stanislavs Ungurs. «Solā jau mums visādus labumus, pat miljonus latu gadā. Solīja arī sāktot gudrona diķi, taču faktiski nekas nav darīts», teica pagasta sociālās palīdzības dienesta vadītāja Aina Ranne.

«Ko darīt ar atkritumiem Rīgas rajonā, — tas ir viens no aktuālākajiem mūsu jautājumiem. Vēl jo priekšam nav likuma par atkritumu izgāztuvēm. Nav izstrādāti kritēriji, kas noteiktu, vai izgāztuve ir legāla. Tātad var gadīties, ka ieguldām naudu, bet pēc tam izrādās, ka tā tērēta veltīgi. Mums būtu vajadzīga vismaz divas izgāztuves — la-bajā un kreisajā Daugavas krastā, jo citādi atkritumi būs jāved tik tālu, ka tas būs finansāli neizdevīgi. Nav arī skaidrs, kāds būs izgāztuves statuss, kas būs tās īpašnieks. Vienu izgāztuvi jau sākām būvēt Ādažos, taču šo teritoriju aizņēma armija. Pašlaik kaut ko sākt ir riskanti», sacīja Rīgas rajona padomes priekšsēdētājs Jānis Ruško.

Lēdurgā būs cūku lielfermu

Gunita Ozoliņa

Limbaži, 19.apr. Latvijas—Vācijas kopuzņēmums *Proventus Farm* sadarbībā ar lielāko Holandes cūkopības ģenētiskās ražošanas kooperatīvu *Stamboek International* uz Limbažu rajona Lēdurgas pagasta zemnieku saimniecības Strautnieki zemes iecerējis būvēt lielfermu 1500 sirovāmāsu un vairāk nekā 12 000 nobarojošu cūku audzēšanai, kā arī izveidot mūkslīgās apsekošanas centru. Izmantot holandiešu tehnoloģiju, firma iecerējusi attīstīt vērienīgu cūkgaļas ražošanu, piegādājot vietējam tirgum ap 33 000 cūku gadā, un zemniekiem pārdot augstrāzīgas sivienmātes. Iecerēts ar laiku ražot cūkgaļu arī eksportam.

«Ceram sadarbības ar Lēdurgas zemniekiem, jo lopbarībai būs nepieciešami graudi, ko iepirkšim no vietējiem labības audzētājiem. Fernā vajadzēs strādniekus. Mūsu nodoms ir sadarbīties ar zemniekiem arī cūku audzēšanā — piedāvāsim viņiem gan sivienmātes, gan tehnoloģiju, kāda vietējās apstākļos piemērojama sivienmāšu aprūpei», pastāstīja uzņēmuma izpilddirektors Pēteris Lehtla. Uz jautājumu, vai nebūtu izdevīgāk izmantot kādu no pamestajām lielfermām, P.Lehtla atbildēja noraidošā. Modernā tehnoloģijā šīs neesot pietiekamas, lai izveidotu cūku audzēšanu prasītu daudz lielākus ieguldījumus.

Pabeigta Libiešu krasta ģenerālā shēma

Janis Trops

Ventspils, 19.apr. Vairākus sešpadsmitu teksta un krāšņainu karti devīju kvadrātmetru platībā aizņem valsts īpaši aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas *Libiešu krasta* ģenerālā shēma, kuras izstrādāšanu tikko pabeigusi *SIA Pilsetu projektēšanas* biroja speciālisti Rīgā. Dokumentā precīzi fiksēts pārveidojams sociāli ekonomiskais, dabas un kultūrvēsturiskais stāvoklis Libiešu krastā. *Libiešu krasta* kartē, kuras mērogs ir 1:10 000, pamatojoties uz datiem par pirmskara privātpašumu, pirmo reizi Latvijā mēģināts precīzi noteikt apdzīvotību vietu robežas. Par to *Dienu* informēja *Libiešu krasta* direktors Edgars Silis.

Viņš komentēja, ka, vadoties pēc kartē koncentrētajām ziņām, Vents-

Daļu līdzekļu plāna realizēšanai ieguldot gan Holandes, gan Latvijas puses, taču ar to vien nepietiek, tādēļ firma cerot uz ārzemju banku līdzdalību. Ar Latvijas komercbanku kredītiem ražotāji nevar rīkēties, teica P.Lehtla. Šā iemesla dēļ būvniecība palāban aizkavējas. Izraudzītajā vietā gan sāka koku un krūmu izcīršanu, zemes plānēšana un cēla būvē.

Rajona iedzīvotājos iecere par lielfermas būvēšanu izraisījusi pretunīgus viedokļus. Limbažu rajona lauksaimniecības departamenta direktora vietniece Inta Rantiņa *Dienai* teica: «Šādu privātiniciatīvu un vēlmi iedzīvotāju vidū, manuprāt, nevajadzētu apspiest. Mēs esam ieinteresēti attīstīt lielaizstrādāšanu. Cita lieta — vai šāds projekts nekaitēs dabai? Pieprasījums rezolūcijas no dabas aizsardzības struktūram, un tās tika sagādātas».

Savukārt Limbažu rajona lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītāja Astrida Mangale bija noraidījusi: «Cūkkopības nozari iecerējusi attīstīt daudzi lēdurgieši, daži jau saņēmuši kredītus, daži vēl tos gaida. Ja līdzās būs šāds lielražotājs, vai zemnieki vairs varēs izvērst ražošanu? Mani mulsina daudzas ārzemju firmu, kas iesaistītas šā projekta realizēšanā. Manuprāt, par tik vērienīgam iecerēm vispirms vajadzētu diskutēt pagastā un rajonā ieinteresētajiem ļaudim.»

Jeru ringā zemnieki pārbaudīs vācu kooperācijas modeli laukos

Gaida Liepiņa

Jeri, 19.apr. Ar augsnes šķīvošanu, minerālmēsļu izsēju gani būs un zemes aršanu savu pirmo sesijas pavasari šonedēļ sācis Valmieras rajona Jeru pagastā izveidotais tehnikas koplietošanas rings. Atšķirībā no lauksaimniecības kooperatīvajām sabiedrībām, kas daudzviet nodibinātas uz bijušo kolhozu mehānisko darbinieku bāzes, uzņēmīgiem vīriem, privatizējot šo mašīnu parku, Jeru rings iedzīvotājus vācu kooperācijas modeli laukos. Tā dibināšanai vairāk nekā 100 000 vācu marku piešķirusi Ziemeļreinas—Vestfālenes zemes organizācija *Palīdzība Austrumeiropai*.

Ringā vadītājs Valdis Leska *Dienai* pastāstīja, ka par šo naudu nopirkti divi traktori *Belarus*, komabains *Jeipei*, daļu sējmašīna, miglotājs, siena prese, arklī, kā arī vēl cita lauksaimniecības tehnika. Palāban kooperatīvā pēc pašu vēlēšanās, iemaksājot 100 latu pavasara darbu cikla sākšanai, esot iestājušies 11 zemnieki. «Kopīgi apsaimniekojam 310 hektāru platībā galvenokārt audzēsim graudaugus, mazliet arī kartupeļus un gatavosim sienu savu saimniecību ganāmpulkiem», sprieda V.Leska. Kad kooperatīvā laikus izplānotie darbi būšot padarīti, pavasara sēja varēsot palīdzēt arī citiem zemniekiem, kam nav savas tehnikas. Ringa vadītājs gan raizējās, ka pakalpojumi iznāksot padārgi. Piemēram, 1 ha aparšana zempkopim izmaksāšot aptuveni 12 latu.

Pēc rajona lauksaimniecības departamenta direktora Jāņa Brenguļa vērtējuma, izraugoties vācu kooperācijas modeļa ringa izveidei tieši Jerus, esot izdarīta pareiza izvēle. To esot atzinusi arī Ziemeļreinas—Vestfālenes zemes organizācijas *Palīdzība Austrumeiropai* pārstāvi, kas Jeros nesen pārcelinājusies par dāvēto līdzekļu izlietojumu un kooperatīva dalībnieku lietprātīgo saimniekošanu.

Jeru pagasta padomes sekretāre Māra Brīnuma prognozēja, ka šovasarā vēl daudzi tūri varot palikt neapēsti, jo gan ringa, gan agrārk izveidoto lauksaimniecības kooperatīvo sabiedrību *Spridītis* un *Laikmets* piedāvātie pakalpojumi esot dārgi.

REĢIONĀLĀS ĪSZIŅAS

Valka. 22.aprīlī Valkā notiks Latvijas pirmās vijolnieku ansambļu festivāls, kurā piedalīsies ap 100 vijolnieku no mūsu valsts mūzikas skolām, kā arī vijolnieki no Pilvas (Gaujaņi).

Diķi. Piektdien, sestdien un svētdien diķēnišķi rīko meža dienu tallas, kurās ar jauniem kociņiem papildina vecās ozolu, kļavu un liepu alejas ciema centrā.

Cēsis. A.Kalniņa Cēsu mūzikas kolektīva nule saņemusi apjomīgu skatu plašu dāvinājumu no novadnieka Roberta Seisuma Kalnīnija (ASV). Kolekciju, kurā ir arī firmas *Bellacor* plates, Seisuma kungs veltī muzikālās kultūras entuziasta kordirģenta Arnolda Kalnāja piemiņai.

Saldus. Piektdien Lauksaimniecības departamenta zālē notiek kooperatīvās sabiedrības *Saldus* pils pilnsapulce, kurā pāji biedri uzklausīs atskaiti par pērnā gadu un lems par valdes sastāva izmaiņām.

Saldus. Sestdien Kultūras namā notiks deju ansambļa *Kursa* 45.gadu jubilejas koncerts, kurā piedalīsies dažādu paaudžu *kursnieši*.

Liepāja. 21. un 22.aprīlī Latviešu biedrības namā un Metalurgu kultūras pili norisinās tautas teātru skate, kurā piedalās Saldus, Kuldīgas, Tukuma, Aizputes, Talsu, kā arī divi Liepāja tautas teātri.

Liepāja. 22.aprīlī paredzēta pilsētas uzņēmumu un iestāžu priekšnieku un direktoru sekretāru kluba dibināšana. Dibināšana iniciatīvas grupai palīdzību sniedz Tirdzniecības un rūpniecības kameras Liepājas nodala.

Liepāja. Piektdien VID nodalā notiek Liepājas muitas dienesta priekšnieka amata pretendentu konkursu, uz kuru pieteikušies 8 pretendenti, taču vairāki savus dokumentus paņēmuši atpakaļ un no līdzdalības konkursā atteikušies.

Dobeles. 21. un 22. aprīlī Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības rajona nodala kopā ar rajona padomes, pilsētas domes darbiniekiem, kristīgās pamatskolas skolēniem un luterāņu draudzes locekļiem aizsāks talku ciklu baznīcas apkārtības sakopšanai. Šovasar tiks svēnā baznīcas pilsietgāde.

Dobeles. 23.aprīlī kultūrlīdības centra notiks rajona mazo vokālistu konkurss *Calis'95*.

Terv

SIEVIEŠU KLUBS DIENĀ

Kad bēda ienākusi mājā...

Tekla Šaitere, Irina Čerevičnika

Kad mājas ienāk bēda — nopietni saslimst bērns —, «sprādziena epicentrā» vienmēr nokļūst divi — māte un viņas slimais bērns. Šodien mūsu klubā tikai dažas no mātēm, kas pārstāv diemžēl lielu sieviešu pulku. Viņas no gada gadā, no dienas dienā cinās par sava bērna dzīvību, izveseļošanas, viņa adaptāciju sabiedrībā.

Kopā ar mums ir **Dace, Biruta, Rita, Irēna** un Latvijas Medicīnas akadēmijas Pediatrijas klinikas un katedras vadītāja docente Dr. med. **Ingrīda Rumba**.

Dace. Latvijā problēma ir slimības diagnosticēšana agrīnā stadijā. Jau tad, kad dēls bija tikai mēnesi vecs, es sapratu, ka kaut kas nav kārtībā, bet ārsts teica — tas nevar būt. To pašu man atkārtoja Republikas dzirdes centrā pēc septiņiem mēnešiem. Kad dēlam jau bija pusotra gadiņa, es sapratu, ka jāsāk nopietna izmeklēšana. Tikai tad uzzinājām diagnozi. Kad sapratu, ka mans puisītis ir nedzirdīgs, jutos kā kakš, kas iemests akā. Nebija neviena, kas man dotu padomu — ar ko sākt, kā dzīvot tālāk. Tagad, reāli novērtējot situāciju, saprotu, ka pie tāda dzirdes zuduma panākumus var gūt ne vienmēr. Šis darbs prasa lielu pacietību, bija un joprojām ir jāstrādā katru dienu.

Biruta. Man ir meita Edīte, viņai jau ir divdesmit pieci gadi un viņa ir garīgi atpalikusi. Ari Edītei diagnozi noteica ļoti vēlu. Viņa piedzima ļoti skaista — omulīgs, vienmēr smaidīgs un ar visu apmierināts bērns. Kad izteicu savas aizdomas, ka kaut kas ar meitiņu nav labi, ārsti pārliecināti skaidroja, ka viss ir kārtībā, un tā arī ierakstīja Edītes medicīnas kartītē. Tikai trīs gadu vecumā mediķi beidzot secināja, ka meitenei ir garīga atpalicība. Sākās ceļš, pa kuru iet visu neļaimīgo bērnu mātes — vizītes pie ārstiem, pie tautas dziedniečiem, bijām pie Zilā kalna Martas, pie Siguldas Martas... Ārstu atliekums un rekomendācijas bija pretrunīgas, tāpēc es centos nedot izrakstītās zāles, jo tās nomierināja bērnu, padarīja viņu rāmu, bet meita kļuva galīgi dumja. Atradināšanās no zālēm bija ilga. Mani radās protests. Es gribēju, cik vien tas iespējams, adaptēt savu meitu apkārtējā sabiedrībā. ņēmu viņu līdz uz kāzām, gan apmeklējot teātri. Sabiedrībā valda uzskats, ka garīgi atpalikušais cilvēks ir mazvērtīgs. Taču būtībā pret viņu jāizturas kā pret normālu cilvēku, kam ir dažas problēmas.

Rita. Man ir divas meitas. Viena no viņām pirms četriem gadiem saslima. Diemžēl ārsti ilgi nevarēja noteikt diagnozi. Beidzot nokļuvām Bērnu slimnīcas kardioloģijas nodaļā pie dakteres Rumbas. Reimatoīdais artrīts. Sirds atsacījās ticēt. Sākās sarežģījumi — skola, ar draugiem. Agrāk meitene bija ļoti kustīga, dejoja. Bet nu vairs netika draugiem līdzī. Tagad meitai ir sešpadsmit gadi.

Irēna. Man arī ir divi bērni. Jaunākajam dēlam ir trombocitopēnija, hronisks duodenīts, strei-

ko arī nieres. Mums ļoti jāuzmanās, mēs nedrīkstam skriet, nedrīkstam sasisties. Es pat zēnu nevaru izlaist pagalmā, jo apkārtējie bērni ir diezgan nežēlīgi, kāda kaimiņiene man pat iemeta sejā — tad turiet to vārguli istabā!... Ari mēs gājām to pašu ceļu, ko Dace un Biruta — tikai Bērnu kliniskajā slimnīcā pateica, kas dēlam kašs. Visur mums iegalvoja, ka slimība nav ārstējama, ka mums nevienam neko nevar palīdzēt.

Dr. Rumba. Jūs visas sākumā

gājāt no viena ārsta pie otra. Trūka

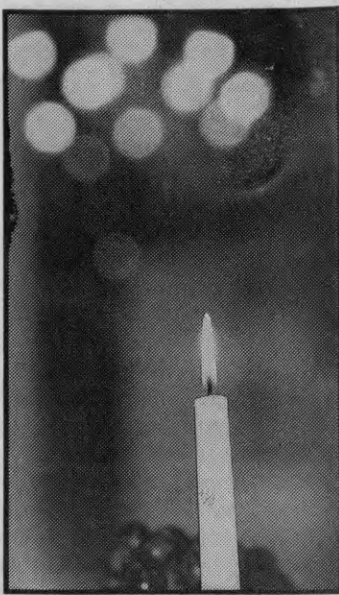
Rita

Dr. med.
Ingrīda
Rumba

Biruta

Slims bērns
prasa vairāk
uzmanības un
vairāk mīlestības.
Mēs to varam dot.
Bet —
vai dodam?

ne vietas, kur bērnus invalīdus iekārtot, lai kaut reizi gadā vecāki atbrīvotos no pastāvīgas nervu spriedzes.

Bet ir taču daudz un dažādi fondi — vai tie neko nepalīdz?

Dace. Es vairāk ticu vecāku asociācijai. To pierāda arī citu valstu pieredze, jo kas gan vairāk rūpēsies par slimajiem kā vecāki? Mums ir arī informācijas trūkums. Par ārstēšanu, par nākotnes perspektīvām, par to, kā pārvarēt grūtības, kā integrēt bērnu sabiedrībā. Jāsaka gan, ka arī paši vecāki vēl ir pasīvi. Pagājušajā gadā nodibinājām Latvijas bērnu ar dzirdes traucējumiem vecāku un draugu asociāciju. Gribam apvienot vecākus, lai risinātu mūsu problēmas. Kopā ar Birutu darbojos arī Latgales priekšpiļšētas *Rūpju bērnu* nodaļā. Apmēri 435 slimie bērni. Vismaz grūtā brīdī esam līdzās.

Biruta. Tādas apvienības ir vajadzīgas, jo vienīgais spēks, kas mūs pašlaik var uzturēt, ir vienotība. Tad rodas otrā elpa. Galvenais — nepalikl vienam. Mēs veidojam mūsu valsti pirmo centru garīgi atpalikušajiem bērniem. Bet nevienam negrib mums palīdzēt, jo vieglāk ir neko nedarīt.

Irēna. Mums Vidzemes priekšpilsētā pat tādas organizācijas nav. Viss ir pašpalūsmā. Tikai no nejaus sarunas uzzināju, ka Ziemeļsvētkos priekšpilsētas slimajiem bērniem piešķirts pabalsts. Aizgāju pavaicāt, vai man tas nepienākas? Man atjautāja — kur tad jūs bijāt agrāk? Protams, tā arī neko neda- bīj, bet man tie ļoti būtu liels atspāids. Kā es varēju zināt, ka tāds pabalsts tika dalīts?

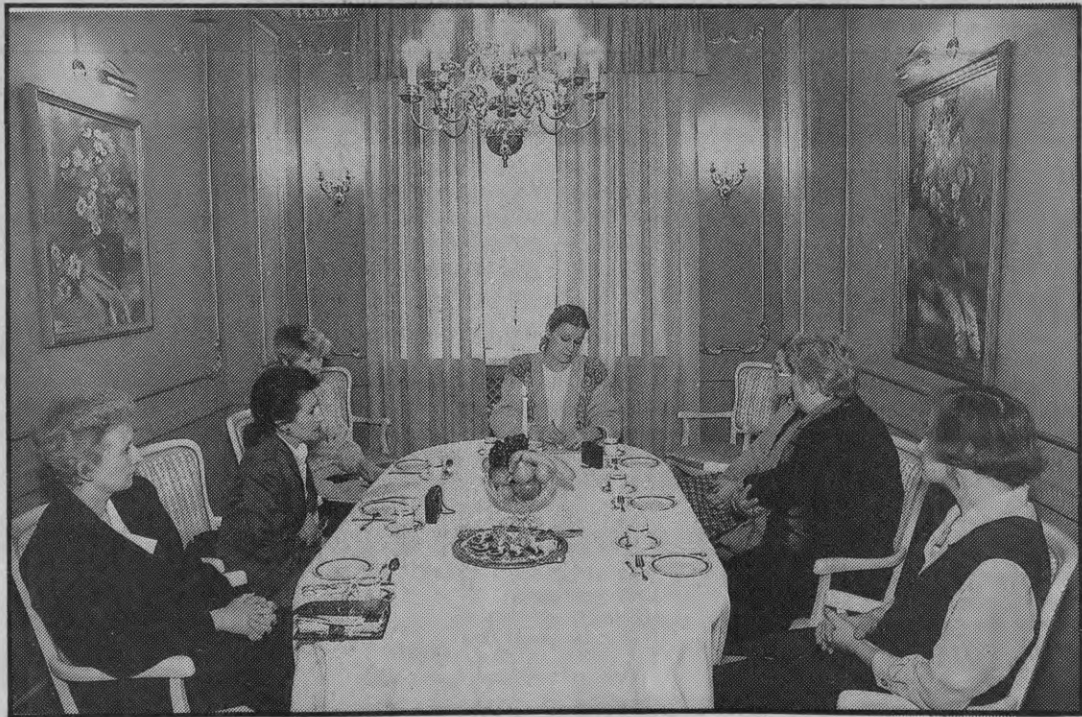
Dr. Rumba. Fondu darbība ir apspēicama, bet rodas iespaidi, ka tur pagaidām valda haotiskums. Ne vienmēr pirmajā vietā izvirzās slimu bērnu problēmas. Šī aprīte nav pavelta valsts līmenī.

Biruta. Ari mežā ir gan skaisti un taisni koki, gan arī kropli un liki alksniši. Ārzmēs dažkārt bērniem aizsien acis un liek darboties. Tad viņi saprot, cik liela bagātība ir acū gaisma. Mums dota veselība, tāpēc jāpalīdz tiem, kurus Dievs nav tik dāsnai apveltījis. Jābūt labestīgākiem.

Dace. Tas ir darbs ar sabiedrību. Lielākā daļa cilvēku pat nav informēti par šiem slimajiem bērniem. Ne radio, ne TV, ne presē nevēlas par šīm problēmām runāt vai dara to ļoti negribīgi.

Dr. Rumba. Pat daļa mediķu nav informēti par situācijas nopietnību. Cilvēki šajā smagajā laikā cenšas norobežot sevi no citu sāpēm. Šī attieksme pret slimajiem bērniem pārkāpj humanitātes robežas.

Biruta. Bet slimajiem bērniem vispār nekādas tiesības nav dotas, tāpēc neko arī nevar pārkāpt. ♦

Pateicamies Anre prezidentei Anitai Gribustei par viesmīlību. Foto — Raitis Puriņš, Diena

informācijas, nebija uzticības ārstiem. Lūk, divas nopietnas problēmas. Ārzmēs ļoti daudz runā par šīm lietām. Ārsta kvalifikāciju apliecina sertifikāts, un pacientam jābūt iespējai izvēlēties ārstu. Bērna slimība parasti vecākus pārsteidz negatīvotus. Kā to risina Rietumos? Par jebkuru slimību tur izdota speciāla izziņas literatūra. Vecāki detalizēti informēti par to, kā viņiem rīkoties ekstremālā situācijā, kad un kādus medikamentus lietot, skaidrojumi par slimības anatomisko un fizioloģisko norisi. Mēs esam šā ceļa sākumā. Izdota cukurslimnieka rokasgrāmata.

Cik daudz šādā situācijā bērnam stāvoklis atkarīgs no mātes attieksmes? Vai vienmēr pietiek spēka, izturības? Ko darīt, kad uznāk depresija?

Dr. Rumba. Ja to vispār varētu izmērit, tad es teiktu, ka 60 — 70% slimības ārstēšanā ir atkarīgi no mātes, no vecāku līdzdalības, tā ir nepārvērtējama.

Dace. Kad māte saprot, ka ar

bērnu noticis kaut kas nelabojams, viņš ir nedziedināmi slim, it kā iestājas šoks. Mūžīgais jautājums — kāpēc tas noticis tieši ar manu bērnu? Svarīgi, lai tāda situācijā saglabātu gimeni un normālas attiecības tajā. Man bija dziļi pārdomu brīži — es lasīju filozofiska rakstura darbus, iedziļinājās kristīgajā literatūrā. Izveidojās stabila vērtību sistēma, un es tagad spēju atbildēt uz jautājumu — kāpēc?

Rita. Es cenšos neparādīt bērnam, ka man ir smagi, ka esmu uz izmisuma pēdējās robežas. Mani ir ticība augstākam spēkam, un tas palīdz.

Irēna. Kas manam bērnam palīdzēs, ja ne es? Mūsu sabiedrībā pat veselī bērni dzimst negribīgi un nevajadzīgi — kam vajadzīgi slimie? Kopā ar vīru un vecāko dēlu cenšamies tikt ar visu galā.

Dace. Es pati esmu daktere. Sākumā mani nevienam neatbalstīja, nesaprata. Visi apgalvoja, ka es delā cenšos saskatīt neesošas kaites. Bija smagi. Taču nevajag bērnu tikai žēlot, slēpt no viņa savas skumjas

un nespēku. Tas viņu padara nevairīgāku. Dēls pats mierina mani, kad iesligstu depresijā.

Biruta. Kad meitai bija 13 gadi, vienā brīdī it kā salūzu — nav spēka, atdošu pansionātā... Bet Edīte saslima, viņai bija augsta temperatūra. Un tad es sapratu, cik viņa man dārga. Bērns jāmīl tāds, kāds viņš ir. Man liels palīgs ir dēls — ja meita izraisa negatīvas emocijas, dēls — pozitīvas, un viss līdzsvarojas. Protams, būtu labi, ja grūtā brīdī palīdzētu konsultants, psihologs, būtu psiholoģiska palīdzība no malas.

Dr. Rumba. Pēdējos gados akadēmijā ieviests jauns priekšmets — psihosomatika un psihoterapija. Tas sagatavo nākamā ārstu šīs problēmas risināšanai — kā runāt ar slimajiem bērniem un viņu vecākiem. Saruna ar vecākiem ir nopietns notikums ārstam, kad sekas būs katram daktēra vārdam, katrai kustībai. Psiholoģiskai sakarsmei ar pacientu un viņa tuviniekiem ir tāda pati nozīme kā medikamentiem.

SMALKO APRINDU HRONIKA

Vaska tūristi Visockis un Cojs

Egils Zirnis

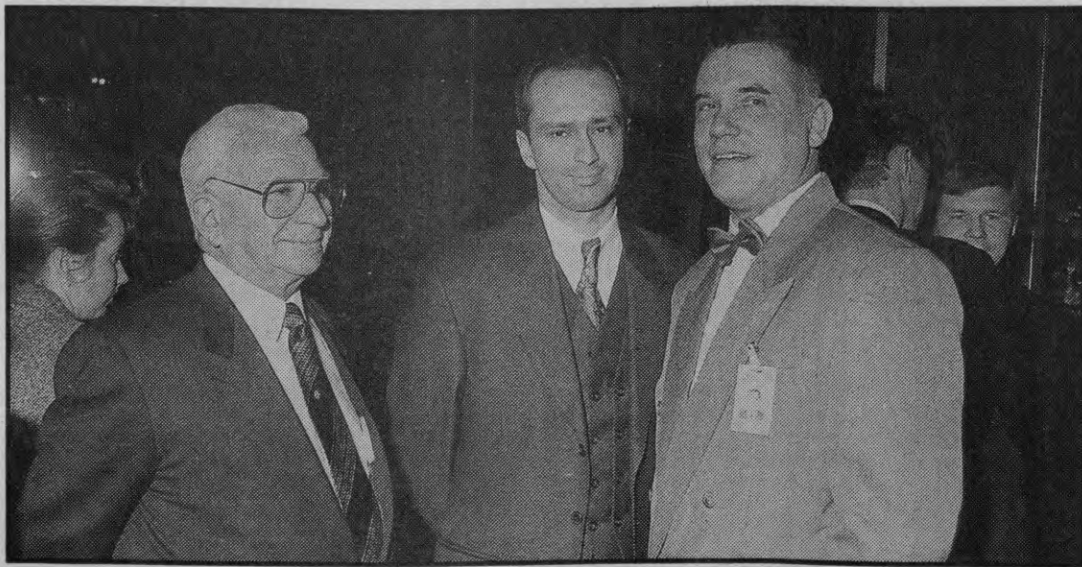
Hitlers Rīgā

Aizdomīgi daudzū politiku dzīvesbiedres un sekretāres 13.aprīļa saulainajā pēcpusdienā klīda pa drūmās galerijas *Ars Longa* telpām blakus *Saktai*. Te Maskavas veltes bija atvedis turienes vaska figūru teātris *Tetrus*. Lai aina būtu pavisam drūma, galerijā reizes četras nodzi- sa gaisma, un tikai ar taustes palīdzību varēja pārliecināties, vai blakusstāvētāja vaigs ir dzīvs vai no vaska. Ari pie uguniēm dažas sabiedriskajā rutīnā iegrimušas personas varēja sajaukt ar atveidota- jiem klasiķiem, ja pirmie daudz ne- kustējās, piemēram, **Andrejs Vol- māršs**. Kas zīmējas uz vaska tēliem, tie gan ar dzīvu caurmēra cilvēku nebija sajaukami, jo izskatījās dzel- tenbāli un mazliet cirstiem vaib- tiem. Bet politiķiem tuvu stāvošas personas ar Gorbunova palīdzi **Ka- rinu Pētersoni** un Gaili kundzi **Zaigu Gaili** priekšgalā, kā jau mi- nēju, ne vien sarunājās, dzēra vīnu un ēda garšīgās grozinīmajas, bet arī it kā lūkoja, vai ekspozīcijā nav brīvas vietas vēl kādai valstsvīra vas- ka dubultniekam; neredzēja tikai

Ulmaņa padomnieci Antu Bušu. Jā- teic, kopš premjers darbā pavadā 24 stundas, reizē ar valdības vadīšanu cinīdāties arī ar valsts aizsardzību, viņa kundze ir manāmi atpaukusi. Uz īsu brīdi galerijā politiķi aci ie- meta arī **Aleksandrs Kiršteins**.

Muzejs malejā Brāli

19.aprīļa pēcpusdienā **Kiršteins** iemeta aci malejā no Vecrīgas Trim brāļiem, bet šajā reizē jau arhitek- ta aci, jo te tika svīnīgi atklāts Arhi- tektūras muzejs. Jaunā muzeja di- rektors **Jānis Lejnīks** saņēma vē- rigas dāvanas, citu starpā **Georgs Baumanis** dāvināja muzejam no- postītā rātsnama kāpņu detaļu. Ei- zēns **Janišs** no Kanādas bija atsū- tījis savus memuārus; dāvanas tika nodotas fondu glabātājas **Veltas Holcmanes** aprūpē. Muzeja atklā- šanu bija pagodinājuši daudzi smā- ki arhitekti. Sarunās pie vīna glāzes kavejās **Oļģerts Krauklis**, **Bruno Artmanis**, **Jānis Ginters**, **Jānis Krastiņš** ar kundzi **Zentu Krasti- ņu**, arhitektu ministrs **Jānis Dri- pe**, **Zaiga Gaile** ar kungu **Māri Gaili**, **Roberts Strauts**, **Vaidelo-**

Viņiem radi un draugi ir gan valdībā, gan bankās, gan... Viņi — Emīls Lavents, Aleksandrs Šenkmanis, Augusts Sukuts — tāpēc jūtas ļoti labi. Foto — Boriss Koļesņikovs, A.F.I.

tis **Apsītis**, **Andrejs Holcmanis**, tēlnieks **Kārlis Baumanis**, piemi- nekļu inspekcijas priekšnieks **Ju- ris Dambis**, **Aigars Sparāns**, **Ju- ris Poga**, **Pēteris Blūms**, **Ilmārs Diveiks** ar kīegeli, arī Triju Zvaig- žņu ordeņa kavalieri **Rike Helmsa**, Itālijas vēstniecības atašējs **Renco Oliva**, kaimiņzemju arhi- tektūras muzeju vadītājas **Karina Hallasa** un **Marta Bauziene**, Ri- gas vēstures un kuģniecības muze- ja direktore **Klāra Radziņa**, **Vija Virtmane**, vēl citi — un visi tāda mazā telpiņā ar klasiku darbiem

Zaļie Hartmaņa muižā

17.aprīļa vakarā citā arhitektū- ras pieminēklī bija pulcējušies za- lie cilvēciņi ar tūristu dzērienu ap- slacit **Gandra** tūrisma piederumu veikala atklāšanu. **Indulis Emsis**

gar sienām, sākot ar Kristoforu Hā- berlandu un Jāni Fridrihu Bauma- ni un beidzot ar dzīvajiem: Ivaru Bumbieri, Staņislavu Borbalu, Ar- tūru Reinfeldu, minēto Janiņu un Holcmani. Bet tas jau dabas likums, ka kurpniekam nav kārtīgu kurpiu un arhitektam mazas telpas.

Tāls jau sen to bija pelnījis

Arons Librins

Ir bijuši jau vairāki Mihaila Tāla memoriāli, bet allaž Maskavā. Un allaž gribē- jās jautāt, kāpēc ne viņa dzimtajā Rīgā. Atbildēt varētu vienīgi *Banka Baltija*, kur precīzi zina, cik latu un dolāru nepieciešami šā- da superturnīra sarīkošanai. Kopš Aleksandrs Lavents kļuvis par Lat- vijas šaha savienības prezidentu, šai spēlei netrūkst ne naudas, ne varas atbalsta. Par to varēja pārliecināties arī Tāla memoriāla atklāšanā vien- cā *Latvijā*. Tur netrūka ne premje- ra, ne ārlietu ministra, ne ekspremje- ra, ne deputātu, ne prezidenta pa- domnieka, ne ikru. Vakara beigās pat pāris garkājainu meiteņu bija klāt kā likts. Bet vairumam turīgo šahistu otrā dienā jau bija jāšēžas pie galdiem, un viņi jau pirms pus- nakts grima miegā vai «nīmā» sa- runā ar karaljiem un dāmām uz da- tora ekrāna. Mazliet aizkavējās vie- nīgi Garjīs Kasparovs, jo viņam va- jadzēja sagaidīt Rīgas mēra Māra Purgaila anglišķo apsvēikumu latviski keramisko buti dzimšanas dienas pirmajā stundā (vismaz pēc Maskavas laika), kā arī Edvins Keņ- čas, kas savu dzimšanas dienu gri- bēja atzīmēt kā nākas. Taču abi bija aizņemti. Garju rūpīgi pieskatīja mamma, bet Edvīnu — sieva. Abiem

Krievijas vēstnieks **Aleksandrs Raņņihs Dienai** atzinās, ka viens no viņa hobijiem esot skaistas sievietes. Ko isti viņš teica Klārai Kasparovai, pajautājiēt Leonam Balodim. Foto — Boriss Koļesņikovs, A.F.I.

tika uzdāvinātas varenas tortes, un pasaules čempions ilgi pārdzīvoja, ka divas sveices palika nenopūstas. Naidzēls Sorts jau bija paspējis ap- skatīt Rīgu, un kāda jūgendstila gal- va viņam «pačukstējusi», lai sāk ga- latavoties ar melnajiem spēlēt pret in- dieti Višvanatanu Anandu. Izlozei labpatikās viņus salikt tādos num- ros, ka pirmajā kārtā abi tiešām ti- kāš un melnie bija Sortam, kurš gan ir nevis «iss», bet otrs garākais, jo pats garākais ir elegantā ķiršsarka- nā žaketē staigājošais Vladimirs Kramņiks.

Latvijas vēstnieks Krievijā Jānis Peters atsūtīja telegrammu, toties Krievijas vēstnieks Latvijā Alek- sandrs Raņņihs jau sāka izprašāt Kasparovu, vai e2 e4 ir pats labākais sācums. Padoms bija vietā, jo diplo- mātu turnīrā viņš nodemonstrēja is- ti kasparovisku spēles manieri. Ko- lēģi no citām vēstniecībām to acim- redzot paredzēja un uz turnīru neie- radās. Krievijai nevienam negrib sau- dēt. Diplomātu turnīra telpai arī ga- rām pagāja arī Pumpuru skolas kādreizējais čempions šahā, arī Lat- vijas prezidents Guntis Ulmanis. ♦

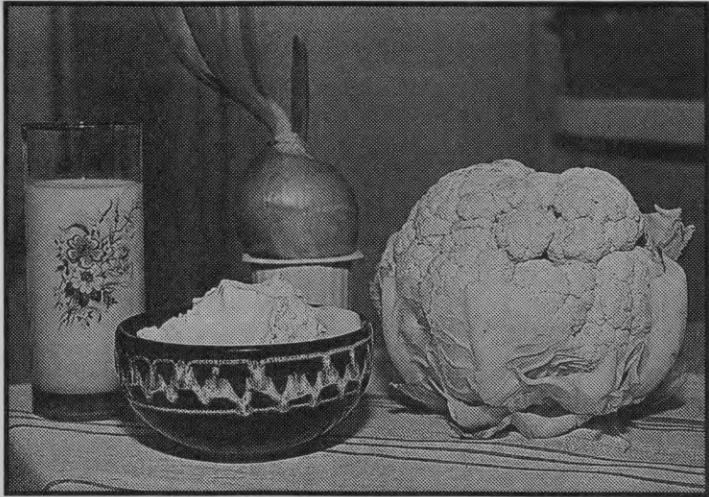
MĀJAI UN ĢIMENEI

Daži veselīga uztura akcenti

Lilija Žihare, Dr.med., speciāli Dienai

Cilvēka uzturu ļoti ietekmē gan ģimenes tradīcijas, gan modes virzieni un dažādi mīti. Ar klasisko higiēnu un medicīnas zinātnei nepiemērotām seko gan rietumu, gan austrumu zemes izstrādātām diētu sistēmām. Bet uztura sastāvā visbiežāk nosaka kompromiss starp kvalitatīvu un kvantitatīvu ierobežotām sabiedrības iespējām un teorētiski pamatotu optimālu uzturu. Šā kompromisa pamatā galvenokārt ir produktu trūkums vai to augstā cena, salīdzinot ar ģimenes budžetu. Taču joprojām spēkā ir veselīga uztura pamatlūkumi.

Jāēd tieši tik daudz, lai segtu dzīvības procesiem un darbā iztērēto enerģiju, tātad jāpasniedz enerģijas līdzsvars. Nosliece uz pārsānos rada tuklumu, bojā figūru, bet uztura nepietiekamība — novājēšanu, darbību un masas (svāra) samazināšanos, lielāku uzturēmu pret lipīgām slimībām. Enerģijas līdzsvara traucējumi var ilgt mēnešiem un pat gadiem, pašsajūtai maiņoties nemanāmi. Ja cilvēks smagi nestrādā, ir neaktīvs, pietiek ar 2400 — 2600 kilokalorijām dienā, bet smagā darbā enerģijas patēriņš pieaug līdz 4000 kilokalorijām. Minēto mazāko enerģijas daudzumu var uzņemt ar pavisam nelielu produktu klāstu, piemēram, ar 1 kg rupjmaizes un divām porcijām miežu biežputras. Kaut no enerģijas viedokļa pietiekams, tomēr vienveidīgs uzturs mazina dzīves spar un

Joprojām spēkā ir veselīga uztura pamatlūkumi. Foto — Raitis Puriņš, Diena

izraisa sliktu garastāvokli.

Jāēd gan augu, gan dzīvnieku izcelsmes produktus. Lai uzturs būtu pilnvērtīgs, nedēļas ēdienkartē jāiekļauj 30 dažādi produkti.

Modēns uzturs nav iedomājams bez dārzeņiem. Ēdot dārzeņus, tiek patērēts mazāk gaļas, jo dārzeņi ir apjomīgi un sāļi.

Vēlamo dārzeņu daudzumu — 400 g (bruto svāra) — dienā apēd tikai 35% no pētītajiem 6300 Latvijas iedzīvotājiem. Dārzeņi jāgatavo bez taukiem vai ar mazu tauku daudzumu. Slīnkāmkā mājāsaimniecēm iesakām ātrāsaldītie dārzeņi.

Moderno uzturu raksturo zaļbarības renesans. Salāti pirms ēdienreizēm mazina izsalkumu, re-

gulē gremošanas procesus, tos var ēst, cik gribas.

Pākšaugi (zirņi, pupas, lēcas) kombinācijā ar skābpiena produktiem satur tikpat daudz pilnvērtīgu olbaltumvielu kā gaļa.

Pavisam iztikt bez gaļas arī nav saprātīgi, jo liesajā (sarkanajā) gaļā ir asinsradei ļoti izmantojamie mikroelementi — dzelzs un cinks.

Veģetārisma pamatā biežāk ir filozofiski, nevis fizioloģiski motīvi. De-De vieta jāēd gaļa, jo desās ir daudz tauku, milts, aus garšvielu.

Zivis jāēd vismaz pāris reizi nedēļā, jo tās mazina sirds infarkta risku, samazina holesterīna daudzumu asinīs.

Olas dzeltenumus nevar ēst

vairāk par trim nedēļā, jo augstais holesterīna saturs var sirds infarkta risku.

Ik dienas jāpēd vismaz 1 — 2 svaigi augļi. Tie var būt uzskoda starp ēdienreizēm.

Šķidrums tiek uzskatīts par dzīvības elksiru. Uzturā jābūt aptuveni 2 litriem (8 glāzēm) šķidruma dienā, kurā ietilpst gan dzērieni, gan šķidrīgie ēdieni — zupas, kompoti. Dzeršanai noderīgas ir ne vien augļi, bet arī dārzeņu sulas (piemēram, burkānu, tomātu, ķirbju u.c.), ar minerālūdeņiem uzņemam minerālvielas bez kalorijām. Kafijas dzēriem der samierinātās ar 2 tase dienā, jo kafija, veicinot kalcija izdalīšanu, var palielināt minerālvielu vajadzību.

Jāēd tad, kad jūtam izsalkumu, jo sašķobījus uzskats par stingri fikstiem maltiņu laikiem.

Vairākus Latvijas iedzīvotāju ēd trīs reizes dienā (66% no 6300). Ieteicams ir biežākas mazas maltītes, jo tad sāta sajūta iestājas ātrāk. Ēšanai jāatvēr pietiekami laika, jo sātikāma ir lēna ēšana.

Brokastīm jābūt spēcīgošām. Priekšpusdienas laiku labi sātinās auzu pārslu (lētiņas) vai kukurūzas pārslu biezenis un rupjmaize vai maize ar ķiploku piedevu. Auza pārslas iemērc ūdenī vakarā un no rīta ēd ar pienu vai jogurtu, svaigi rīvētiem āboliem vai burkāniem. Biezenim var pievienot medu vai sasmalcinātus riekstus. Ja no rīta nevar ieēst neko, jāēd vismaz sula vai tēja. ◆

ATPŪTA

Krustvārdu mikla

Sastādījis Daumants Reiters

Horizontāli. 1.Vitolu dzimtas koks. 7.Atdzīvība par darbu. 10.Radīt izsalcīgus troksņus, sitot ar cietiem priekšmetiem. 11.Aplēdojums aukstā laikā pēc atkušņa. 12.Ziedkopu, ķekars. 13.Dārkopja darbarīks. 14.Vispārējais pārbaudes. 19.Kustības ap līdzsvara stāvokli. 21.Atzīnība, cildinājumi. 24.Naudas aizdevējs. 26.Metāla griezumieli darīnātāja. 27.Ar rīpkveida kustībām likt apkārt, vīrsu, kārtām. 28.Atkārtoti piegrūst, aizskart. 29.Krokodilu kārtas dzīvnieks. 30.Vajadzība, tieksme, aizraušanās. 32.Pieplūdiens dzīvī. 36.Nomākts, grūtirds. 39.Atturīgā, kaunīga. 40.Applūstošas zemas zemes platības. 41.Apdzīvota vieta Gulbenes rajonā. 42.Pārģērbušies rotālnieki. 43.Maņu orgāni. 44.Dažu dzīvnieku ķermeņa daļa.

Vertikāli. 1.Upe Vidzemē. 2.Rīki

Šaha klubs

Skaista un pelnīta atcere

Rīgas Kongresu namā jau veselu nedēļu rit plašs Mihaila Tāla (9.XI.1936.—28.VI.1992.) piemiņas pasākums. Līdzās pasaules klases lielmeistaru turnīram notiek sacensības Latvijas bērnēm un jauniešiem, kā arī starptautiskos meistaru turnīrus, kas arī guvis ļoti lielu atsaucību. Rīgā ieradusies meistari no Lietuvas, Igaunijas, Baltkrievijas, Krievijas, Ukrainas, Polijas, Vācijas. Jāatzīst, ka ne tikai *Banks Baltija* lielais finansiālais ieguldījums, bet arī veiksmīgais organizatoriskais darbs kopā ar Latvijas Šaha savienību un valdības atbalstu ir sekmējis pasaulslavenā Rīgas šaha burvja pienācīgu atceri viņa dzimtenē.

Engelina un Zanna Tālas Rīgas Kongresu namā. Foto — Vilhelms Mihailovskis, Baltijskaja gazeta, speciāli Dienai

Uz sarunu esmu aicinājusi M.Tāla memoriāla viespusi — *Engelīnu un Zannu* — slavenā ridnieka vīstuvākos cilvēkus. Pēdējos gadus Rīgas lielmeistars ar ģimeni diezgan bieži uzturējās Troisdorfā (neliela pilsētiņa netālu no Bonnas), jo pats bija uzaicināts spēlēt Vācijas komandčempionātā, bet meitaiņai Zannai pēc J.Medīna skolas absolūcijas bija iecerēta klavierspēles tālākā pilnveidošana rietumos.

Apsveicot jūs abas ar atgriešanos Rīgā, vēlētos dzirdēt un pastāstīt *Dienas* lasītājiem, kā vērtējāt šo piemiņas pasākumu.

Par šo skaisto piemiņas turnīru esam ļoti iepriecinātas. Galvenais, ka visa pasaule tagad redzēs, ka Latvijas Mīšas piemiņa ir nozīmīga. To šeit izjūtam uz katra soļa. Lielas gandarījums, ka pasauleslavenie šaha lielmeistari ir guvuši iespēju iepazīties ar Tāla dzimto pilsētu, ko viņš nevēlējās pamest nekad. Atceros, ka padomju laikos veselus četrus gadus pasaules eksčempionam tika liegts iebraukt uz ārzemju turnīriem par sodu, ka viņš nepiekrita no Rīgas pārcelties uz pastāvīgu dzīvi Maskavā un atteicās iestāties partijā. Mīša bija radošs cilvēks, par visu augstāk viņš vērtēja profesionālismu jebkurā nozarē un sirsnīgas, neviltojas cilvēku savstarpējās attiecības. Tādēļ, šķiet, viņam ienaidnieku vai nedraugu nebija.

Vakardienas krustvārdu miklas atminējums

RAGANA R B ZIRNIS
A A MAURINIA I K
BOJA I D T K ALVIA
T A SNAI I P E R T S A L
N D I T I S S V A I B
S I R I O T K I S S A I M E
S I S U B R E T E T A A
A L P I R I E Z A D A K A
A MAZIE ETIDE B
UNCE STARI LIET
D T AMERIKA O T
LEPRA S K A E T O S S
U S M L A I E T A I
A B A T I T I F E R A T V
E M B A R E O K L O D E
R R N A V A R R A G R
S P A R T A A E S A L O N S

Interesanti, ka tu pati, nebūdam šahiste, iepazīnīsi ar Tālu.

Tas bija tik sen, šķiet, 1964. vai 1965.gadā. Dzīvoju Jūrmalā, biju Rīgas Medicīnas institūta studente, mazliet pratu šaha gājienu. Dzirdēju, ka Jomas ielas šaha klubā pasaules eksčempions sniegsot simultānspēles seansu. Nolemu aiziet paskatīties. Sagādījis tā, ka vienā vietā vēl bija brīva. Drosmes pietiekas spēlēt man nebija. Te uzreiz pienāk kāda kundze un saka, lai es tik sešos klāt un spēleju. Vēlāk izrādījās, ka tā bija lielmeistara māte. Liekas, ka trešajā gājienā es atstāju pa sītienu zirdziņu, Tāls augstirdīgi šo ziedojumu nepieņēma, bet pēc kādiem desmit gājieniem viņš piedāvāja neizšķirtu. Protams, pieņēmu. Nākamajā dienā viņš mani uzaicināja satikties. Pusdienojām restorānā *Uzbekistan* iepretim ēdnīcai *Korso*. Toreiz pirmo reizi biju restorānā. Es savukārt uzaicināju Tālu uzspēlēt galda tenisu. Man bija 1. sporta klase un izdevās visus četrus setus uzvarēt ar pārliecinošu rezultātu. Mīšam zaudēt gan nepatika.

Kāzas nosvinējām 1972.gadā. Tad arī savu dzīvi pilnīgi pieskaņoju šaha lielmeistara režimam.

Vai viegli būt šahista sievai? Nezinu, kā šahista, bet būt šaha gēnija sievai ir diezgan sarežģīti. Būthva bija dzīve pilnīgi pakļauta viņa plāniem.

Te mūsu sarunā aktīvi iesaistījās Zanna, kas visu laiku bija klusējusi:

«Bet šī tava uzpurēšanās taču kompensējas, mums bija tik laba satība un interesanta dzīve, daudz

sirsnīgu draugu un braucieni. Tēvs vienmēr prata jokot...»

Protams, es centos Mīšam palīdzēt, cik manās spēkos. Diemžēl, it sevišķi pēdējos gados, reizēm nācās pārdzīvot ļoti smagus brīžus, kad nekā nevari palīdzēt, bet viņam jācieš. Atceros Pasaules kausa izcīņu Zviedrijas pilsētā Sēllefteo (1989.gada 11.VIII—3.IX). Mīša bija ļoti slims, bet galva strādāja teicami. Visu turnīra laiku, ciezdams lielas sāpes, viņš no līdzdalības sacensībās atteicās, visas 15 partijas spēlēja, neizcēdams no viesnīcas, guva 14 neizšķirtus (turklāt tā nebija bezspēles punktu dalīšana) un tikai vienu pusi pirmo partiju Anglijas lielmeistaram Naidžēlam Šortam viņš zaudēja pēc sarežģītas cīņas, pārtērējot apdomas laiku.

Kā plānojat nākotni? Lielmeistara skaistas turnīru trofejas jūsū dzīvokli gaidīt gaida saimniekus...

Rīga, Latvija, tā, protams, ir mūsu dzimtene. Te ir mūsu draugi, te viss saistīts ar Mīšu — gan mūsu dzīvoklis Valdemāra ielā, gan Mīšas atdusas vieta. Taču vēl joprojām neesam isti spējušas pārdzīvot lielo zaudējumu, Zanna tikai tagad sāka atlabt. Pēc tēva nāves viņa zaudēja vairāk nekā 20 kilogramus sava svara, nemaz jau nerunāsim par klavierspēli. Viņa joprojām nespēj muzicēt. Patlaban Zanna macas ģimnāzijas 12.klasē, tādēļ arī esam Rīgā tikai uz dažām dienām.

Ģimnāzijas absolūšanai ir jābeidz 13.klases. Tā kā vēl nevaram par kādu nopietnu plānošanu domāt.

Taču zināmu sirdsmieru esmu guvusi: *Banks Baltija* vadība —

Aleksandrs Laventa kungs apsoli-ja rūpēties par Tāla muzeja izveidi Valdemāra ielas dzīvokli. Esmu ļoti pateicīga par šo atbalstu. ◆

6.aprīļa pozīcijas atrisinājums

Baltie: Ke1, Tb7, T7, Lb4, Ze2, bb, a2, c2, h3.

Melnie: Ke8, Te3, Th8, Le5, Zc4, bb, a6, e6, g6, h6.

Melnie nospēlēja 1... Th3 un pēc balto spēģīgā gājiena 2.Zd4!! aizsardzības nav. 2... Te3+ 3.Kf1 Te4 4.Tf7+ Kd8 5.Zc6+, un pēc pāris gājieniem melno karalim mats. V.Topalovs — G.Kasparovs, Maskavā 31.pasaules šaha olimpiādē 1994.gadā.

Patstāvīgai risināšanai

Melnie sāk un uzvar
Atbildē nākamajā šaha klubā. ◆
Šaha klubu vada Latvijas meistare Astra Klovāne

IZSTĀDES

VALSTS MAKSĻAS MUZEJS (K.Valdemāra 10a) ◆

Vilhelma Purvīša piemiņa. Riharda Zarpa atceri. Vilhelma Timman—175. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

ARĶEJMU MAKSĻAS MUZEJS (Pils lauk.3) ◆

Meisēns porcelāns. XVI — XIX gs. mēbeles. Annas Frosenas (Zviedrija) gleznas.

Rasas un Raita Simons personālizstāde *Projekcijas vairākas dimensijas* (Vēljo zālē līdz 23.IV).

MĀKSĻAS MUZEJS ARSENĀLS (Toru 1)

Sandras Krastinas personālizstāde (atklāj 21.IV pilst. 17.00) ◆

IZSTĀŽU ZĀLE LATVIJA (Brīvības 31) ◆

16. republikas akvareļglezniecības izstāde.

II, III, IV, V, VI, VII 12 — 18

DEKORATĪVĀ LIETISKĀ MAKSĻAS MUZEJS (Skārpu 10/20) ◆

Jēkaba Bīnes piemiņas izstāde. Koktēlnieka Emīla Baloža piemiņas izstāde.

Ādas maksīnīces Veras Čepurites atceres eksplikcija.

I, II, III, IV, V, VI, VII 10 — 18

DAUDERĪ (Sankdaugavas 30) ◆

Nāklāvam Strunkam — 100. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

G.SKILTERA MEMORIĀLAIS MUZEJS (Daugavgrīvas 9) ◆

Izēģos gleznes pastēļi. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

RAINA UN ASPAZIJAS MEMORIĀLAIS MUZEJS (Brīvības 38)

IZSTĀŽU ZĀLE LATVIJA (Brīvības 31) ◆

16. republikas akvareļglezniecības izstāde.

Ādas maksīnīces Veras Čepurites atceres eksplikcija.

I, II, III, IV, V, VI, VII 10 — 18

DAUDERĪ (Sankdaugavas 30) ◆

Nāklāvam Strunkam — 100. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

G.SKILTERA MEMORIĀLAIS MUZEJS (Daugavgrīvas 9) ◆

Izēģos gleznes pastēļi. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

RAINA UN ASPAZIJAS MEMORIĀLAIS MUZEJS (Brīvības 38)

IZSTĀŽU ZĀLE LATVIJA (Brīvības 31) ◆

16. republikas akvareļglezniecības izstāde.

Ādas maksīnīces Veras Čepurites atceres eksplikcija.

I, II, III, IV, V, VI, VII 10 — 18

DAUDERĪ (Sankdaugavas 30) ◆

Nāklāvam Strunkam — 100. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

G.SKILTERA MEMORIĀLAIS MUZEJS (Daugavgrīvas 9) ◆

Izēģos gleznes pastēļi. I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 17

RAINA UN ASPAZIJAS MEMORIĀLAIS MUZEJS (Brīvības 38)

IZSTĀŽU ZĀLE LATVIJA (Brīvības 31) ◆

16. republikas akvareļglezniecības izstāde.

RAINA UN ASPAZIJAS MEMORIĀLAIS DVĪKOLIS (Baznīcas 30)

25.IV pilst.17.00 S.Vieses lekcija par Aspazijas darbu publicēšanu un G.Grinu-

ma stāstis par Kastanoli.

RAINA UN ASPAZIJAS MEMORIĀLA VASARNICA MAJORS

Aspazija — 130. I, II, III, IV, V, VI, VII 10 — 17

JAKURATERA MUZEJS (O.Vācieša 6a)

Jauna izstāde par J.Akurateru. III, IV, V, VI 11 — 17

O.VĀCIEŠA MUZEJS (O.Vācieša 19)

Maijas Dragūnes grafika. III, IV, V, VI 11 — 17

VĒSTURES MUZEJS (Pils lauk. 3)

Ēs nāku no bērnišas. III, IV, V, VI, VII 11 — 17

BRIVDABAS MUZEJS (Brīvības 440)

TLM studija *Dzelina* (Līmbaži). *Māra* (Rīga).

I, II, III, IV, V, VI, VII 10 — 17

KARA MUZEJS (Smilšu 20)

Kara lauka medicīna. Pasaules armiju apbalvojumi un atšķir-

ības zīmes.

Latviešu leģions Otrajā pasaules karā. II, III, IV, V, VI, VII 10 — 17

RĪGAS VĒSTURES UN KUGNIECI-BAS MUZEJS (Palasta 4)

Izstāde *Pārdaugava*. III, IV, V, VI 11 — 17

ANDREJA UPIŠA MEMORIĀLAIS MUZEJS (Brīvības 38)

Izstāde — spēle bērniem *Sānu ciema zēni* (grupas pietiekami par tāt. 289767).

II, III, IV, V, VI 11 — 17

UGUNDOZĒŠBAS MUZEJS (Hanzas 5)

Porcelāna izstāde (autordarbi). V, VI, VII 12 — 15

LATVIJAS FOTOGRĀFIJAS MUZEJS (Mārstalu 8)

Grīdo Kājones *Reiz bija jaunība*. ◆

Kļēvas fotogrāfij. III, V, VI 11 — 17

P.SRADINĀ MEDICĪNAS VĒSTURES MUZEJS (Antonijas 1)

Brīnum-Acē. Irēnas Stradiņas piemiņa. III, IV, V, VI, VII 11 — 17

MAKSĻAS SALONS (Brīvības 52)

Ineses Ābolinas keramika. Henrija Kļēbaha gleznas. II, III, IV, V, VI 10 — 18

VI 10 — 16

SALONS VECPILSĒTA (Aspazijas bulv. 34)

Mālda un Patrīcija Muīžuļs. I, II, III, IV, V, VI 10 — 18

BIBLIOTĒKA SALONS VECPILSĒTA (L.Pils 18)

Nikolaja Karagodina gleznas. I, II, III, IV, V, VI 10 — 16

GALERĪJA BASTĒJS (Basteja bulv. 12)

Harijs Veldre, Gleznas. I, II, III, IV, V 12 — 18

GALERĪJA DAUGAVA (Jāņa sēta 7)

Dzēmmas Skulmes akvareļi (līdz

23.IV). ◆

Laimas Puntules personālizstāde (atklāj 26.IV pilst.17.00).

I, II, III, IV, V, VI, VII 11 — 18

GALERĪJA KOLONNA (Šķiņu 16)

Dainis Punduris. *Porcelāns*. I, II, III, IV, V 10 — 18

GALERĪJA M6 (Mārstalu 6)

Jauno grafiku darbi (līdz 26.IV). ◆

GALERĪJA G&G (M.Pils 17)

Latvijas Arhitektūras muzeja fondu izstāde.

I, II, III, IV, V 10 — 18; VI 10 — 16

RĪGAS GALERĪJA (Aspazijas bulv. 20)

Galerijas izstāde (E.Grube, O.Jauna-

rājs, V.Ozols, H.un I.Heinrichs, I.Blum-

bergs, H.Siliņš, I.Limere, D.Lielā).

I, II, III, IV, V, VI 12 — 19

ORIENTĀLAIS

Garāmslidošie priekšstati par Īriju... Ar ko skaidrojams šis nelielās tautas kultūras fenomens, kāpēc Īrija lietišķajai pasaulei ir kļuvusi par patvēruma zīmi mūzikas un arī bezrūpīgo krogu veidā?

Katram sava Īrija

Pauls Bankovskis, Labrit, speciāli Dienai

Varbūt tā ir slimība, apsolītā zeme vai kas līdzīgs pirmajai mīlestībai — pāri palikušas neskaideras atmiņas par sev un tukšām gaisma dotiem mūžīgas uzticības soļiem. Pats mīlestības objekts laika gaitā pārvērties par kaut ko citu. Tomēr nē — braucu vilcienā, iepretim sēž rudmatāns, vasaras raibumiem nobārstīts pušelis, un tūdaļ iešaujas prātā — ka tik nav irš. Vai citureiz — eju pa ielu, pretim nāk zalācaina meitene nekārtoti sarkaniem matiem, un ar to pietiek, lai isu bridī liktos, ka nesmu Rīgā, bet Dublinā. Iegriežos veikalā — plauktos tumšais Gineša alus (tieši tas bija iemesls, kādēļ vēl pavisam nesen latvieši nacionālo svētā Patrika dienu devās svinēt uz Tallinu). Iespējams, pateicoties alus krāsai, vecie ir nepaliek resni, bet lēnā garā it kā sažūst. Kamēr vien vēl spēji aurot un pret krogu grīdām dzīgas ritmā daudz kājas. Taču varbūt tur vainojams viskijš. Es nezinu. Sakpu veikalā puravu grēdas liek domāt par iru nacionālo ēdienu — piena zupu ar puraviem. Neesmu nedz vārijis, nedz baudījis — to laikam var atļauties tikai Īrijā. Kad nakts

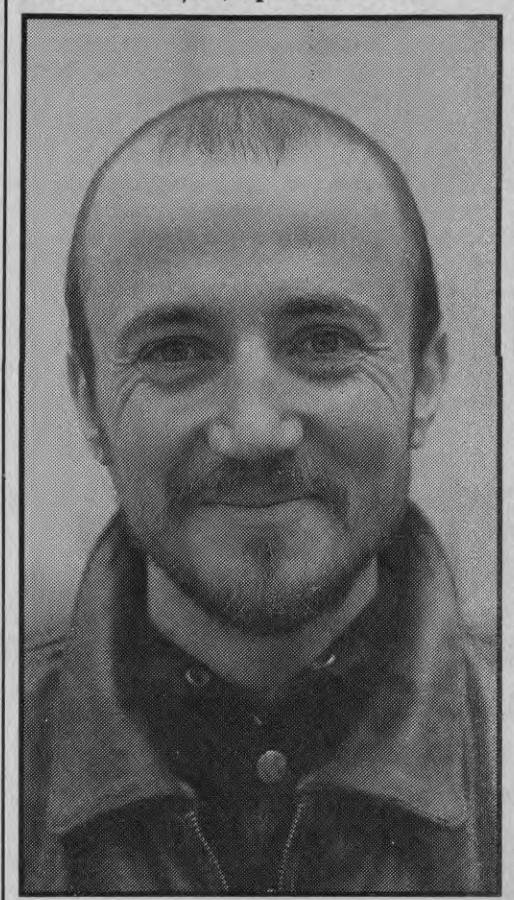
bridim, kad arī par viņiem visā pasaulē sāks stāstīt anekdotes. Piemēram, šādas: — Kas tur tāds melns un apsvīlis karājis pie griestiem? — Ā, tas ir iru elektrīks. Es neapzinās kādu konkrētu sākuma punktu, vietu vai datumu, un tā laikam mēdz būt ar visām kaislībām. Ja arī zinātu, droši vien neteiktu. Iespējams, aizrautības saīsu atslāšana nozīmē tikai to, ka cilvēks pamazām kļūst pieaudzis un līdz ar to neglābjami nolietojas. Priekšmeti ieņem tiem paredzētās vietas. Būno un U2 uzstājas pārpildītos stadionos, Džozisa Uliusa var lasīt katrs sevi cienošs latvietis. Iru dziesmas šķiet tik vienkāršas un melodiskas, ka tās jācenšas atdarināt par katru cenu. Taču man ir aizdomas, ka tur apslēptas arīdzan lamatas. Tāpat kā Džeimsa Džozisa pēdējā romānā *Finnegans Wake* — tā sākums un beigas kopā veido vienu teikumu un noslēgtu loku. Grāmata ir bezgalīga, un lasītājs (ja vien viņš vispār spējis grāmatā kaut ko izlasīt) ir apvests ap stūri. Varbūt tieši tādēļ man vēl pietiek drosmes cerēt, ka ir tāda sala, no kuras svētais Patriks izdzinis pēdējo čūsku. Tur pirms nāves smejas nāvēgi ievainotais suņa puiķa Kuhulins un viedie druidi zelta sirpjiem ozolu birzis šķin āmulus. Tur nedziestoša sveces liesma aicina mājās pa visu pasauli izklid-

Stila spēlīte
KAS TAS IR?
Zvaniet šodien
no plkst.14 līdz 15 Ievai
tālrunis — 325362
Pirmajam
pareizās atbildes autoram — balva!

Apsolītā zeme un nāve

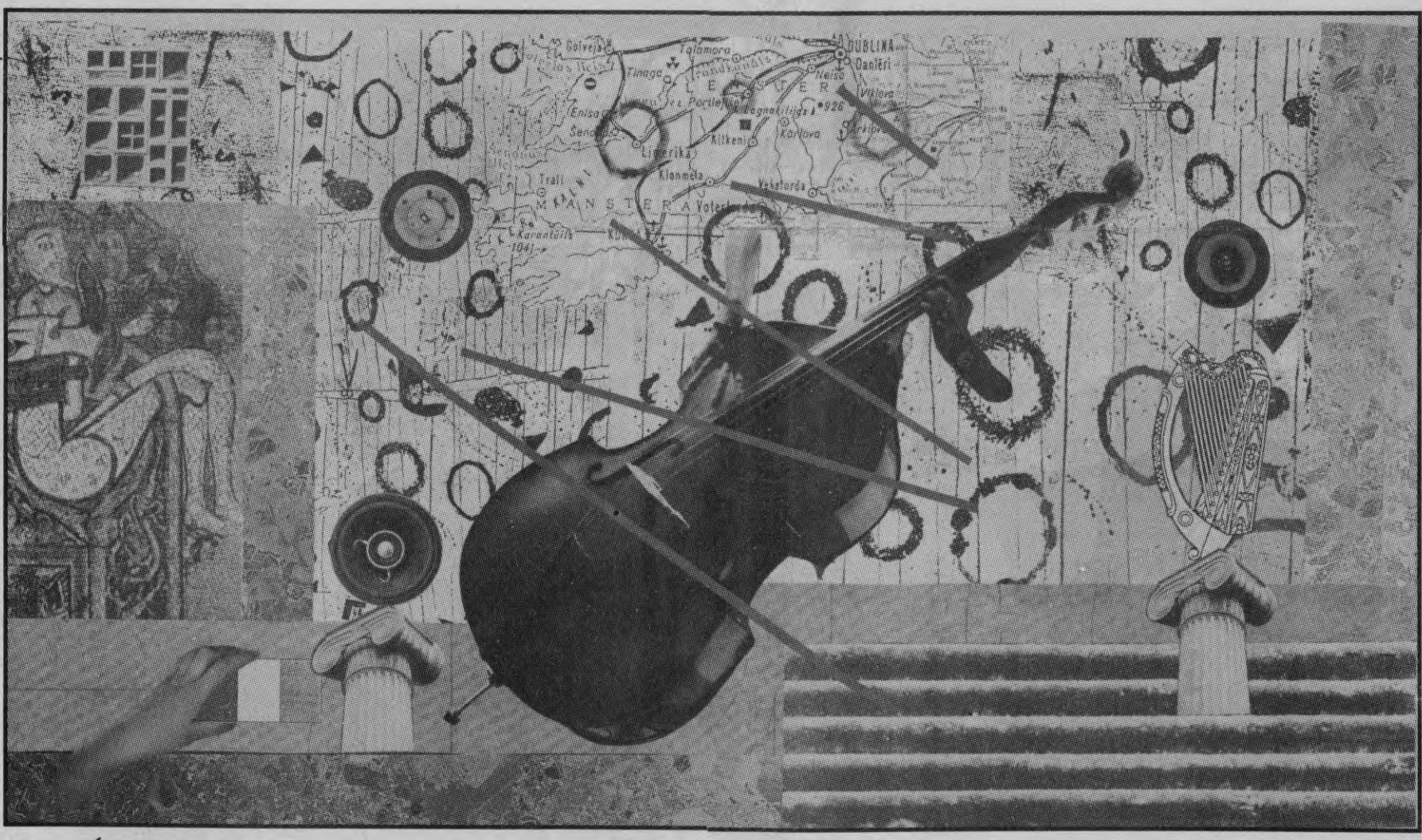
Jānis Putniņš*, speciāli Dienai

šos irus un Leopolds Blūms dodas slavenajā pastaigā. Tur mūki nosalušiem pirkstiem pārraksta nevienam citam pašajā un mežonīgajā Eiropā nevajadzīgas grāmatas un kādu filozofu klostera brāli nodur ar rakstāmrūpļiem. Krietnais Oliveris Kronvels vēstules lepojas ar nokauto iru tukstošiem. Nak lielais kartupeļu bads un Asiņainā svētdiena. Man kauns, jo tas viss sāk atgādināt divaina ceļotāja piezīmes, kas Ēģiptē pamanījis redzēt vieniņi piramīdas, bet Parīzē — Eifela torni. Magnetofons manā istabā atskaņo iru valodas apmācības kursu pamatskolas pirmajai klasei (tālāk par elementārām pieklājības frāzēm tā arī neesmu ticis), jau kuro reizi pārlasu piecdesmito gadu vidū pierakstītas iru leģendas, kurās līdztekus automašīnām reāli eksistē gan elfi, gan laumas, gan svētie, un piepeši liekas, ka dažām zemēm Dievs ir tuvāks nekā citām. Tāpat kā Jeruzalemē zemāka esot zvaigžņotā debess. Var jau būt, ka tādas zemes patiesībā nemaz nav. Es nekad neesmu bijis Īrijā. *Slainte!* ♦

*Aicinājums iedzert (iru val.).

Kolāža — Artis Rutks

Legenda par iru mūziku

Gita Lancere, speciāli Dienai

Īrija mums ir leģenda. Sava veida leģenda ir arī iru mūzika — daudziem tā patīk, bet tik maz par to šeit ir ziņas. Kā mīļākajam bija piezīme mūzikas žurnālā *The Living Tradition*, kas iznāc Āpvenotajā Karalistē. Vienā no šā žurnāla lappusēm ir informācija par dažādiem folkloras festivāliem Anglijā, Skotijā, Ziemeļīrijā un Īrijā. Zem virsraksta *Īrijas festivāli* ir pieminēti dažādi vasaras kursi. Bēlšeno-nas festivāls un ... viss. Seko piebilde: «Kā vienmēr, pilnīgi neiespējami ir iegūt precīzu informāciju par to, kas notiek Īrijā. Mums ir apņēmības pilns par vairāk nekā 40 dažādiem pasākumiem, bet nevaram tās publicēt, jo nav iespējams visu precizēt.» Un tie ir tuvākie kaimiņi! Šķiet, ir daļa tainības vēl vienā leģendā, ka visi ir savā dvēselē ir dzejnieki un mākslinieki. Bet lai nu paliek leģendas. Realitāte ir iru mūzikas popularitāte visā pasaulē. Pie tam šķiet, ka tas notiek bez liekas iru piepūles. Tas pats žurnāls *The Living Tradition* šķēdējas arī par koncertu organizēšanu Īrijā, kur pat daudzi izcili mūziķi pret «organizētību» izturēties ārkārtīgi vieglprātīgi. Žurnāls pusjautājoši piebilst, ka iespējams tas esot tādēļ, ka iriem mūzikā ir kaut kas tik

pat pašsaprotams un ikdienišķs, ka pēc speciāliem koncertiem varbūt nemaz neesot īpašas vajadzības. Skotu mūziķis, populārās grupas *Ossian* līderis Viljams Džeksons šajā pašā sakarā, kā arī analizējot, kāpēc iru mūzika pasaulē ir daudz populārāka par skotu mūziku, saka: «Īrijā nacionālās identitātes padejā ir tradicionālā mūzika. Viņiem tikpat kā nav tādu grupu kā *Tartan* (skotu ansamblis, kas spēlē mūziku «tautiskā stilā», kaut kas līdzīgs *Ornamentum* Latvijā — *G.L.*). Viņiem pašiem ir tik daudz labas mūzikas, ka viņi arī īpaši neinteresējas par ārpusi. Ja Īrijā parādās kaut kas labs, Skotijā visi tūlīt to klausās, apspriež un aicina grupu pie sevis koncertēt. Ja kaut kas labs parādās Skotijā, ir parasti to nemaz neuzzina. Dublīnas lielākajā skaņu ierakstu veikalā es ievēroju, ka iru mūzikas nodalījums bija pilns ar to, ko mēs saucam par «isto iru mūziku», kamēr Skotijā šis nodalījums būtu pilns ar *Tartan* veida mūziku. Pie tam Īrijā ir mūzikas nodalījums bija pats plašākais un tur nevarēja atrast īpaši daudz tradicionālās mūzikas no citurienes. Tas pats ir vērojams skaņu ierakstu firmas *Tower Records* veikalos Londonā un Ņujorkā — iru mūzika tur ir īsta un autentis-

ka, bet skotus tur pārstāv *Tartan* grupas. Tas ir viens no iemesliem, kādēļ mūzikas tirgū skotu mūzika nevar sacensties ar iru mūziku. Tā nav pašas mūzikas vaina. Tas ir pašaizpildītais trūkums.» Kas tad šobrīd ir vērojams «istajā iru mūzikā»? Sešdesmitajos gados arī Īrijā, protams, skāra tradicionālās mūzikas atdzimšanas vilnis (*The Revival*) — tas pats, kas līdz Latvijai atnāca kādu desmitgadi vēlāk. Vienīgi, atšķirībā no pārējās Eiropas, Īrijā tradicionālā mūzika tobriid nebūt nebija kaut kas miris, ko daži romantiski un ideālisti būtu augšamcēlušī. Šeit muzicēšanas tradīcijas bija dzīvas tautā, pareizāk — krodziņos, bet Īrijā tas ir gandrīz viens un tas pats. Turklāt jau gadsimta sākumā dažādos Īrijas novados zemes gaisiākie prāti aicināja saglabāt zūdošo — valodu, mūziku un tradīcijas. Piemēram, Ziemeļīrijā Glenarīfā no 1904.gada tika rīkotas tādas kā olimpiskās spēles — sacensības vieglatlētikā, mūzikā, dejā un valodas zināšanā. Nacionālās kultūras popularizēšanai vēlāk turpināja *Gēlu līga*, un visos turpmākajos laikos tradicionālās mūzikas patriotisms ir bijis dzīvs. Pati dzīvotspējīgākā līdz šai dienai ir izrādījusies mūzika, to šodien pārstāv *Comhaltas* — Īrijas

Tradicionālās mūzikas organizācija. Un arī šodien iru mūziku visdrīzāk atradīsiet tajos pašos krodziņos. Tieši tur katru vakaru skan iru dūdas (*uilleann pipes*) un metāla svilpīte (*tin Whistle*), un, ja krodziņā ir deju grīda, tad ir visas iespējas redzēt arī tradicionālās iru dejas (*ceilidhs*). Uz šādiem deju vakariem agrā jaunībā gājuši arī mūziķe Šārona Senona. Viņas bērības atmiņas liecina, ka mūzika Īrijā ir skanējusi ne vien krodziņos, bet arī mājās: «Mēs ģimenē bijām četri bērni, un mēs visi mūziku apgūt sākām ar svilpītes spēlēšanu. Man tad bija septiņi gadi. Vēlāk mēs pievēršamies citiem instrumentiem — vecākais brālis Garijs spēlēja flautu, māsa Magella vijoli, Mērija bandžo, un es sāku spēlēt akordeonu — tad man bija 11 gadi.» (Piebīdīšu, ka Šārona krietnu laiku spēlēja kopā ar slaveno iru grupu *The Waterboys*, bet vēlāk izdeva arī vairākus solo albumus.) *The Waterboys* radās folkloras vilņa pacēlumā. Tad slavas gājieni sāka arī izcīlās iru tradicionālās mūzikas grupas *Na Casaidigh*, *Planxty*, *De Danann*, *The Dubliners*, *The Chieftains*, *Furey Bros* & *Davey Arthur*, *Clannad* (ja, arī *Clannad* sāka ar iru folkloras festivāliem). Šodien uz skatuves

«Laiks mani ieskāva zaļu un mirstošu, Lai ar' savās važās es dziedāju kā jūra.» ♦

Īru mēle

Pauls Raudseps

Foto — Jānis Buls, Diena

Sitīgi satverot divus dzelzs stieņus un atmguriski, ar galvu uz leju, karājoties dučiem metru virs Īrijas rietumkrasta asajiem akmeņiem, ir iespējams ar lūpām aizsniegt pils torņa sienā iemūrēto *Blarney stone*. Kāpēc? Jo irī stāsta, ka tam, kas ir noskūpstījis šo akmeni, atraisīsies mēle, tas runās par deviņiem mēmiem, to neaizrunās — nu, pat ne irš.

Blarney — tā ir melšana, gvelšana un čuguna liešana. Laimīgais melšakmeņa bucoitājs par savu skūpstu sapņams *the gift of gab*, viņš būs apdāvināts gvelcējs. viņš runās un runās, un nevienam pat neapniks klausīties.

Protams, Īrijā daudz ko stāsta — ka varavīksnes galā var atrast podus, pilnus ar zeltu, un ka tas, kas spēj noskūpstīt savu elkonī, pārvērtīsies par rūķīti. Tomēr Īrijā rūķīšu ir maz, kur nu vēl bagāti. Taču stāstam par plāpakmeni varētu būt savs pamats, jo tas, kā runā irī, tā nerunā nevienš.

Saka, ka runāt angliiski kā amerikānim ir viegli — iebāz ceptu kartupeli mutē un sāt. Humora pēc var paklausīties arī austrāliešus. Runāt angliiski kā anglim šķiet smalki, bet tie, kas pārāk ilgi klausās *BBC*, izkalst kā vecs pergaments — ne jau velti angļu specialitāte ir t.s. «sausais» humors. Taču, ja gribi dzirdēt tādu angļu valodu, ka prieks klausīties — sulīgu, dziedošu valodu, kas vienlīdz ērti jūtas patosa brāzmās un filigrānu kalambūru tistokļos, jāpievēršas iriem.

Ironiski, ka iru spožākais ierocis ir tieši viņu seno ienaidnieku angļu mēle. Pati iru valoda — *gaeltic* — ir faktiski izmirusi. To runā tikai nabaga pusgraundnieki, arot Īrijas rietumkrasta oļus, un iztikuši Dublīnas ierēdņi, kam vecās iru valodas zināšanas ir obligātas, lai iegūtu valsts darbu. XVIII gs. vairākums iru pārstāja runāt iriski, sāka runāt angliiski, un no tā brīža...

XIX gs. beigās Šovs un Vailds iekaroja Londonu. Jeits visās «angļu» dzejas antoloģijās ir iekārtoties tā, ka sīkākiem britu gariem nav kur apgriezies. Džozisa valodas lavina uz visiem laikiem noraika tradicionālo dikensiski hardjisko prozu, un tad Beketa stīlets ielida visiem pāri palikušajiem viktorijāniem precīzi starp trešo un ceturto ribi. Bet varbūt lasītājam ir tuvāki draiskie *Pogues* (no iru valodas izteiciena *pogh mahon* — buco manu pakalu), pacīlāti patētišķie U2, tautiskie *Chief tains*, izainoši skarbi šāineda O'Konora — un par visiem viņiem grūti pateikt, vai labāka ir mūzika vai vārdi.

Keltiem ir veicies ar angļu valodas pārkausēšanu sevi. Skotieša Roberta Bērnasa (raksta gan *Burns*) dziesmiņu *Auld Lang Syne* Vecgada vakarā dzied visā angliiski runājošajā pasaulē.

Velsieti Dilanu Tomasu piemin no Londonas līdz Losandželosai un noliec galvu, ejot garām Ņujorkas krodziņam *Pie baltā zirga*, kur nabaga Dilans iedzēra vienu viskiju par daudz un nokrita no benķa — beigts un āmen.

Varbūt, ka arī tur slēpjas daļa no *blarney* burvības, jo bez tā, ka viņi daudz runā, iri un dažs labs velsietis arī daudz dzer.

Jau kuro paaudzi blakus mūžam zaļajām čālām stāv nežēlība un nabadzība, uzņēm «melnais», un Belfāstā sprāgst bumbas. Taču tas viss arī pieder pie lietas, un tā arī raksts par iriem jābeidz, citējot viņu keltu brālī Dilanu Tomasu, kas par sevi un visiem aparātujiem gvelzējiem saka:

«Laiks mani ieskāva zaļu un mirstošu, Lai ar' savās važās es dziedāju kā jūra.» ♦

* J.Putniņš — filmu veidotājs, Masačūsetsas mākslas koledžas absolvents.

DAUGAVA

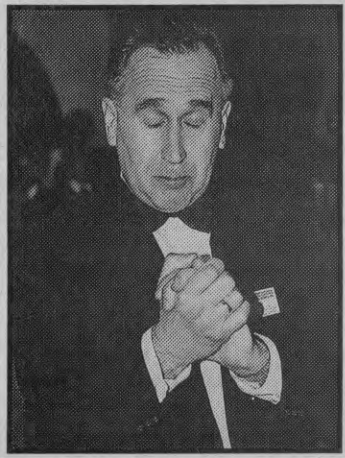
Stila spēlīte

Katru gadu aprīlī — mākslas dienas. *Stila spēlīte* pagājušoreiz pagodināja galeriju *Daugava*. Mākslas gardēži zina, ka tās biogrāfija ir visai vētraina — kad prezidenta kungs mūzu templa *Stalla* vietā nolēma atkal izveidot stali, mūzas ar šarmanto Andu Treiju priekšgalā jutās manāmi aizvainotas un pārvācās uz Daugavmalu. Tur veidojās ļoti rosigā izstāžu dzīve, kurai isti izplaukt traucēja vienīgi nomaļais ģeogrāfiskais novietojums. Tādēļ mūzu ceļojumi turpinājās, līdz pavisam nesen noveda Jāņa sētā, kur sensenos laikos atradās arī *Jāņa sēta*. Tagad tur plūdis galerijas *Daugava* vilni. Iespējams, ka nākotnē mūs gaida vēl dažādi pārsteigumi — ja Jāņa sēta ievāktos pils stali un prezidents pārceltos uz Daugavmalas mākslinieku namu...

Lai vai kā, par popularitātes trūkumu galerijas nevar žēloties, to *Stila spēlīte* lieku reizi pierādīja. Entuziasmetu zvaniņā netrūka, un atkal nācās nožēlot, ka balva mūsu rīcībā tikai viena. Tā aizceļos pie *Pētersona kunga*, kas savu kompetenci ģeogrāfijas un mākslas iestāžu nosaukumu jūcekli nodemonstrēja pirmās. Jādāma, ka turpmāk Daugavas fanu pulks rekrutēsies galvenokārt tieši no stiprā dzimuma pārstāvjiem, ja reiz tur apgrozās tādas būtnes kā Džemma Skulme. Tas mūsu mākslas dzīvei nāktu tikai par labu. Zvaniet, kungi un dāmas, un agri vai vēlū jūs neglābjami vinnēsiet!

Manas dzīves moto:

Ar dziesmu pa dzīvi un par dzīvi

Jānis Erenštreits, kor-dirigents. Foto — Uldis Briedis, Diena

Marta jaunie diski

Daiga Mazvērsīte, speciāli *Dienai*

Kas gan būtu pavasaris bez jaunas mūzikas. Piedāvājam pasaules firmu marta izdevumu apskatu.

Izlases

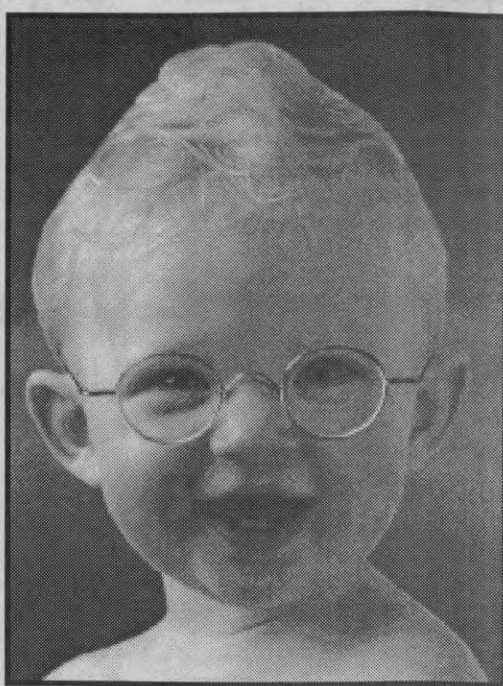
Nākušas klajā daudz jaunu, pavasara noskaņām atbilstošu kompilāciju — *Together Love Duets*, *Love Themes From The Movies*, *Wedding Album* un *Lovers Guitar*. Saistošas liekas instrumentālās mūzikas diski *Cinema Moods* — tēmas no filmām *Klavīres*, *Pēdējo imperators* utt., ko radījuši tādi klasiķi kā Enjo Morikone, Deivids Birns, Maiks Oldfilds un daudzi citi. Klajā nācis tradicionālais izdevums *Smash Hits 95* un albums *Hands On Yello*, kurā iekļauti *Yello* dziesmu pārskanējumi tehnoloģijā.

Roks

Šajā žanrā samērā maz jaunumu — grupas *Faith No More* diski *King For A Day, Fool For A Lifetime*, kur 14 dziesmu albuma britu variantā ir iekļauts viens papildu gabals. Savus fanus iepriecināsi arī *All About Eve* ar disku *Winter Words*..., kā arī notikusi Kanādas rokeru *Skid Row* atgriešanās pēc trīs gadu klusēšanas ar albumu *Subhuman Race*.

Blūzs, soulmūzika, džezs

Jaunumu plauktos rodams izlases — *Black Midnight Jump* (mazāk pazīstamu ritmblūza mūzikas ieraksti), *House Rockin' Blues* (Madija Votera, Bo Didlija, Džona Li Hūkera, Badija Gaja u.c. mūsdienu 27 blūzu izlase) un *Like Nothing Your Ears Have Ever Heard Before* Vol. 1, 2 (rokabilu ierakstu izlase, kur iekļautas Džina Vinsenta *The Count Five*, *The Electric Prunes*, Džonija Pauersa u.c. kompozīcijas), kā arī dažādu mūzikas ierakstu kompilācijas *Good Morning Blues*, *Big Bands In Hi-Fi* Vol. 1, 2 un *Jazz Cuts* Vol. 1, 3. Tagad ir nopērkamas arī četru CD kastes ar klasiku džezas ierakstiem — *Young Ella* (Ella Fickderalde), *Lady Of Jazz* (Billija Holideja), *Es-*

Mēneša muziķis — Eltons Džons (bērībā un briedumā)

sential (Džuks Elingtons), *Magie Of Glenn Miller* (Glens Millers), *Bird At Birdland* (Čārlijs Pārkers) un *Essential Recordings* (Luijs Armstrongs).

Pops

Martā izdoti divi slaveni mākslinieku kaveru versiju albumi — arī Latviju skārusi Enijas Lenoksas *Medusa* lielā reklāmas kampaņa, viņai tagad pievienojusies arī grupa *Duran Duran* ar disku *Thank You*. 13. martā klajā nāca jau 30 gadus muzicējošā septiņpadsmitkārtējā *Grammy* laureāta Stīvija Vandra jaunais albums *Conversation Peace*. Pēc septiņu gadu pārtraukuma jauns studijas diska arī projekta *Mike And The Mechanics* — *Beggar On A Beach Of Gold*. Savukārt grupas *OMD* dibinātājs Pols Hamfriss debītē ar savu jauno ansambli *Listening Pool* un disku *Still Life*, kura mūzika atgādina agrīno *OMD*. Tomēr lielākais mēneša notikums ir Eltona Džona albums *Made In England*, kurā iekļautas 11 pilnīgi jaunas dziesmas.

Jauni darbi arī Sofijai Bi Hauksai (*Whaler*), Dženetai Džeksonei (*Janet Jackson Remixed*), britu debitantiem *Elastica* (*Elastica*) un Metju Svitam (*100% Fun*), bet sa-

vu solodziesmu izlasi sarūpējis Glens Freijs — *Solo Collection*. Sešdesmito gadu popmūzikas ierakstu kolekcionārus iepriecinās kompilācija *50 No. 1's Of The 60's*, *The Hollies* 22 dziesmu izlase, *Gerry And The Pacemakers* un *Bo-bija* Vi singlu izlases *E.P. Collection*, kā arī Gilberta O'Salivana 16 dziesmu izlase *Every Song Has Its Place* un *Jan & Dean* izlase *The Best Of...* Vēl tālāk vēsturē ietekušies diska *Greasy Rock 'n' Roll* Vol. 1 (piecdesmito gadu rokeru ieraksti abpus Atlantijai — Bo Didlijs, *The Allens*, *Strange Loves*, *Bobbijs Lausons* utt.) izdevēji.

Dance

Latviju jau aplidojis hilibilli stila entuziasti *Rednex* jaunais diska *Sex And Violins*, un diskotēku turētājiem ieteicamas arī izlases *Streetsounds Anthems* un *Dance Zone Level 4* — veiksmīgās *PolyGram* sērijas turpinājums ar 40 aktuāliem deju jaunu grāvējiem. Jauns studijas albums arī *Apache Indian* — *Make Way For The Indian*.

Regejs

Atkal viens izlasu lērums — 102% *Reggae*, *Cassie Reggae* Vol. 1 (20 dziesmu izlase ar Džimiju Rai-

lija, Džona Holta, Peta Kelija u.c. ierakstiem), *Reggae Legends* Vol. 1 (Denisa Brauna, *The Mighty Diamonds*, Frenkija Pola u.c. ieskaņojumi), *Lovers For Lovers* Vol. 1-9, *Skaville USA* Vol. 1, 2 (Njujorkas un Bostonas ska grupu dziesmu izlase) un Gregorija Iza-ka 21 dziesmu garā *The Gregory Isaacs Collection*.

Indie

Pēc gada pirmo mēnešu buma vērojams zināms panikums — tikai pāris ievēribas cienīgu darbu: diski *The Groups Of Wrath*, kur dzirdami tādu Njujorkas grupu kā *New York Dolls*, *Ramones*, *Blondie*, *Flestones* u.c. reti, līdz šim neizdoti demo ieraksti un divi jauni albumi — *EMF* (*Cha Cha Cha*) un *10:51* (*Stone In The Rain*), kas ir daudzināta *Spear Of Destiny* un *Theatre Of Hate* lidera Kērika Brendona jauns projekts.

Dažādi

Mēneša sarakstā noteikti jāpiemin *Celtic Moods* — iru un skotu mūzikas izlase ar tādām slavenībām kā Šineida O'Konora, *The Pogues*, Fergals Šarkijs, *The Chieftains* u.c., grupas *Clannad* diski

ar mūziku filmai *Angel And The Soldier Boy* un avangardistes Lorijas Andersones muzikālo stāstu albumus *Ugly One With The Jewels*. Retumu cienītājiem — Edites Pīafas izlase *La Mome Vol. 1*.

Mēneša diski

Pēc kvalitātes un jau šābrīža komerciālajiem panākumiem par tādu no tiesas kļuvis Eltona Džona albums *Made In England*. Un marts tik tiešām uzskatāms par viņa mēnesi — dzimis 1947. gada 25. martā, 1995. gada 2. martā saņēmis Britu mūzikas balvu par izcilu ieguldījumu mūzikā, tā paša gada 20. martā E. Džons savu talantu apliecina ar jaunu disku pēc trim klusēšanas gadiem. Tajā par komponistu partneri atkal kļuvis leģendārais dzejnieks Bērnijs Topins, un atkal mēs varam baudīt mūžīgās tēmas — milas — eltondžoniskās interpretācijas melodismu. *Made In England* reklāmas kampaņā pavēdusi tēze, ka šis it kā esot dziedātāja, pianista un komponista vislabākais albums, un, nenoliedzami, tam raksturīga īpaši sirsnīga atmosfēra, kuras pārējā popmūzikā visai maz. Tomēr šis 11 dziesmu albums nebūt neizņem kādu pāvērsienu, Eltona Džona daiļradē, kaut gan dziesmu aranžējumos jūtamas jaunākās modes tendences.

Viņu mīl ne jau par sekošanu modei, drīzāk glūzi otrādi — par to, ka viņš to nedara. 30 daļradēs gados šā mūziķa prioritātes saglabājušas nemainīgas — daļas melodijas, godīgums, atklātība, gaišs dzīvesprieks un nenomācošs sentiments. Un *Made In England* virsraksts izskaidrojams ne tikai ar to, ka Anglijā ir Eltona Džona dzimtene, sakpu un sappu zeme, bet šī ir arī kvalitātes birka, kura būtu pārfrāzējama — *Made Of Elton John*.

Veikala Vēgners tops martā:
1. Elton John. *Made In England*
2. Simple Minds. *Good News From The Next World*
3. Mike And The Mechanics. *Beggar On A Beach Of Gold*

Kur mīt kūkas?

Nu jau divas nedēļas tās mīt arī Elizabetes ielā 51, kur līdzās jau labu laiku funkcionējošam *Lolo Pub*, nedaudz nesenāk esošajai *Lolo Pica* ir atvērtas vēl divas stila līdzīgas iestādes — *Lolo Cafe* un *Lolo Sweet*, ko to īpašnieks sirsniņi ir nodēvējis mazā dēlīņa *Lolo* vārdā.

Pēc leknās atklāšanas, kurā piedalījās ļoti smalki kūku mīļotāji, Rāpnīha kungu ieskaistot, kafeterna un konditoreja ir sākusi savu ikdienas ritmu. *Lolo Cafe* interjeru tā veidojotāji dēvē par «itāļu stilu», itāļianskij stilā pašlaik esot viens no pieprasītākajiem arī mēbeļu tirgū. Katram savs stils, bet itāļu stilam — sūrais liktenis tikt ievestam skarabā Baltijā. Tos, kam pa kabatām marmors un vanas ar zelta pekām, glāsmainas lustru skaras un manierīgas mēbeļu būves, iespējams, *Lolo Cafe* stils realitātē šķitīs pieticīgs, nekā solīts. Tie, kurus nemāc ilgās pēc Itālijas, iespējams, uzskatīs *Lolo Cafe* par kičīgi sacakotu.

Kafija *Ekspresso Lolo Cafe* maksā 60 santimus, taču atšķirībā no daudzām citām vietām tā tiešām atbilst savam nosaukumam — stipra un aromātiska. Kūku cenas svārstās ap 50 santimiem, bet, ja ēšanas neprātā būsiet izvēlējušies torti, jā, rēķinās ar aptuveni latu par gabaliņu. Rīta stundā (darba laiks no 9 līdz 23) *Lolo Cafe* iespējams arī pabrokastot, vēlāk knibināties ap dzērieniem, taču *Stils* liek uzsvāru uz kūkām — tieši tās, daļi izstatītas vitrīnā, ir uzskatāmas par *Lolo* interjera kosāko rotu. Blakus *Cafe* jau ir lietīškāka iestāde — konditoreja *Lolo Sweet*. Te noliedz Latvijas ierasto «ekļērgroziņu» tradīciju un ievēd mūs nesāgājā kūku pasaulē — magonīkūka, ābolu strūdele, kūka *Francis Jozefs*, gigantiskas soppu tortes (cena no Ls 3,60 līdz Ls 5,30 par kilogramu) utt. Kūku cenas ir mērenas — 30 līdz 50 santimīti. Tas iespējams arī nogaršot. Kūku priekš *Lolo Sweet* ilgst no plkst. 9 līdz pat 21. Tikai, lūdzu, bez pārmērībām!♦

Foto — Jānis Buls, Diena

Kādas industrijas slēptās briesmas?

Līga Mežmala, speciāli *Dienai*

«Jauni laiki sievietes dzīvē!» — *Tampax Inc.* lepi paziņoja 1936. gada 26. jūlijā pirmajā reklāmas sludinājumā. Pēc finansiāli veiksmīga gada sabiedrība jau daudz zināja: «... pēc 2000 gadiem ... kad sievietes bija pamesta viena grūtājs dienas...» pēkšņi viss mainījās! 59 gadus vēlāk *Trambrands Inc.* (firmas pašreizējais nosaukums) ir galvenā tampoņu ražotāja, kas kontrolē 55% milzīgā 718 miljonu dolāru tirgus. Neapšaubāmi tampoņi radīja daudz pārmāpnu sievietes dzīvē — ardievu jostas, kniepadatas, saites un autiņi! Tāpat kā šodien, arī 1936. gadā uzmanības centrā bija pārliecinātās un aktīvās sievietes tēls, ražotāju devīze — «brīvība un ērtums». Reklāmas sludinājumi attēloja dāmas, kas dodas izjādēs, dejo, spēlē tenisu, sauļojas un peldas. Taču ar to vēl nepietika — vienlaikus ražotāji deva mājienu, ka menstruācijas tomēr ir un paliek kaut kas ļoti intīms un nedaudz piedauzīgs — neizbēgams sievietības apliecinājums — un tādēļ slēpjams. Protams, vislabāk te atkal noder tampons. Tādēļ tampoņu reklāmas vienmēr bijušas neuzbāzīgas un pilnas mājienu, nevis tiešas informācijas par preces lietošanu. Diemžēl neuzbāzī-

bai ir ēnas puses — tā var pārvērsties noksūšanās.

Skandāla vēsture

Pirmais signāls bija skandāls ar *Procter & Gamble* ražotajiem pilnīgi sintētiskajiem, superabsorbējošajiem tampoņiem *Rely*, kas septiņdesmito astoņdesmito gadu mīļā iekaroja ceturto daļu tirgus. Trauksmi sacēla ASV Slimību kontroles centrs, kura novērojumi rādīja, ka strauji palielinās agrāk samērā reti novērotās slimības toksiskā šoka sindroma gadījumu skaits, turklāt 1980. gadā 38 sievietēm tā beidzās ar nāvi. Ražotāju reakcija bija izvairīga, viņi apgalvoja, ka apsūdzības ir balstītas uz nepārbaudītiem pieņēmumiem. Savukārt žurnālistu izmeklēšanā atklājās, ka jau 1975. gadā, kad *Rely* vēl tikai gatavojās laist tirgū, *Procter & Gamble* iekšējās lietošanas dokumentos bija minēts, ka to sastāvā ir vielas, kas tiek uzskatītas par kancerogēnām, un ka šie tampoņi izmaina maksts dabisko mikrofloru. Ārēji viss beidzās vienkārši — firma «labprātīgi» pārtrauca *Rely* ražošanu un izņēma tos no apgrozības, par ko pat izpelnījās vairā-

kas uzslavas presē un TV. Patiesībā notikumu secība bija šāda: *Procter & Gamble* spēra šo soli bailēs no Pārītkas un zāļu administrācijas draudiem, savukārt PZA piedraudēja tikai tad, kad draudīgs bija kļuvis upuru skaits. Tolaik PZA nolēma veikt šādus pasākumus: 1) brīdināt pircējus izvēlēties tampoņus ar mazāku absorbēšanas spēju, jo tie retāk izraisa blakusparādības; 2) panākt, lai ražotāji ieviestu vienotu absorbēšanas līmeņa standartu. Lai to panāktu, bija nepieciešami 10 gadi. Kādēļ tik daudz? Tas ir vēl viens pierādījums tam, ka menstruācijas tomēr nav pilnībā zaudējušas aizliegtās tēmas statusu, un apliecinājums faktam, ka sievietes higiēnas līdzekļu ražošanas uzņēmumi uztur tādu pašu slepenību kā kara rūpnīcas. Diemžēl vienīgais patērētāju «ieģuvums» ir PZA aptuveni dati, ka laika posmā no 1985. līdz 1994. gadam no toksiskā šoka cietušas vismaz 24 000 amerikānietes, bet lielākais skaits varētu būt pat līdz 120 000...

Tagad tampoņu industrijā ir jauna problēma — daudzi zinātnieki un mediķi protestē pret dioksīna saturu tampoņos. Tas rodas ražošanas procesā, ar hloru balinot šķiedrvielu masu. Dioksīns ir kancerogēns, turklāt bīstams imūnsistēmai un var radīt iedzimtus defektus. Taču pagaidām nav konkrētu datu, kāds tieši dioksīna daudzums sāks izraisīt bīstamas pārmaiņas organismā. Zinātnieki šo skaitli cenšas samazināt (pat līdz nullei). Savukārt ražotāji — palielināt un vispār padarīt dioksīna problēmu tampoņos par pilnīgu piesārņotās un cilvēkam draudīgas vides jautājumu. Zinātnieku aprēķini ir šādi: dioksīns ir viela, kas uzkrājas organismā; pieņemsim, ka sievietes higiēnai izmanto tikai tampoņus — tas ir pieci tampoņi dienā piecas dienas mēnesi aptuveni 38 gadu garumā — kopumā 11 400 tampoņu. Visu lielāko sabiedrību ražotajos tampoņos ir kaut nieciņš dioksīna saturs...

Komentāri lieki. Lai arī ārēji sievietes higiēnas līdzekļu ražotāji saglāb mieru un pašpārliecinātību, tomēr arī viņi iesaka biežāk mainīt tampoņus un izvēlēties mazāk absorbējošus (tajos ir mazāk sintētiskas) un daļa uzņēmumu neuz-

Jauni laiki sievietes dzīvē!
Tampax Inc.
Iepni paziņoja
1936. gada 26. jūlijā!

kritiķi pāriet uz nekaitīgām balināšanas tehnoloģijām.

Bet ko lai šajā neskaudrību posmā dara sievietes — tā pati, kuras dzīvē 1936. gada 26. jūlijā sākās jauni laiki un kura ir pieradusi justies droši un ērti, vienmēr būt pārliecināta un aktīva?

Izeja vai ilūzija

Izeja ir tīras koka vilnas tampoņi bez jebkādas sintētiskas piejaukuma. Ir nopietni, ilgstoši pētījumi, kas pierāda, ka tīra koka vilna neizraisa toksiskā šoka sindromu. Tas arī izskaidro lielu saslimšanas

gadījumu skaitu astoņdesmito gadu sākumā, kad ražotāji krasi palielināja sintētiskās saturu tampoņos, lai uzlabotu to absorbēšanas spējas. Taču šis pētījums ir neatkarīgs un līdz ar to tam nav likumīga spēka. Ražotāji, protams, nevēlās necensas noskaidrot patiesību, piešķirot tam savus līdzekļus. Viņu attieksmi raksturo kaut vai šāds piemērs: sabiedrību pārstāvējoši zinātnieki raksturoja tampoņus kā sintētiskus, bet zinātnieki, kas zinātniski salīdzināt dabiskās vates kumskiti ar tampoņu — parciāli pētījumu veikšanai būtu jāizmanto koka vilnas tampoņi un tādi, kas satur sintētiskas vielas. Šī iebilde,

neapšaubāmi, bija loģiska, taču pilnīgi nekorekta, jo tobrīd tīrā koka vilna nevienu tīras koka vilnas tampoņu... Kad beidzot kāda firma sāka šādu tampoņu ražošanu un zinātnieki atkārtoti eksperimentus, iegūstot tādas pašas rezultātus, sabiedrības sāka izteikt šaubas par pētījumu kompetenci veikt šādus pētījumus un turpināja cītēt industrijas ekspertu slēdzienus par ražoto tampoņu nekaitīgumu. Zinātniekiem ir iespēja griezties pie ASV valdības un lūgt līdzekļus oficiālas ekspertīzes veikšanai, taču viņi ir noskaņoti vi-

galvot, ka 1991. gadā notikusi kārbas satura samazināšana (no 40 līdz 32), nemainot cenu, arī bija kaprīzo pircēju iegriba. Toreiz, protams, sacēlas neapmierinātība, taču nepārauga skandāls, jo laikam gan vārdi «tampoņi» un «menstruācijas» nebija piemēroti biežai publiskai atkārtotai TV ekrānos un laikrakstu virsrakstos, turklāt ražotāji pamatoja nemainīgo cenu ar dažādiem sīkiem uzlabojumiem, piemēram, drošāku pacinās aizzīmogojumu. Pašreiz lielākie sievietes higiēnas līdzekļu ražotāji ir sabiedrības *Trambrands*, *Playtex* un *Johnson &*

Johnson. Absolutā lidere ir *Trambrands*, kas kontrolē 55% no tampoņu tirgus. Tās ražojumus tirgo vairāk nekā 150 valstīs, turklāt *Trambrands* ir to pirmo ASV sabiedrību vidū, kas sāka savu precī izplatīt tādās «neapgūtājās zemēs» kā Krievija, Ukraina un Ķīna, kas nākotnē var nest milzīgu peļņu.

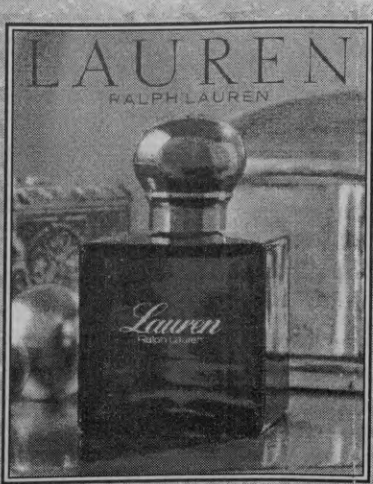
«Aizliegtās tēmas» muzejs

Amerikā ir kāda vieta, kas cieši saistīta ar sievietes higiēnas līdzekļiem un kura, tāpat kā vēl pirms dažiem gadiem milzu *Trambrands* rūpnīca, nav izkārtnes — tas ir Harija Finleja privātais Menstruāciju muzejs. Izkārtnes nav tādēļ, lai neaizkartu kaimiņu ētiskās estētiskās jūtas. Muzejs tika atvērts 1994. g. augustā un atrodas mājas pagrabstāvā. Harijs Finlejs ir vācis šo ekspozīciju 20 gadus. Muzejs ir atvērts nedēļas nogalē un parasti pēc puslīdzuma. Kopš atvēršanas to ir apskatījuši pāri par 150 apmeklētājiem. Reportieri Finlejs atstājis nedaudz savādu iespaidu un brīžiem viņu pārņemušas sajūtas kā *Jēru klusēšanas* varonei, tiekoties ar Haribālu Lekteru, un viņa mierinājumi sevi ar domu, ka redakcijā zina, kurp viņa devusies. Tomēr grūti izprast, vai savādnieks ir pats Finlejs vai arī savādi ir mūsu priekšstati par to, ko kolekcionēt ir «normāli» un ko — ne. Katrā zinā savdabīga interese par sievietes pasauli ir Finleja ģimenes tradīcija, jo viņa vectēvs noorganizēja pirmo *Miss America* konkursu. Kolekcija tiešām ir interesanta, tomēr nevienam no industrijas pārstāvjiem nav tiegriezies, Finlejs uzaicina viņus uz atklāšanas ceremoniju, taču nevienam neieradās un tikai viena sabiedrība piezvanīja un atvainojās, ka ir paredzēta svērga naksme. Todiien bija svētdiena... Finlejs to komentē šādi: «Rodas iespaids, it kā viņi baidītos atklāt kādus noslēpumus, it kā mēs runātu par atomiecrociem vai kaut ko tam līdzīgu!» Bet *Tampax* reklāma runā pavisam par ko citu: «Agrāk tās sauca par «grūtājām dienām», «zināmājām dienām» vai vienkārši par «tām dienām». Tagad tās sauc par *Tampax* dienām!»♦

(Saisināti no *The Village Voice*.)

Neroli

RALPH
LAUREN
SAFARI
POLO
POLO CREST
LAUREN

PARFIMĒRIJA PIEGĀDĀTA TIEŠI NO TĀS RAŽOTĀJIEM.
GARANTĒJAM PREČU ZĪMU IDENTITĀTI UN ATBILSTOŠUS
RAŽOTĀJU NORMĀM DERĪGUMA UN PĀRDOŠANAS TERMIŅUS.
VEIKALS «NEROLI», RĪGA, BLAUMĀNĀ Iela 3, tālr. 283735

BIZNESS

Lats sācis kotēties Reuter-2000 dilinga sistēmā

Jānis Aizpors

Rīga, 20.apr. No 13.aprīļa Latvijas lats tiek kotēts starptautiskajā dilinga sistēmā *Reuter-2000*, preses konference paziņoja *Saules bankas* dilinga centra darbinieki. *Reuter-2000* sistēmā tiek noteikts lata tūrgurs kurss. Atšķirībā no Latvijas Bankas noteiktā lata kursa, kas jau iepriekšējā dienā tiek noteikts nākamajai darba dienai, lata tūrgurs cenā svārstās ik pēc 10 — 15 minūtēm atkarībā no piedāvājuma un pieprasījuma. Piemēram, 19.aprīlī Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss atiecībā pret latu bija 0,502 lat, *Reuter-2000* sistēmā lata tūrgurs kursa svārstījās no 0,4997 latiem dienas sākumā līdz 0,4968 latiem dienas beigās.

Latvijā pagaidām ir tikai trīs *Re-*

SAS un Radisson jūlijā atvērs jaunu viesnīcu

Toms Liepiņš

Rīga, 19.apr. Jūlija sākumā Rīgā savu darbību uzsāks viena no lielākajām un modernākajām četrzvaigžņu viesnīcām Latvijā, kuras īpašniece ir pasaulē pazīstamā sabiedrība *Radisson SAS*. Jaunā viesnīca darbību sāks šī gada 1.jūlijā un atradīsies Kuģu ielā 24, kur agrāk bija viesnīca *Daugava*.

Kā *Dienai* pastāstīja jaunās viesnīcas palīgu biroja vadītājs Džons Lagoss, viesnīcā kopumā paredzami 365 luksusa tipa numuri. «Šī ir otrā *Radisson SAS* viesnīca Austrumeiropā, un man ir patēss prieks, ka Rīga ir otrā pilsēta aiz Sočiem, kurā tiek atverts šīs pasaules populārā viesnīcu apkalpošanas serviss,» teica Dž.Lagoss.

Jaunās viesnīcas izpildītārkotors

Darbu atsāk Latvijas krājbankas nodaļa

Jānis Aizpors

Rīga, 19.apr. Trešdien pēc remontā darbu atsāka *Latvijas krājbankas* Lātgales priekšpilsētas filiāles sektors Lāčplēša ielā 70b, *Dienai* paziņoja *Latvijas krājbankas* preses sekretāre Anda Rožukalne. Sa-

uter-2000 dalībnieki: *Saules banka*, Rīgas Komerbanka un Latvijas kapitālbanka. Šo trīs banku darījumi nosaka lata kursu *Reuter-2000* sistēmā.

Šāda lata kotēšana ļaus Latvijas Bankai atteikties no lata vērtības noteikšanas attiecībā pret citām valūtām, tāpat kā tas notiek Vācijā. Vācijas markas kursu nosaka tūrgurs (respektīvi, piedāvājums un pieprasījums). Vācijas Centrālā banka iejaucas atsevišķos gadījumos, kad valūtas tūrgū parādās nevēlamas tendences. No bijušās PSRS valstu nacionālajām valūtām *Reuter-2000* tiek kotēti Ukrainas karbovanci, Igaunijas kronas, Lietuvas liti un Krievijas rubļi.

Kā atzina *Saules bankas* dilinga centra darbinieki, lielākā interese par latu ir Zviedrijas bankām.♦

Domeniks Regenzani pastāstīja, ka viesnīcā būs pēc augstiem kritērijiem atlasīti apkalpojošais personāls, kā arī paredzēta virkne viesnīcas klientiem paredzētu pakalpojumu. «Katrā numurā būs starptautiska telefona līnija, kabeļtelevīzija un numuru apkalpošana visu diennakti. Gada nogalē paredzama sporta centra, peldbaseina, saunas un solārija atvēršana, kā arī iespēja ierī dzīvoklus un biroja telpas. Trijos stāvos paredzami biznesa klases *Royal Club* numuri,» teica D.Regenzani. Nemot vērā, ka viesnīca nav pilsētas centrā, transporta pakalpojumi uz vecpilsētu būs bezmaksas.

Viesnīcā būs iespējams nobaudīt visu pasaules tautu ēdienus, sākot no delikatesēm un beidzot ar dažādiem «burgeriem».♦

ja bankas sektorā strādās četri darbinieki, kuri pieņems no iedzīvotājiem dažāda veida maksājumus, veiksm darījumus ar sertifikātiem, pieņems noguldījumus, izsniegs un apkalpos *Globuss* un *Eurocard/Mastercard* norēķinu kartes, kā arī veiksm valūtas maiņas operācijas.♦

Speciālisti skaidro banku zemo aktivitāti valsts parādzimju tīrgū

Rīga, 20.apr. (*BNS*) Latvijas valdība faktiski ir izsmēlusi pieļaujamu kredītu limitu Latvijas Bankā, tādējādi samazinājusies valsts parādzimju likviditāte, uzskata *Pareks bankas* eksperti.

Līdz ar to pazeminājies banku un kredītiestāžu pieprasījums pēc valsts parādzimēm — izsoles bankas ignorē jau trešo nedēļu. Nelīdz pat procentu līkņu paaugstināšana parādzimēm ar atmaksas termiņu pēc 28 dienām no 16,8 līdz 18% gadā.

No 19.aprīlī piedāvātajām valsts iekšējā aizņēmuma parādzimēm par kopējo summu 9 miljoni latu komercbankas iegādājušās parādzīmes tikai par 1,2 miljoniem latu.

Savukārt Finanšu ministrijas Valsts kases departamenta direktors Aivars Veiss *BNS* pastāstīja, ka valdība patiesi balansē uz pieļaujamā kredītu limita izsmēlšanas robežas. Kopējais valdības kredītu limits Latvijas Bankā ir 13,5 miljoni latu un patlaban izņemto kredītu apjoms ir 7,9 miljoni. Taču jau 21.aprīlī valstij jādzēs parādzīmes 4,7 miljonu latu vērtībā.

Tā kā 19.aprīlī izsolē tika pārdo-

tas parādzīmes par 1,2 miljoniem latu, tad kredītu apjoms būs jāpalielina līdz 11,5 miljoniem. Tomēr banku salīdzinoši zemo aktivitāti valsts parādzimju tīrgū Veiss skaidro ar banku finanšu problēmām. *Pareks bankas* eksperti informē, ka Lietuvas valsts parādzīmes imantojušas visai lielu popularitāti un tur nav nekā neparasta, ja nem vērā noteikto procentu likmi — 33,53% gadā. Tiesa, 19.aprīlī valsts parādzimju tīrgūšanas apjoms nedaudz samazinājies.

Krievijas bankieri gājuši vēl tālāk — izstrādāts projekts, saskaņā ar kuru tiek finansētas valdības programmas, preti kā kļu saņemot valsts daļu privatizējamos uzņēmumos.

Kā uzskata *Pareks bankas* eksperti, līdzīga sistēma varētu sekmiģi darboties arī Latvijā, ja vien Latvijas Privatizācijas aģentūra «tik centīgi neieturētu distanci no valsts».

Veiss savukārt uzskata, ka Latvijā privatizācija iet citu ceļu. «Krievijas bankieru projekts paredz vēl vienu izvēles iespēju, un tas ir apspiejami,» piebilda Veiss.♦

LATVIJAS BANKA

Latvijas Banka 1995.gada 21.aprīlī nosaka šādus konvertējamo valūtu un zelta kursus latos:

Valūta	Ls	1 FRF (Francijas franko)	0,1041
1 ATS (Austrijas šilings)	0,0523	1 GBP (Anglijas mārciņa)	0,813
1 AUD (Austrālijas dolārs)	0,371	100 ITL (100 itālijas lires)	0,0293
1 BEF (Beļģijas franko)	0,0179	100 JPY (100 japāņu jenas)	0,613
1 CAD (Kanādas dolārs)	0,369	1 KGS (Kirgizstānas soma)	0,0463
1 CHF (Šveices franko)	0,446	1 LTL (Lietuvas liti)	0,126
1 DEM (Vācijas marka)	0,368	1 NLG (Holandes guldenis)	0,329
1 DKK (Dānijas krona)	0,0933	1 NOK (Norvēģijas krona)	0,0817
1 ECU (Eiropas norēķinu vienība)	0,673	1 SDR (SVF norēķinu vienība)	0,7997
1 EEK (Igaunijas krona)	0,0460	1 SEK (Zviedrijas krona)	0,0686
10 ESP (10 Spānijas pesetas)	0,408	1 USD (ASV dolārs)	0,505
1 FIM (Somijas marka)	0,118	1 trojas ounce XAU (zelts)	198,29

Latvijas Banka 1995.gada 21.aprīlī pērk un pārdod šādas valūtas bezskaidrā naudā komercbankām un to nodalām pēc šādiem kursiem latos:

Valūta	pērk	pārdod	1 GBP	0,8049	0,8212
1 DEM	0,3645	0,3719	100 JPY	0,6072	0,6195
10 FRF	1,0301	1,0509	1 USD	0,4996	0,5097

Latvijas Banka 1995.gada 21.aprīlī pārdod komercbankām, to nodalām un privātpersonām skaidras naudas ASV dolārus pēc kursa: 1 USD = 0,520 Ls.

Latvijas Banka 1995.gada 21.aprīlī pērk un pārdod ierobežotu daudzumu valsts parādzimju ar šādām līkēm:

Parādzimju termiņš	Emisijas Nr.	Parādzimju dzimšanas datums	Pirkšanas gada diskonta likme	Pārdošanas gada diskonta likme	224	2,06 95	20,0%	17,0%
1 mēn.	151	28.04.95	17,5%	14,5%	225	9,06 95	20,0%	17,0%
3 mēn.	152	12.05.95	17,5%	14,5%	227	22.06.95	20,0%	17,0%
6 mēn.	153	12.05.95	17,5%	14,5%	228	30.06.95	20,5%	17,5%
1 mēn.	154	19.05.95	17,5%	14,5%	229	7.07.95	20,5%	17,5%
3 mēn.	219	28.04.95	19,5%	15,5%	231	21.07.95	20,5%	17,5%
6 mēn.	220	05.05.95	19,5%	15,5%	232	30.08.95	21,0%	20,0%
1 mēn.	221	12.05.95	19,5%	15,5%	233	6.10.95	23,0%	20,0%
3 mēn.	222	19.05.95	19,5%	15,5%	234	13.10.95	23,0%	20,0%
6 mēn.	223	26.05.95	20,0%	17,0%				

Parādzimju cena tiek aprēķināta atkarībā no dienu skaita līdz dzimšanas termiņam.

Latvijas Bankas prezidents **E.Repsle**

Sagatavots licences liguma teksts naftas ieguves izpētei Baltijas jūrā

Baiba Melnace

Rīga, 18.apr. Latvijas valdības darba grupa un naftas sabiedrības *AMOCO/OPAB* pagājušās nedēļas nogalē tikšanās laikā saskaņojušas iespējamo licences liguma tekstu, lai varētu sākties naftas ieguves iespēju izpēte Baltijas jūrā, *Dienu* informēja Ekonomikas ministrijas preses sekretāre Ieva Jākobsons.

Latvijas Ārlietu ministrija ir sagatavojusi un trešdien iesniegus Lietuvas vēstniecībai Rīgā atbildes notu uz Lietuvas notu Latvijai par jūras robežu un naftas iegulu izpēti. Kā zināms, Lietuvas Ārlietu ministrija aprīlā sākumā iesniedza notu, kurā pārmeta Latvijai par sarunu sākšanu ar firmām *AMOCO/OPAB*, kaut gan nav skaidri noteikta Latvijas un Lietuvas jūras robeža.

Latvijas Ārlietu ministrija savā notā noraida Lietuvas puses izteiktos apvainojumus, jo jūras robežas noteikšana un Latvijas darba grupas sarunas ar *AMOCO/OPAB* esot divas dažādas lietas, *Dienai* paskaidroja Ārlietu ministrijas preses centrā. Latvijā notā ierosināts atkārt abas valsts pārtraukt sarunas par jūras robežas noteikšanu. Latvijā un Lietuva joprojām nav vien-

jušās par abu valstu jūras robežu aptuveni četru kilometru garumā, jo jūrā šajā apvidū, iespējams, atrodas naftas iegulas.

Latvijas valdības grupas vadītājs sarunām ar *AMOCO/OPAB* Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs Inesis Feiferis pēdējo tikšanos esot nosaucis par «loti konstruktīvu». Abas ieinteresētās puses bijušas gandarītas par sarunu gaitu, ziņo Ekonomikas ministrijas preses sekretāre. Pagaidām gan liguma teksts netiek apspriests, taču darba grupa gatavo ziņojumu Latvijas Ministru kabinetam, lai tas lemtu par licences liguma parakstīšanu. Tikai valdība ir tiesīga lemt par liguma parakstīšanu. Tad arī tiks noteikts nākmās sarunu kārtas laiks.

Nodomu protokolu ar *AMOCO* Latvijā noslēdza jau 1993.gada maijā, tas paredzēja sadarbību iespējamā naftas reģiona apguvē Baltijas jūrā. Licences ligums dotu iespēju *AMOCO/OPAB* sākt konkrētus naftas ieguves izpētes darbus. Turklāt *AMOCO* jau ieguvusi tiesības iegulu izpēti un naftas ieguvei Baltijas jūrā Zviedrijas teritorijā. Naftas iegulas Latvijā ir tikai mazākā daļa no kopējā naftas apjoma, bet lielākā daļa ir tieši Zviedrijas teritorijā.♦

KRIMINĀLVESTIS

Rīga, 20.apr. 18.IV Rīgā, Kurzemes rajonā, laikā no pulksten 12 līdz 13 no Veronikas B. dzīvokļa Kristapa ielā 10 nozagts videomagnetofons *Elektronika*, audiomagnetofons, fēns, septiņi bloki cigarešu *Hollinood*.

18.IV Rīgā, Kurzemes rajonā, laikā no pulksten 8 līdz 20.30 Stūres ielā 2a no 57 dzīvokļa, uzlauzot durvis, nozagts televizors, audioaparātūra, elektropreces u.c. mantas par kopējo summu 650 latu.

19.IV naktī Preiļu rajona Rudzānu pagastā savā mājā ar nazi noslepkavota 42 gadus vecā Lilita K. 34 gadus vecais Jānis Z. ar durtām brūcēm nogādāts slimnīcā. Policija uz aizdomu pamata par šā nozieguma izdarīšanu aizturējusi 54 gadus veco Vitāliju R.

19.IV ap pulksten 18.40 Babites pagastā divi jaunieši, piedraudot ar pistoli, mēģināja no Erikas L. izspiest 500 latu. Kad tas neizdevās, abi aizējo piedraudēja, ka vēl atgriezies. Operatīvi rīkojoties, policija un zemessardze par šā nozieguma izdarīšanu aizturēja 20 gadus vecos Vadimu S. un Nikolaju N.

19.IV Siguldas pagastā pie Rožupī» mājām novadgrāvi atrasts sadalījis virsēis līķis.

19.IV ap pulksten 12 nezināmi noziedznieki iebruka Līdijas N. dzīvoklī Valdeku ielā 54 un draudēja ar pistolei līdzīgu priekšmetu, taču neko nepaņēma.

19.IV laikā no pulksten 9 līdz 14 Rīgā, pieļaujot durvju atslēgas, aplaupīts I. dzīvoklis Salaspils ielā 18 un nozagts videomagnetofons, mūzikas centrs, radioaparātūra, ādas jakas un LR pilsoņa pase.

Valdis Francs

ĀRZEMJU ZIŅAS

Igaunija izrāda interesi par Ķīnas ieročiem un municiju

Tallina, 20.apr. (*BNS*) Igaunija izrādījusi aktīvu interesi par Ķīnas ieročiem. Patlaban Ķīnā atrodas Igaunijas Aizsardzības ministrijas kanclers Tarmo Molders un aizsardzības spēku galvenā štāba padomnieks Jiri Valge, kuri cenšas noskaidrot, kādus ieročus un municiju un par kādu cenu Ķīna var pārdot Igaunijai.

Bijušais Igaunijas aizsardzības ministrs Enns Tūps izteicies, ka Aizsardzības ministrija izskata visus Igaunijai izteiktos piedāvājumus par ieroču un municijas pārdošanu.

«Mūsu speciālistu vizīte Ķīnā nebūt nenozīmē, ka mēs tur kaut ko pirksim. Viss galvenokārt būs atkarīgs no cenas un preces kvalitātes,» paziņojis aizsardzības eksministrs, kas pirmdien demisionēja kopā ar iepriekšējo Igaunijas valdību. Pēc viņa vārdiem, iespējas Igaunijai iegādāties ieročus pēdējā laikā ir paplašinājušās un nopietnus piedāvājumus Igaunijai izteikušas Krievija, Čehija, Ukraina, ASV, Koreja, Dienvidāfrika un Ķīna. «Tagad mums ir iespēja izvēlēties no ļoti atšķirīgiem piedāvājumiem,» teica E.Tūps.

Bijušais Igaunijas aizsardzības ministrs uzsvēra, ka Igaunija pirmām kārtām ir ieinteresēta strēlnieku, prettanku un zenitieroču, kā arī municijas iegādē. «Tankus un lidmašīnas mēs nepirksim,» apliecināja E.Tūps.

1992.gadā Igaunija jau iegādājus Ķīnā Kalasņikova automātus. Ķīna toreiz bija viena no nedaudzajām valstīm, kas bija gatava pārdot ieročus Baltijas valstīm.♦

Frankfurte, 17.apr. (*AP*) Nobela miera prēmijas laureāts Elija Vizels uzskata, ka Trešā reihā kapitulācijas 50.gadadienā Vācijas parlamentam vajadzētu oficiāli atvainoties ebrejiem par nacistu iznīgojumiem.

«50.gadadiena būtu vispiemērotākais gadījums, lai Bundestāgs oficiāli lūgtu piedošanu ebrejiem visu pasaulē visu vāciešu vārdā,» žurnā-

Francija tuvojas prezidenta vēlēšanas

Ziemeļfrancijas pilsētā Lillē kāda veikala skatlogā garāmgājēju apbrīnošanai izlikta Francijas prezidenta postēna kandidātu maskas. Francijas prezidenta vēlēšanas, kas notiek divās kārtās, sāksies jau šovēdien. Saskaņā ar pēdējiem sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem, vislielākās izredzes kļūt par Francijas nākam prezidentu ir pašreizējam Parizes mēram Žakam Širakam. Tūlīt aiz viņa ir premjerministrs Eduārs Baladūrs un sociālists Lionels Žospjēns. Foto — *EPA—A.F.I.*

Kanāda gatavojas izraidīt kara noziedzniekus

Otava, 20.apr. (*AP*) Trešdien Kanādas federālā valdība paziņoja, ka nākamnedēļ notiks lietas izskatīšana par vienu no četriem Toronto dzīvojošo vīriešu deportāciju, kuri apsūdzēti par Otrā pasaules kara laikā izdarītajiem noziegumiem. 24.aprīlī Džozefs Nemzils stāties Toronto Imigrācijas un bēgļu pārvaldes tiesas priekšā. Pagājušā gada janvārī Kanādas valdība paziņoja, ka sāks deportācijas procedūras, lai izraidītu no valsts četrus kara noziegumus apsūdzētos vīriešus. Ir atrasti vēl astoņi kara noziedznieki, un valdība pavēstījusi, ka darīs visu, lai no valsts

Nav skaidrības par DP frakcijas sastāvu

Juris Tihonovs

Rīga, 18.apr. Iespējams, ka Demokrātiskās partijas frakcijai Saeimā piebiedrosies pie frakcijām nepiederošais deputāts Ēriks Kaža, kurš 5.Saeimas vēlēšanās balotējās *Saškana Latvijai* sarakstā, bet vēlāk kļuva par *Saimnieka* biedru. Šādu iespēju par loģisku *Dienai* nosauca DP frakcijas vadītājs Aivars Kreituss. Viņš teica, ka 29.aprīlī notiks

DP un *Saimnieka* apvienošanās kongress, pēc kura būšot jāvienojas par Ē.Kažas pievienošanas frakcijai.

Savukārt DP deputāte Ilga Kreituse *Dienai* pavēstīja, ka viņai bijusi saruna ar Olgu Dreģi, kas paziņojusi, ka nesteidzoties pamest DP frakciju, kā tas ziņots presē. O.Dreģe esot apliecinājusi, ka joprojām strādājo DP frakcijas sastāvā. Taču, ja viņa kandidēšot vēlēšanās, tad darīšot to LNNK sarakstā.♦

Latvijas diplomāti Bonnā sasnieguši savdabīgu rekordu

Ojārs J.Rozītis, *Dienas* speciālkorespondents Minsterē

Ministere, 17.apr. Latvijas Republika kļuvisi par pasaules līderi — Vācijā akreditētie diplomāti Bonnā saņemusi visvairāk sodzīmes par automašīnu novietošanu šim nolūkam neparedzētās vietās, turklāt šīs sodzīmes vīpiem atšķirībā no vienkārtšajiem pilsoņiem nav jāapmaksā.

Atsaucoties uz pilsētas valdi, Berlīnes laikraksts *die tageszeitung* sestdienas numurā ziņo, ka aptuveni 160 pārstāvniecību vidū Latvijas vēstniecība 1994.gadā esot kļuvusi par lielāko grēkazi. Ar savām piecām automašīnām tā izpelnījies 275 sodzīmes. Tātad par katru auto — aptuveni 55 sodzīmes.

Meksikas diplomāti gan esot pieķerti daudz biežāk — 980 reizes, taču šo rādītāju sasnieguši ar

Bezdarbs martā — 6,7%

Agita Bērziņa

Rīga, 20.apr. Kā liecina Nodarbinātības valsts dienesta dati, martā oficiāli reģistrētais bezdarba līmenis Latvijā bija 6,7% ekonomiski aktīvo iedzīvotāju. Tāds pats bezdarba līmenis bija arī februārī.

Līdz šā gada aprīļa sākumam valstī bija reģistrēti 91,5 tūkstoši aktīvo darba meklētāju. Par bezdarbniekiem atzīti 85,7 tūkstoši cilvēku. Vairāk nekā sešus mēnešus

darbu nevar atrast 37,8 tūkstoši, vairāk par gadu bez darba ir 18,2 tūkstoši cilvēku. Vairāk nekā puse bezdarbnieku ir sievietes.

Martā tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu bija 32% no bezdarbnieku kopskaita. Viena bezdarbnieka pabalsts vidēji bija 24,86 lati.

Augstākais bezdarba līmenis martā konstatēts Krāslavas rajonā — 25,1%, Rēzeknes rajonā — 24,3%, Preiļu rajonā — 23,6%, Jēkabpils rajonā — 20,0%.♦

OFISA MĒBELES

MĒBELES de LUXE

SALONVEIKALS: RĪGA, AVOTU 4
t. 217883, 281864

24 h

TĪRĀM PAKLĀJUS

- tīrām paklājus 24 stundas diennaktī, izbraucam pie Klienta
- iespēja iztīrīt drēbes laikā līdz 2h
- ērta piebraukšana, stāvvietā

Satekles ielā 5/7, Rīgā, LV-1009. Tālr. 280243, 217828

Pavasaris, kungi!

laiks iepirkties...

10%

atlaide

SHARP

AUDIO & VIDEO

Merķeļa ielā 17
tālr. 220404

9.maijā plkst. 12 Aizputē, PADURES IELĀ 2, LIEPĀJAS MCVU PRIVATIZĀCIJAS KOMISIJAS RĪKO:

MELIORĀCIJAS UN LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKAS, AUTOTRANSPORTA UN NEKUSTAMO PAMATLIDZEKĻU IZSOLI. AR INFORMĀCIJU UN TEHNIKAS IZSOLES SARAKSTU VAR IEPĀZĪTIES AIZPUTE, PADURES IELĀ 1.

NEKUSTAMĀ IPĀŠUMA IZSOLĀMIE OBJEKTI:

- tehnisko apkopju punkts Aizputē, vērtība Ls 72743,
- dzīvojamā ēka ar garāžām Aizputē, Liepājas ielā 12, vērtība Ls5000,
- kokapstrādes cehs *Apšenieki* ar katlu māju, gateri, kokmateriālu žāvēšanas kamerām, vērtība Ls 107910.

LIEPĀJAS MCVU PRIVATIZĀCIJAS KOMISIJA, AIZPUTE, PADURES IELĀ 1. INFORMĀCIJA PA TĀLR. AIZPUTE 8-234-12024.

Krievija drīz izskaidros Kozireva izteikumus

Dienas ārzemju ziņu birojs

Maskava, 20.apr. Tuvākajā laikā, iespējams, pat piektdien, Krievijas Ārlietu ministrija izskaidros savienības kolēģiem Krievijas ārlietu ministra izteikumus par to, ka Krievija pieļauj militāra spēka lietošanu PSRS valstīs, šodien *BNS* pavēstījis Krievijas Ārlietu ministrija un preses departamenta vadītājs Grigorijs Karasins.

Pēc Krievijas Ārlietu ministrija vārdiem, atbilde baltiešiem tiks dota «tādā pašā formā, kādā viņi mums lūdz izskaidrojumu». Krievijas vēstnieki Latvijā un Lietuvā tika izsaukti uz šo valsti Ārlietu ministrija, lai saņemtu izskaidrojumu, savukārt Igaunijas vēstniecis Maskavā griežās pēc izskaidrojuma tieši Krievijas Ārlietu ministrija.

Tikmēr preses konferencē šodien Maskavā G.Karasins uzsver, ka Baltijas valsti Ārlietu ministrija uz Kozireva paziņojumu bijusi negatīvi atbildējusi. «Jebkura normāla valsts, aizstāvēt savus pilsoņus, apsver iespējas izmantot visus pasākumus — sākot no diplomātiskiem un beidzot ar starptautiskā presinga organizēšanu

un militāra spēka lietošanu. Nekā jauna te nav. Bet Baltijas valsti reakcija uz šo prognozējamo paziņojumu mums šķiet divaina,» uzsver G.Karasins.

Šodien, tiekoties ar Krievijas prezidentu, A.Kozirevs aizstāvēja otrdien izteikto paziņojumu, ka Krievijas pilsoņu un interešu aizstāvēšanai var izmantot militāru spēku, ziņo *Interfax*. Pēc viņa vārdiem, Maskava ir par visu problēmu mierīgu risinājumu, «tāču ārkārtējos gadījumos, proti, lai aizstāvētu savus pilsoņus un savas intereses, tā ir gatava izmantot visus nepieciešamos līdzekļus, to skaitā arī militāros». A.Kozirevs uzsver: «Jau gandrīz piecus gadus esmu ārlietu ministra amatā un runāju par to. Un tikai tagad esmu izdzirdēts.» Ārlietu ministrs citēja «savu draugu un kolēģi» ASV valsts sekretāru Vorenū Kristoferu, kurš žurnāla *Foreign Policy* pēdējā numurā uzsver, ka ASV nepārtrauks lietot militāru spēku, lai aizstāvētu savus pilsoņus un interešu ārvalstīs. «Un kāpēc tad citādi vispār ir vajadzīgi bruņotie spēki un jūras karaflote, ja ne tādēļ, lai aizstāvētu mūsu pilsoņu un interešu,» teica ārlietu ministrs. ♦

Teroristi uzspirdzinājuši federālās valdības ēku

No 1. lpp.

Glābšanas darbos pēc bumbas sprādziena iesaistījušies vairāki simti cilvēku, kas izmanto speciālu tehniku, ar kuru iespējams atklāt zem ēkas gruvešiem apbērtos, bet vēl dzīvos cilvēkus.

ASV varas iestādēm zvanijuši seši cilvēki, kas apgalvo, ka uzņemās atbildību par veikto terora akciju. Zvanītāji esot bijuši no dažādiem musulmaņu grupējumiem. Pagaidām Federālās izmeklēšanas birojs atteicies minēt konkrētu vaininieku notikuma šajā tragēdijā. Izraēlas terorisma apkarošanas eksperti izteikuši viedokli, ka sprādziens Oklahomas federālās valdības ēkā saistīts ar 1993.gadā notikušo sprādzienu Pasaules tirdzniecības centrā. Pēc viņu domām, ASV izmeklētājiem vajadzētu pieļaut iespēju, ka šo terora aktu organizējuši islama ekstrēmisti, ziņo *AP*.

Palestīniešu islama pretošanās kustības *Hamas* un *Jihad* nolieģu, ka šo sprādzienu šis terorisma akcijas organizēšana, informē *BNS—Reuter*. «Islama pretošanās kustība darbojas Palestīnā, un tās akcijas netiek vērstas ne pret amerikāņiem, ne pret kādu citu pasaules tautu,» paziņojis militārā grupējuma *Hamas* līderis Saejeds Abu Musamehs.

ASV prezidents Bils Klintonss teroristiem nosaucis par nežēlīgiem gļevuļiem, bet valsts ģenerālprokurors Dženete Reno teikusi, ka trešdienas notikumu vaininiekiem draud nāvēsods, ziņo *AFP*.

Vairāki vadošie pasaules valsti pārstāvi šā negadījumā sakarā izteikuši līdzjūtību. «Terorisms ir jāpārtrauc vēl līdz tā nākamajam uzliesmojuma vilnim,» teikts līdzjūtības vēstulē B.Klintonam no Izraēlas premjerministra Iščāka Rabinā.

Tokija. Trešdien Jokohamas pilsētas dzelzceļa pasažieri saindējās ar fosgēna gāzi, kas tika izmantota kā ķīmiskais ierocis arī Otrajā pasaules karā. Ar fosgēnu Jokohamā saindējies vismaz 400 cilvēki, un viņiem bija nepieciešams sniegt medicīnisko palīdzību. Šī gāze ir indīga un viegli izvaikojoša viela, kas kairinoši iedarbojas uz elpošanas orgāniem.

Tripole. Ēģipte ceturtdien nosūtījusi uz Lībiju savu pirmo pasažieru lidmašīnu, lai nogādātu lībiešu sūtņniekus gadsimtgadīgo svētku svinēšanai Saūda Arābijā. ANO atļāvis veikt šo lidmašīnu lidojumu, ņemot vērā Lībijas līdera Moamara Kadafi die-

Greggs un Dona Ore gaida ziņas par saviem draugiem, kas sprādziena brīdī atradusies ASV federālās valdības ēkā Oklahomā. Foto — EPA—A.F.I.

ANO ģenerālsēkretārs Butross Butross Gali izplatījis paziņojumu, kurā viņš izteicis sašutumu par nevainīgu cilvēku noslepkavošanu, kuru vidū bija arī bērni. Līdzjūtības vēstules ASV prezidentam B.Klintonam nosūtījuši arī Kanādas premjerministrs Žans Kretjēns un Austrālijas premjerministrs Pols Kitingss.

Francijas galvaspilsētas Parizes mērs Žaks Širaks, kuram ir lieliskas izredzes uzvarēt šodienas prezidenta vēlēšanās, kas sākas šodien, paziņojis, ka «lielvalstis ir neizbēgami pakļautas šāda rakstura nežēlības izpausmēm, un, lai nākotnē izvairītos no līdzīgiem negadījumiem, tām nepieciešams apkopot pūlītiņu cīņā ar terorismu,» ziņo *AP*.

Varšava. Polijas prezidents Lehs Valensa ceturtdien izteicis draudus Ministru padomes priekšsēdētājam Jozefam Oleksijam, ka viņam būs jāstājas valsts tribunāla priekšā, ja viņš neatteiksies no nodoma piedalīties 9.maija svinības Maskavā.

Kopenhāgēna. Ceturtdien Dānijā vairākas vietas notika streiki un celu blokažas, kas paralēlā valsts sabiedriskā transporta kustību. Tika slēgtas vairākas rūpnīcas un neiznāca dzelzceļi. Streiki ietekmēja arī iekšējos un ārejos lidojumus no Kopenhāgenas lidostas. Galvenokārt streiko Dānijas rietumos strādājošie autobusu soferi, kas protestē pret valdības privatizācijas plāniem.

(AP, LETA—AFP, DPA)

Jeļcina aprindas cenšas aktivizēt prezidenta iekļaušanos priekšvēlēšanu cīņā

Dienas ārzemju ziņu birojs

Maskava, 20.febr. «Tuvākajā laikā Boriss Jeļcins diez vai pazīnos par savu nodomu balotēties uz otu prezidenta termiņu,» šodien *ITAR—TASS* paziņoja Krievijas prezidenta administrācijas vadītājs Sergejs Filatovs.

Tomēr Krievijas prezidenta apriņķam tuvi politiķi pieļauj iespēju, ka no 9. līdz 11.maijam paredzēto tikšanos laikā ar ASV prezidentu Biju Klintonu un Eiropas valsti līderiem B.Jeļcins tiks saprasts par savu nodomu atkārtoti balotēties prezidenta amatā, lai ārvalstu politikā, cenšoties nodibināt kontaktus ar

Krievijas prezidenta amata potenciālajiem kandidātiem, nepārtrauktu sakarus ar pašreizējo Krievijas vadību.

Vairāki Kremļa analītiķi, izskaidrojot B.Jeļcina nevēlēšanos publiski paziņot par savu dalību 1996.gadā paredzētajās prezidenta vēlēšanās, atsaucas uz nelabvēlīgo situāciju Krievijas iekšpolitikā un ārpolitikā, kas ir negatīvs fons, lai sāktu priekšvēlēšanu kampaņu. Tomēr gan S.Filatovs, gan prezidenta palīgi, pēc *ITAR—TASS* rīcībā esošajām ziņām, cenšas virzīt B.Jeļcinu, lai tas iekļautos priekšvēlēšanu cīņā.

Kremlis uzskata, ka par iekšpolitiskās dzīves galveno notikumu tu-

vākajos mēnešos kļūs gatavošanās 1995.gada decembrī paredzētajām Valsts domes vēlēšanām, kuru rezultāti noteiks spēku sadalījumu prezidenta vēlēšanās 1996.gadā jūnijā. Tā VD vēlēšanu nozīmē vērtē S.Filatovs un prezidenta administrācijas analītiķa centra vadītājs Marks Urnovs.

Tikmēr 87% Krievijas iedzīvotāju uzskata, ka B.Jeļcins netiek galā ar prezidenta pienākumiem, šādas ziņas sniedz Viskrievijas sabiedriskās domas pētniecības centrs, aptaujājot 1600 Krievijas iedzīvotājus. 70% aptaujāto uzskata, ka pašreizējie notikumi Krievijā «ved valsti strupceļā,» vēsta *Interfax*. ♦

Sarajevā ieradies ANO sūtnis Jasuši Akaši

Sarajeva, 20.apr. (AP) Ceturtdien Bosnijas serbi atļāva Sarajevu lidostā nolaieties lidmašīnai, kurā atradās ANO sūtnis bijušajā Dienvidslāviā Jasuši Akaši, bet pēc tam serbi atteicās garantēt citu lidmašīnu drošību, kas ANO pārstāviem lika atkārtoti slēgt lidostu. J.Akaši Sarajevā ieradies, lai mēģinātu pagarināt starp Bosnijas valdību un serbiem sarakšanos nolēgto pamiera līgumu.

ANO sūtnis Sarajevā ieradās pēc tam, kad Bosnijā pastiprinājās karadarbība starp Bosnijas serbiem un musulmaņu valdības armijas vienībām. Pēdējās dienās Francija atkārtoti izteikusies par iespējamo savu armijas vienību ievešanu no Bosni-

jas, ja netiks veikti pasākumi, kas palielinātu tās kareivju drošību. Pagājušajā nedēļā serbu snāperis nogalināja divus francu armijas kareivjus.

Pēc divu stundu tikšanās ar ANO sūtni Bosnijas premjers Hariss Siljadžičs atkārtoti pieprasījis atcelt ANO noteikto ieroču tirdzniecības embargo. Bosnijas valdības vadītājs atteicās arī piekrist pagarināt pamiera līgumu un teicis, ka starptautiskie vidutāji cenšas risināt sarunas neefektīvi.

ANO Drošības padome trešdien pieņēma rezolūciju, kurā izteikts aicinājums musulmaņu vadītajai Bosnijas valdībai un serbu kaujiniekiem pārtraukt karadarbību un pagarināt pašreizējo pamiera līgumu,

kas izbeidz savu darbību šā gada 1.maijā. «Mēs darīsim visu iespējamo, lai pagarinātu agrāk noslēgto vienošanos,» Sarajevs lidostā paziņojis ANO sūtnis J.Akaši. Pamiere pagarināšanas gadījumā diplomātiem tiktu dota iespēja izbeigt trīs gadus ilgo karu.

Tajā pašā laikā Bosnijas serbu ziņu aģentūra sniegusi neparastu paziņojumu, kurā atzīts, ka serbu armijas vienības zaudējušas savas pozīcijas Treskovičs rajonā. Paziņojumā teikts, ka Bosnijas valdības armijas vienības uzbrukumā Treskovičā izmantojušas demilitarizēto zonu netālu no Bjelašņas kalna, no kurienes iespējams pārlūkot Bosnijas galvaspilsētu. ♦

Lietuva nevar materiāli atbalstīt ārzemēs dzīvojošos tautiešus

Aušra Radzevičute, Dienas korespondente Vilņā

Vilņa, 20.apr. Šodien preses konferencē Lietuvas Nacionālo minoritāšu lietu departamenta ģenerāldirektors Alfons Švelnis paziņoja, ka valstij nav pa spēkam materiāli atbalstīt ārzemju lietuviešus, neņemot vērā to, kādā valstī viņi dzīvo.

A.Švelnis atzina, ka drīz vien pēc Lietuvas neatkarības atjaunošanas valsts finansēsji daudzus celtņniecības projektus Baltijā un Polijā, taču šis miljonus vērtās celtnes

tā arī paliks nepabeigtas. «Tādējādi mēs nevaram materiāli atbalstīt Latvijā dzīvojošos lietuviešus. Vienīgais, uz ko viņi tuvākajā nākotnē var cerēt, ir saņemt Lietuvas presi,» *Dienai* paziņoja A.Švelnis. Viņš domā, ka uz Latviju var stīvēt vecas, norakstītas avizes, jo galvenais, bet patīkams, nav operatīvā, bet pats fakts. Departamenta ģenerāldirektors uzskata, ka Latvijas lietuviešiem daudzās problēmas rodas ne jau kaimiņvalsts juridiskās bāzes dēļ, bet tāpēc, ka lietuvieši nav vietoti, viņi nevar atrast kopēju valo-

du. «Lietuvietis visur ir lietuvietis — nav svarīgi, kur viņš dzīvo,» izteicās A.Švelnis.

Pēc departamenta ziņām, Lietuvā patlaban reģistrētas 19 nacionālās biedrības. Lietuva — toreiz vienīgā Centrāleiropas valsts — 1989.gadā pieņēma likumu par nacionālajām minoritātēm. Šo gadu laikā nevienam cilvēkam nav atstājis Lietuvu politisku motīvu dēļ. Visaktīvākās kultūras biedrības, pēc A.Švelņa domām, ir vāciešiem un poļiem. Šodien katrs ceturtais lietuvietis dzīvo ārpus Lietuvas. ♦

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Stāvoklis budžetā

No 1.lpp.

Taču atrast bankas, kas varētu aizdot budžetam nepieciešamo naudas summu, nav viegli, jo šie kredīti ir diezgan lieli, ne mazāki par miljonu latu. Pašlaik valsts budžeta deficīts, pēc Finanšu ministrijas datiem, ir 37,6 miljoni latu. Tas ir jau par 5,4 miljoniem latu mazāks nekā nopietnākajās budžeta krīzes dienās, kad deficīts bija 43 miljoni latu. Kā ziņā, likumā noteiktais Latvijas gada maksimālais budžeta deficīts ir tikai 40 miljoni latu. Pašlaik budžeta ienākumi ir 102 miljoni latu, izdevumi — 139,6 miljoni latu.

Savukārt paši budžeta iestāžu

darbinieki ir sašutusi par algu izmaksas aizkavēšanu, uzskatot, ka tā ir Finanšu ministrijas «kārtējā morālā bezatbildība un nevēlīgā attieksme pret Latvijas Republikas inteliģenci — pedagogiem,» — tā teikts Cēsu rajona skolu direktoru vēstulē *Dienai*. Direktori lūdz premjeru Māri Gaili un finanšu ministru Andri Piebalgu atbildēt, kurš no viņiem uzņemties atbildību par šīm nekārtībām, kad darba devēji — skolu direktori — no viņiem neatkarīgu apstākļu dēļ nav spējīgi pildīt darba līguma paredzētos pienākumus un, neizmaksājot algas, nostāda skolas finansāli grūtā situācijā. ♦

MK ISZIŅAS

Tiks veidots nodokļu maksātāju reģistrs

Valdības ekonomikas un finanšu komiteja akceptējusi noteikumu projektu par nodokļu maksātāju reģistru. Tas paredz kārtību, kādā Valsts ienākumu dienests Latvijā reģistrē nodokļu maksātājus — fiziskās, juridiskās un citas personas. Visiem nodokļu maksātājiem būs obligāti jāstājas VID uzskaitē un jāziņo VID par visām izmaiņām (juridiskās adreses maiņu, jauniem kontiem bankās u.c.).

Daži aizsargājamie dabas objekti tiks privatizēti

MK ekonomikas un finanšu komiteja piekritusi izmaiņām seviski aizsargājamo dabas objektu teritorijās, kurās nav atļauts veikt privatizāciju. Turpmāk privatizācija būs atļauta Egļu mežā Rīgā, Randu plavās, Stūķu kompleksā dabas liegumā.

Baiba Melnace

No slīdēm gāžas tukšas amonjaka cisternas

Janis Trops

Ventspils, 20.apr. Trešdien pēc pulksten 20 dzelzceļa maģistrāles Ventspilī—Rīga 44.kilometrā (strap Ugāli un Spāri), nogājušas no slīdēm un apgāzušās sešas tukšas amonjaka pārvadāšanas cisternas. Bojātais slīdē, vilciena kustība atjaunota pēc aptuveni astoņām stundām. Cilvēki nav cietuši, arī vides piesārņojums, pēc dzelzceļnieku vārdiem, nav noticis. Avārijas dēļ Stendē un Spārē apturēti pasažieru vilcieni, kas tobrīd bijuši ceļā uz Ventspili. Braucēji no tiem izsēdināti un ar Ventspils civilās aizsardzības centra ļoti operatīvi sameklētajiem

autobusiem nogādāti līdz galamērķim. Šādu informāciju *Diena* ieguva no Ventspils dzelzceļa stacijas priekšnieka Valērija Stupes un pilsētas civilās aizsardzības centra priekšnieka Sanda Snikersproga.

Kā paskaidroja V.Stupe, notiek avārijas cēloņu noskaidrošana. Oficiālā slēdziena par to vēl nav. Pēc V.Stupes domām, vaina varētu būt vagonu ritošajā daļā vai dzelzceļa klātnes bojājumā. S.Snikersproģis precizēja, ka šogad Ventspilī no slīdēm nogājuši četri vagoni ar metālu, trīs cisternas ar degvielu, par ko rakstīja arī *Diena*, bet divas tukšas amonjaka cisternas no slīdēm noskrējušas Talsu rajonā. ♦

leM saņem dāvinājumu

Valdis Francs

Rīga, 20.apr. Ceturtdien atklātā sabiedriskā fonda *Drošība* prezidents Ziedonis Čevers Iekšlietu ministrijai pasniedza kārtējo dāvanu — divus mikroautobusus *RAF* un nelielu videokameru, kas sekmētu operatīvo darbu. Mikroautobusi esot aprīkoti tieši policijas darbam.

Z.Čevers informēja, ka firma *APA* esot piekritusi vienu mikroautobusu aprīkot ar bruņām. Speciālais bruņojums varētu izmaksāt ap-

20 000 ASV dolāru. Taču tā esot maza cena.

Ceturtdien Vācijas vēstnieks Latvijā Reinhardss Holubekss Iekšlietu ministrijas Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta departamentam pasniedza Vācijas valdības dāvinājumu — simt firmas *Drager* elpošanas aparātus. Šis dāvinājums 330 tukstošu vācu marķu vērtībā noslēdz abu valstu Iekšlietu ministriju tehniskās sadarbības līguma paredzētās palīdzības programmas pirmo posmu. ♦

Militārpersonu izraidīšana

No 1.lpp.

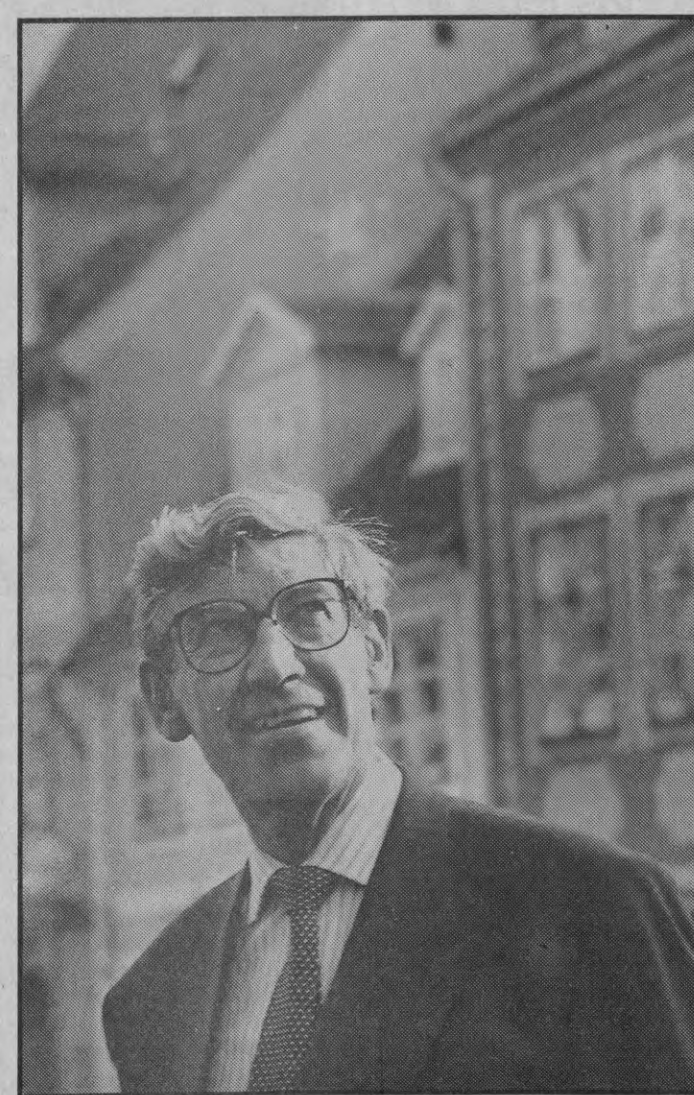
A.Kurpnieks iebilda pret *Dienā* publicēto, ka nav sadarbības starp Imigrācijas policiju un Pilsonības un imigrācijas departamentu (PID), precizējot, ka pēdējo divu trīs nedēļu laikā patiešām nav veiktas militārpersonu dzīvokļu pārbaužu, taču visos pārējos jautājumos sadarbība starp šīm abām Iekšlietu ministrijas struktūrām joprojām pastāv un nav pārtraukta.

A.Kurpnieks raksturoja Imigrācijas policijas lielo darba apjomu, ko veic 23 policisti, lai gan esot paredzētas 100 štata vietas. Viņš pastāstīja, ka daudz darba tiek veikts no apcietinājuma atbrīvoto problēmas risināšanai. Šie cilvēki nav nedz Latvijas pilsoņi, nedz iedzīvotāji un pastāstīja, ka daudzi no viņiem, iebrūkot Latvijā tolaik, kad vēl bija brīvi šķērso-

jama robeža un viņiem nav nekādu tiesību palikt Latvijā.

A.Kurpnieks atturējās paredzēt, kāds varētu būt situācijas risinājums pēc 30.aprīļa, kad beigsies militārpersonu uzturēšanās atļauju termiņš. Ministru prezidenta preses sekretārs Rolands Tjarve, atbildot uz šo jautājumu, *Dienai* sacīja, ka patlaban valdībā tiek spriests, ko darīt tālāk. Ārlietu ministrijas īpašo uzdevumu vēstnieks Aivars Voveris *Dienai* sacīja, ka pirmā konceptuālā spriešana jau notikusi un panākta ziņāma vienošanās par tālāko rīcību. Taču pagaidām būtu pārāgrī pausts rezultāts. Viņš arī apliecināja, ka nesen Krievijas puse iesniegusi precizētu militārpersonu izbraukšanas grafiku, taču nevēlējās sniegt detaļzētāku informāciju, kamēr šis dokuments nav izanalizēts. ♦

Lielbritānijas un Latvijas Valsts kontroles sadarbojas

Dzons Borns. Foto — Uldis Briedis, *Diena*

Baiba Melnace

Rīga, 20.apr. Latvijā trīs dienu vizītē kopš trešdienas uzturas Lielbritānijas Valsts kontroles delegācija tās galvenā kontroliera sera Džona Borna vadībā. Ceturtdien tiekoies ar Saeimas priekšsēdētāju Anotoliju Gorbunovu, Dž.Borns teicis, ka abām valstīm ir līdzīgas problēmas un tas palīdz attīstīt sadarbību. Viņš uzsveris, ka Latvijā kā jaunai valstij ir savas priekšrocības attīstībā, salīdzinot ar Lielbritāniju, kur valsts institūcijām ir sena vēsture un ir grūti ieviest ko jaunu, informē Saeimas ziņu dienests.

A.Gorbunovs Lielbritānijas vie-

sim teicis, ka Latvijā vēl nevar lepoties ar lieliem panākumiem dzīves kvalitātes uzlabošanā, un atzina, ka laikā, kad sabrukta vecās valsts iekārta un jauna vēl neveidots, bija parādījušās arī dažas haosa iezīmes. Tieši tādēļ varot pozitīvi vērtēt to darbu, ko Latvijas Valsts kontrole veikusi nepilna gada laikā. A.Gorbunovs uzsveris, ka sabiedrība pozitīvi uztver to, ka tiek atklāti ziņots par nelikumībām, un tās tiek arī atklāti izskatītas. Savukārt Latvijas valsts kontrolis Raitis Černajis teicis, ka Lielbritānijas kolēģu pieredze lieti noderējusi, izstrādājot Valsts kontroles reglamentu. ♦

Purgailis garantē

No 1.lpp.

Viņam esot arī nelieli parādi dažiem Latvijā uzņēmumiem. A.Sorokins ir arī Lietuvas firmas *EksIndustrija AVIA* prezidents.

Z.Čevers esot sagatavojis iesniegšanai ģenerālprokuroram Jānim Skraštīnam un Iekšlietu ministram Jānim Adamsonam vēstules, kurās lūdz izskatīt M.Purgaili un A.Duncāna darbību, vai tā nav ļaunprātīga dienesta stāvokļa izmantošana. No garantijas vēstules var nopirkt, ka lēmumu par tās izsniegšanu pieņēmusi arī Rīgas Dome, taču Rīgas domes deputāts Z.Čevers apgalvoja, ka šāds lēmums nav pieņemts. Taču M.Purgailim vienam nav bijis tiesību sniegt šādas garantijas. Turklāt uz vēstules ir tikai Rīgas domes finanšu departamenta zīmogs, bet nav Rīgas domes zīmoga, kaut gan pie M.Purgaila paraksta tādām vajadzētu būt. To, ka parakstītā garantijas vēstule esot reģistrēta Rīgas domes kancelejā, Z.Čeveram apstiprinājušas domes darbinieces.

Runājot par *Industrija AVIA* un A.Sorokina darbību Latvijā, Z.Čevers teicis, ka tas ir milzīgs naudas iesūkšanās skandāls. Šī firma kā starpniecība piedāvājot Latvijas uzņēmumiem lielus kredītus par ārkārtīgi zemu procentiem, 3—4% gadā, apņemoties pārskai-

tit līdzekļus trīs dienu laikā. Parasti vienam uzņēmumam tiekot piedāvāti 40—50 miljoni dolāru un slēgti ģenerāllīgumi. Taču šā līguma trešais punkts paredz, ka «pušu kopīgai darbībai veidojās fondi ar naudas ieguldījumiem, materiāli tehniskajiem līdzekļiem, intelektuālo potenciālu, tas ir kopējas daļas fonds, kurš ir nedalāms līdz savstarpējās darbības beigšanai. Izbeidzot kopdarbību, fondi tiek sadalīti pusēm proporcionāli viņu ielāst, ka lēmumu par tās izsniegšanu pieņēmusi arī Rīgas Dome, taču Rīgas domes deputāts Z.Čevers apgalvoja, ka šāds lēmums nav pieņemts. Taču M.Purgailim vienam nav bijis tiesību sniegt šādas garantijas. Turklāt uz vēstules ir tikai Rīgas domes finanšu departamenta zīmogs, bet nav Rīgas domes zīmoga, kaut gan pie M.Purgaila paraksta tādām vajadzētu būt. To, ka parakstītā garantijas vēstule esot reģistrēta Rīgas domes kancelejā, Z.Čeveram apstiprinājušas domes darbinieces.

Lietuvā šādi jau esot iepildināti 300 miljoni dolāru. Arī Latvijā ģenerāllīgumu jau noslēgušas vairākas firmas — *Alejas* komercbanka, Daugavpils komercbanka, Daugavpils kurpiu fabrika, Aizputes sausā vāpnieka rūpnīca, tiek piedāvāts šai korporācijai pārdot 30% Talsu komercbankas pēdējā lieldarījuma akciju. Z.Čevers minēja, ka viņam esot ziņas par līdzīgu raksturu šo pašu personu darbībām Krievijā. ♦

Kļūdas labojums

Dienas 20.aprīļa numurā publicētajā ziņā *Nosaukti jauni Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri* kļūdaini minēts ordeņa domes sekretāres vārds. Viņu sauc Aija Blūmane.

REKLĀMU UN SLUDINĀJUMUS PIENĒM

Rīgā, Pils ielā 12, 2.stāvā. Tāl. 221133.

Cienjamie lasītāji! Ja jums nav izdevies kioskā nopirkt mūsu avīzi, lūdzu, zvaniet pa tālr. 327237

LIDZJŪTĪBAS

Latvijas Republikas Valsts kontroles kolektīvs izsaka dziļu līdzjūtību valsts revidentam Vilnim Pucim sakarā ar mātes nāvi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas kolektīvs izsaka visdziļāko līdzjūtību galvenajai grāmatvedi Dacei Rozei un sekretariāta priekšniecei Zītai Šulātei sakarā ar tēva Jāņa Rozes nāvi.